video magazin

1990.
VI. évf. 4. (33.) szám
Ára: 49 Ft.

TESZT:
MŰHOLDVEVŐ RENDSZEREK

VIDEOAJÁNLAT

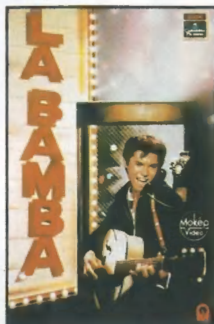
házi videogyűjtemény bővítéséhez,
igényes videózóknak.
Kiváló minőségű, eredeti, gyári műsoros videokazetták
(nem feketepiaci másolat!),
magyar hanggal, vagy felirattal
(nem amatőr hangalámondással!),
számlával, szavatossággal, gyors és pontos szállítással.

Columbia Pictures (USA) filmek!

ARANYOSKÁM
szinkronizált, 112 perc
Dustin Hoffman világhírű filmje.

1.950.–

LA BAMBA
feliratos, 104 perc
Rock and roll
Egy 17 éves rocksztár
élete az 50-es években.

1.950.–

GRIZZLY
feliratos, 88 perc
Horror–katasztrófafilm.
Főszereplő a 4,5 méteres
emberevő fenevad.

2.250.–

CONAN, A PUSZTÍTÓ
magyarul beszélő, 97 perc
Arnold Schwartzenegger

2.250.–

Elza, a vadon szülötte
magyarul beszélő, 92 perc
A világ legismertebb természetfilmje.

1.950.–

ALIBI TEST
magyarul beszélő, 110 perc
A munka nélküli horrorszínés
egy gyilkosság szemtanúja.
A nyomok a pornomozi
perverz világába vezetnek...

2.250–

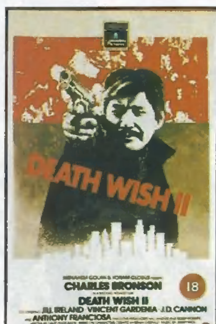
SZELÍD MOTOROSOK
feliratos, 92 perc
A 60-as évek hippimozgalmai,
a beatnemzedék klasszikusa ez
a film. Zene:
Bob Dylan és Jimi Hendrix

1.950.–

NAVARONE ÁGYÚI
Világhírű háborús kommandófilm,
Gegory Peck és Anthony Quinn
főszereplésével. (150 perc)

2.250.–

BOSSZÚVÁGY II.
feliratos, 87 perc
Charles Bronson újra leszámol...

2.250.–

PÓKEMBER
magyarul beszélő, 90 perc
Látványos sci-fi film.

2.250.–

Postai utánvétellel megrendelhető:: Pécs Pf. 56 7617

FÉNYPONT®
videocenter
Pécs, Rókus u. 3/a.

Ha mind a tízet megrendeli, a postaköltséget átvállaljuk!

tel/fax: (06-72) 33-612 0–24h

Kedves Olvasó!

Túlzás nélkül állíthatjuk: az év vágya Magyarországon a műholdas televíziózás! Bizvást remélem, nem azért, mert lám, az ismerős már tudja fogni az égi csatornákat, mi pedig még nem, és ez tűrhetetlen állapot; hanem mert mind többünkben fogalmazódik meg az igény: valódi, színvonalas televíziós programok közül szeretnénk válogatni, s az sem utolsó szempont, hogy gyakorolhatjuk a német, az angol vagy a francia nyelvet. A hazai gyártók és a kereskedelem is igyekezett felkészülni az igény teljesítésére. A szokásosnál bővebb terjedelmű Teszt rovatunk ezúttal alapos vizsgálatnak veti alá az idehaza forgalomban lévő műholdvevő rendszereket, s büszkén írhatom le, hogy ez, ilyen szakszerű és összefoglaló formában, a Videó Magazinban olvasható először. Mivel e nagy tudású berendezések technikai felépítése meglehetősen bonyolult, különösen a nem szakértő átlagolvasó számára, a könnyebb megértés kedvéért e rovathoz külön kislexikont is készítettünk. Kérem – ha érdekli e témakör –, először e lexikont böngéssze át!

Akiknek szerencséjük van, és lakótelepen vagy soklakásos bérházban laknak, azok számára különféle vállalkozások állnak rendelkezésre, hogy az égi és földi műsorokat kábelen juttassák el otthonukba. Kérdés azonban, valóban szerencsésnek mondhatják-e magukat azok, akik megbíznak az ezt ígérő kft.-kben, alapítványokban. Egy korábbi, ezt felvető írásunk fejleményéről, tanulságáról és egy sajnálatosan kibontakozó „kábelháborúról" is találhat gondolatébresztő összeállítást Házunk tája rovatunkban.

1990. április

Falus Tamás

video magazin

FILMGLÓBUSZ

TESZT ÉS TECHNIKA

HÁZUNK TÁJA

VÁSÁRLÁS

HÍRÖZÖN

Címlapunk elkészítésében a Selectronic Kft. nyújtott segítséget

Az UNIÓ kft. magazinja · Felelős szerkesztő: Horváth Béla · Szerkesztő: Falus Tamás
Művészeti szerkesztő: Kerék Antal · Képszerkesztő: Fejér Gábor · Olvasószerkesztő: Berkes András · Tervezőszerkesztők: Czifferszky Attila és Lázits Gyula
Szerkesztőség: Budapest XIII., Frangepán utca 50–56.
Levélcím: Budapest 1398 Pf. 598 · Telefon: 131-0791, 111-0893, 111-9004
Kiadja az UNIÓ Lap- és Könyvkiadó Kereskedelmi Kft.
A kiadásért felel: Horváth Béla ügyvezető igazgató
Kossuth Nyomda, Budapest, 90.0073 · Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 190 Budapest XIII., Lehel u. 10/A közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 sz. pénzforgalmi jelzőszámra.
Címlap: Kiss Árpád
HU ISSN 0237-5141

Nagy-Britannia, 1984
Főszereplők:
Vanessa Redgrave, Sarah Miles, Diana Dors
Rendezte: Joseph Losey
95 perc

GŐZFÜRDŐ

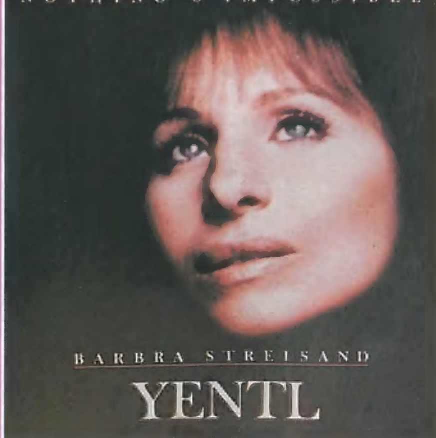
Nell Dunn világhírű színdarabja ezúttal filmen elevenedik meg. Hat nő történetével ismerkedhetünk meg, akiket életük során látszólag egyetlen kapocs fűz össze: ugyanabba a gőzfürdőbe járnak. Fürdés, masszírozás, szobabiciklizés, pihenés közben beszélgetnek, kendőzetlen őszinteséggel tárják fel életüket. Örömüket, bánatukat, vágyaikat és csalódásaikat. Kitárgyalják a férfiakat, férjeiket, házasságukat, válásukat. Arról is beszámolnak, kivel milyen volt az ágyban, kit hogyan hagyott el a férje, ki hogy élte át a szülés pillanatait, gyermekei felnevelését, elszakadását a szülői háztól. A harmincas-negyvenes éveiket taposó nők olykor veszekszenek, civakodnak is egymással, miközben talán nem is fogják fel, hogy ezek a gőzfürdői összejövetelek mennyire fontosak mindannyiuk számára.

Egy napon híre jön, hogy a gőzfürdőt be akarják zárni, s helyére szabadidőközpontot kívánnak építeni. A fürdővendégek ekkor elfeledik egyéni sérelmeiket, összefognak, hogy megmentsék kedvenc helyüket, ahol mégiscsak egyfajta közösségre leltek.

Forgalmazza a MOKÉP

Valahol Kelet-Európában, valamikor a huszadik század elején játszódik a történet. A megbecsült, bölcs zsidó tudós lánya, Yentl (Barbra Streisand) nem hajlandó belenyugodni évszázadok íratlan törvényébe, amely szerint a nők számára tilos a tanulás, s a tudás hatalma, a tudomány világa csak a férfiak számára elérhető. Yentl apja halála után úgy dönt, elhagyja faluját, s fiúnak öltözve egy közeli kisvárosban jelentkezik a héber hittudományképző főiskolára, a jesivába, Anesl, meghalt fiútestvére nevét felvéve. Idővel közte és a mellérendelt tanulótárs, Avigdor között szoros barátság szövődik, miközben senki sem jön rá Yentl cselére, női mivoltára.

Avigdor szerelmes a városka előkelő családjának szeme fényébe, Hadassba. Yentlnek tehetetlenül kell szemlélnie e kapcsolatot, ami annál is fájóbb számára, mert rájön: tanulótársához a barátságnál már sokkal mélyebb érzelmek vonzzák. Mivel Hadass szülei nem egyeznek bele, hogy Avigdor feleségül vehesse lányukat, az exférjjelölt számára egyetlen lehetőség kínálkozik, hogy szíve választottja közelében maradhasson: ha barátja, Anesl házasodik össze Hadass-szal, mert így, barátját meglátogatva, még van esélye, hogy néha láthassa szerelmét. E különös szerelmi háromszögben Yentl-Anesl, szerelme érdekében vállalkozik is az esküvőre. Titkát azonban nem őrizheti meg végleg magának...

YENTL

Egyesült Államok, 1983
Főszereplők: Barbra Streisand, Mandy Patinkin, Amy Irving
Producer-rendező: Barbra Streisand
128 perc

Forgalmazza az Intervideo

(CROSSROAD)

ÚTKERESZTEZŐDÉSEK

Eugene, a tizenhét esztendős fiú a zeneiskola legtehetségesebb gitárosa. A komolyzene helyett azonban a blues a kedvenc zenéje. Amikor tudomására jut, hogy a nyolcvanéves Willie Brown, a harmincas évek legendás szájharmonikás bluesmanje szociális otthonba kerül, takarítónak jelentkezik oda, csak hogy a zárkózott színes bőrű öregember közelébe férkőzhessen. Szeretné tőle megszerezni egykori gitáros társa egyik dalát. A blues-zene irodalom harminc szerzeményét ismeri, de a bámulatosan gitározó Eugene-nek csak huszonkilenc van a birtokában. Az öreg bizalmatlanul fogadja az előkelő negyedből származó Long Island-i srác közeledését, de mivel a fiú megígéri, hogy megszökteti őt, cserébe felajánlja a harmincadik dalt. Ehhez azonban el kell jutniuk Fultonba, Mississippi állam egyik falujába, Willie Brown fiatal éveinek színhelyére. Nem lévén elegendő pénzük, egy idő után gyalog, csavargóként kell folytatni útjukat a cél felé. S a kalandok, szenvedések során Eugene átélheti, milyen életformából is gyökerezik kedvenc zenéje. Az út során megedződő, egyre érettebbé váló fiú egy sajátos, élvezetes gitárpárbajban bizonyíthatja tehetségét, amellyel, a történet részeként, igazságot is szolgáltathat az öreg blues-mannek a fiatal korában ért sérelmekért. (A kiváló zenét Ry Cooder szerezte.)

Egyesült Államok, 1986
Főszereplők: Ralph Macchio, Joe Seneca
Rendezte: Walter Hill
98 perc

Forgalmazza a MOKÉP

Benjamin közlegény
(Private Benjamin)

A huszonnyolc éves Judy Benjaminnak nincs szerencséje második férjével sem, aki nászéjszakájukon, szívinfarktus következtében meghal. Judy szomorúságában elbújik a világ elől, s elkeseredésében egy éjszakai rádióműsorban telefonon panaszolja el bánatát. Egy férfi – hallgatva az adást – találkozót kér a lánytól, s különös módot javasol Judy számára, hogy elfeledje nagy szomorúságát: lépjen be az amerikai hadseregbe. A szőke szépség, jobb híján, megfogadja a tanácsot és másnap már ő is egyike a hadseregben szolgáló 89 ezer nőnek. A kiképzés nem sok örömöt nyújt az elkényeztetett hölgynek, ám amikor jómódú szüleinek sikerül felkutatni lányuk hollétét és elmennek érte a laktanyába, az öntudatos Judy inkább a sereget választja, mintsem a kényelmes, de unalmas szülői otthont. Egy idő után sikerül beilleszkednie a katonaéletbe, sőt egy véletlen folytán egy hadgyakorlaton Benjamin közlegény bátorságával és segítségével sikerül legyőzni az ellenséget.

A kiképzést követően Judy fokozatosan halad előre a ranglétrán, ám közben, egyik eltávozása során, megismerkedik egy Párizsban élő orvossal. Szerelem szövődik közöttük, Judy kezét ismét megkérik, de ahogy közeleg az újabb házasság időpontja, úgy növekednek a gondok ebben a legújabb kapcsolatban is...

Egyesült Államok, 1980
Főszereplők: Goldie Hawn, Eileen Brennan, Armand Assan
Rendezte: Howard Zieff
106 perc

Forgalmazza az Intervideo

(SONS OF STEEL)

Fekete Ellis nemcsak a színpadon kemény fiú. Az agresszív rock agresszív művelője a meghatározhatatlan jövőben él, és nem ijed meg a saját árnyékától. Pedig erre éppenséggel lehetne oka, hiszen Óceánia bomlott agyú vezetője, Secta, katasztrófa felé sodorja az Amerikára megszólalásig hasonlító államot. Ellis durva külseje mögött természetesen érző szív dobog, mégha ezt meglehetősen mosdatlan szájával igyekszik is palástolni. Zenéjét és befolyását a környezetvédők rendelkezésére bocsátja.

Fekete Ellis azonban óvatlanul besétál Secta csapdájába, és elemeire bomlik. Egy műhiba következtében ugyan néhány órára ismét testet ölt, ám döbbenten kell rájönnie, közben eltelt néhány tucat vagy száz év, és Óceánia megsemmisült egy atomkatasztrófa során. Különös lényekkel találkozik mélyen a föld alatt, és szembekerül régi ellenfelével, Sectával is, aki ugyan beadta magának az örök élet elixírjét, mégis kissé rozzantnak tűnik.

A gazfickónak csak gonoszságán nem fogott az idő, és ismét Ellis elemésztésén töri a fejét, hű szolgájával a rút törpével. Ellis kivágja magát a kutyaszorítóból, sőt rákényszeríti Sectát, juttassa vissza a történet elejére. A svábbogár életben marad, és így van esély az atombaleset elkerülésére. Igaz, mindig közbejöhet valami, és közbe is jön...

Egyesült Államok, 1987
Főszereplők: Rob Hartley, Roz Wason, Jeff Duff
Írta és rendezte: Gary L. Keady.
95 perc

Forgalmazza a Hungarovideo

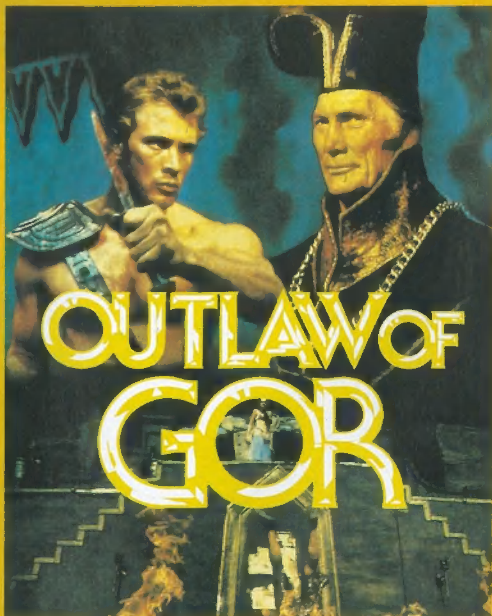
A SZÖKÉS (GOR 2)

Cabot, a jóképű amerikai történelemtanár békésen iszogat imbecillis barátjával egy bárban, amikor az ujján levő különleges gyűrű villogni kezd. Már tudja – hiszen játszott a film első részében is –, hogy ez az otthonkő, a GOR bolygó üzenete. Beül hát kocsijába ostoba tanártársával együtt, hogy pillanatokon belül a bolygó sivatagjában térjenek magukhoz.

A kalandok persze csak ekkor kezdődnek. Mert hamar kiderül, hogy igencsak törékeny a béke GOR-ban. Jó király uralkodik, az igaz – de gonosz felesége tör a hatalomra. Larának segítőtársa is akad a sértett főpap, Zénó személyében. Miközben Cabot régen látott bőrtangás szerelmének nem divatosra szabott jobbik bőrét simogatja, az elvetemült királyné – gonoszságát jelzi, hogy ő selyemtangában van – megöli férjét. A jó királyt. És az egészet Cabotra fogja. Mert fél tőle, mert kívánja is, mint Salome Jokanánt.

Cabot és régi barátja, GOR törpéje menekülni kénytelenek. Szomorúan látják, hogy még mindig van rabszolgaság a bolygón. Kiszabadítanak egy lányt – a hierarchiát jellemző ez a telt keblű pária vászontangában idomul elő –, de aztán a Vadász mindhármójukat foglyul ejti, így viszi megkötözve őket a despota királynő udvarába. A börtönben ott van persze Cabot szerelme is, akinek kedvéért hősünk visszautasította a vászontangát, akit nem tud megölni egy csapatra való fémtangás harcosnő sem. Az árulóvá lett földi barát is persze börtönben ül, ahogy ez már gonosz királynők háztartásában lenni szokott.

És megindul a harc az életben maradásért, a rabszolgák felszabadításáért, a szerelemért, az egyenjogúságért, a szabadságért. Hogy végre mindenki egyforma tangát viselhessen. Az utolsó pillanatban Cabotnak váratlan segítsége akad...

Egyesült Államok 1989
Főszereplők: Urbano Barberini, Rebecca Ferratti, Donna Denton, Jack Palance
Rendezte: Jon „Bud" Cardos
80 perc

Forgalmazza a VICO

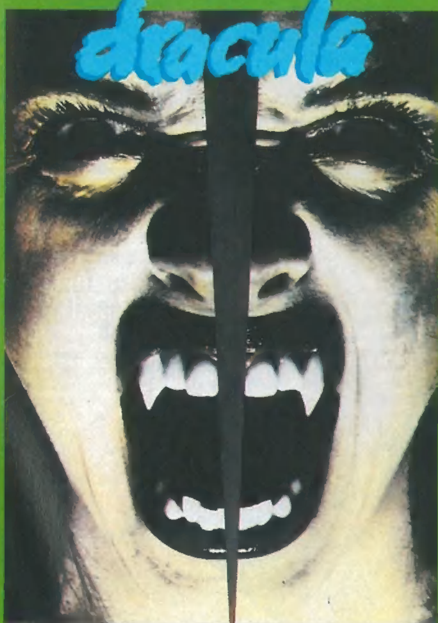
XX. SZÁZADI DRACULA

Jól szervezett vérszipoly-társaság működik egy amerikai kisvárosban. A friss vérre szomjazó vámpírok minden lényeges stratégiai pontot a hatalmukban tartanak ahhoz, hogy csillapíthatatlan szenvedélyüknek hódolhassanak.

Különösen a baleseteket szeretik. Elsőként a seriff érkezik, aki máris riasztja orvosbarátját. Közösen megállapítják, hogy a balesetet szenvedett már halott – egy gyors injekció mindig biztosítja a látszatot. Máris hívhatják a banda harmadik tagját, a temetkezési vállalkozót, aki elszállítja a friss húst-vért összkomfortos ravatalozójába. Ahol aztán megkezdődhet az orgia, a vámpírfogaknak a nyakakba mélyesztése, a kéjes vérszívás. Már csak egy fakaró kell, amit az áldozat szívén vernek keresztül, nehogy az is vámpírlétre ébredjen.

Aztán egy napon békés háziasszonyt konstatálnak csalárdul halottnak. Ám a néni veje és lánya úgy dönt: otthon ravatalozzák föl a szeretett rokont. És hazaviszik az anyóst a hullaházból. Akinek már kiszívták a vámpírok a vérét, de még nem hatástalanították. Persze hogy a kedves öreg néni maga is szipoly lesz, eltűnik, mire sokkot kapott lányához orvost kell hívni. Az orvosnak megtetszik a beteg hattyúnyaka, egy kis kábítás – és újabb szipoly. A férj ekkorra már nemcsak gyanakszik, hanem bosszút is esküszik. És kiirtja a bandát.

De felesége holtteste nem kerül elő. Az újabb vérszívótörténet lehetősége tehát készen áll. Az lesz Dracula utolsó utáni rítusa. Egyelőre.

Egyesült Államok, 1989
Író-operatőr-rendező: Domonic Paris
Főszereplők: Patricia Lee Hammond, Gerald Fielding, Mimi Weddell, Victor Jorge, Michael Lally
80 perc

Forgalmazza a VICO

ŰRVADÁSZ

(SPACEHUNTER)

2136-ban szerencsétlenül jár egy űrhajó. Egyik mentőkompja, fedélzetén három csinos földi lánnyal a Terra–11 bolygóra kerül. Olyan területre, mely űrközi karantén állapotában van a húsz évvel ezelőtti pestisjárvány óta. De nem a pestis a legnagyobb veszély, hanem a hatalmas vezér, Overdog, aki fogyó energiáit földi szüzekkel pótolja állandóan.

A vészjelzéseket fogja Wolff, a magányos fejvadász is. A kitűzött jutalom felizgatja, hiszen tornyosulnak kifizetetlen űrszámlái, így aztán nekiindul a veszélyes kalandnak. Magával viszi hűséges asszonyát, az okos és értelmes robotot – aki persze az első összecsapáskor áramköreit vesztve megsemmisül. Ám Wolff nem marad egyedül. Koszos kis kölyök kéredzkedik terepjáró csodaautójába. Mire dühödten kimosdatja, kiderül, helyes lányka szegődött mellé. A kölyök jól ismeri a bolygót, ajánlkozik is, hogy elviszi a Vezér területére, a tiltott zónába rettenthetetlen és cinikus hősünket.

Találkoznak vijjogó sárkányokkal, sebes sárkányrepülőkkel, ragacsos-randa mutánsokkal, víz alatti lányokkal – de végül is elvergődnek az iszonyatos gépekkel működtetett zónába, a pestisbirodalom közepébe.

Ahol a vezér már a három lány feláldozására készül a nép kimondhatatlan örömére. Ám ekkor színre lépnek harcos hőseink...

Egyesült Államok, 1983
Főszereplők: Peter Strauss, Molly Ringwald, Ernie Hudson, Michael, Ironside
Rendezte: Lamont Johnson
92 perc

Forgalmazza a MOKÉP

Gyilkosság telefonhívásra

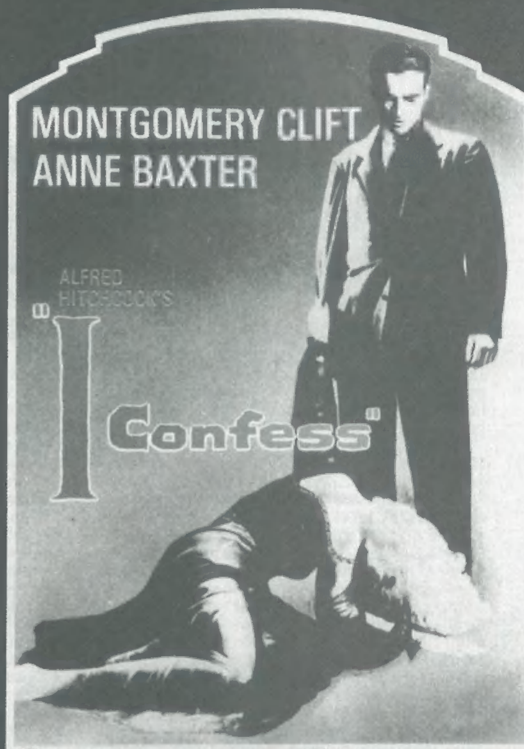
New Yorkból Londonba érkezik a híres krimiszerző, Mark Halliday. Felkeresi egykori szerelmét, Margot Wendice-t, aki kibékült férjével, és úgy tűnik, boldog házasságban élnek. A férj, Tony Wendice tud felesége egykori kapcsolatáról, hiszen Mark összes levelét felbontotta és elolvasta, mielőtt Margot kezébe kerülhetett volna, aki a leveleket elégette. Egy kivételével, amelyet férje ellopott, s amellyel – ismeretlen feladóként – levélben zsarolta őt. Tony egy éven át készült arra, hogy megölesse feleségét, s megkaparintsa végrendeletében ráhagyott vagyonát. Végre úgy érzi, eljött a cselekvés ideje. Egykori egyetemista társát szemeli ki a feladatra, aki után már hosszú ideje nyomoz, s múltjában kellő terhelő adatot talál ahhoz, hogy pénzért rávegye a gyilkosságra. Percről percre, pontosan dolgozza ki a tervet, hol és miképp öljék meg feleségét. Egy partiról hívja fel Margot-t, amely hívás egyben jeladás is a függöny mögött rejtőző gyilkosnak . . .

A tökéletesen kitervelt gyilkosságba azonban hiba csúszik: váratlan fordulat eredményeként a gyilkos terül el élettelenül a padlón, míg a feleségnek, az ijedtségen kívül nem sok bántódása esik. Valójában innen válik izgalmassá a cselekmény: mit tervel ki az új helyzetben a férj? Hogyan vezet vakvágányra a nyomozás? S vajon ki húzza a végén a rövidebbet?

Egyesült Államok, 1954
Főszereplők: Grace Kelly, Ray Milland, Robert Cunnings
Rendezte: Alfred Hitchcock
103 perc

Forgalmazza az Intervideo

Meggyónom

Québecben játszódik a hitchcocki történet, amely egy Vilette nevezetű ügyvéd meggyilkolásával indul. Gyilkosa Keller, a helyi plébánia idegen származású mindenese. Azon az éjszakán, amikor a gyilkos elköveti véres tettét, útja a templomba vezet, ahol meggyónja bűnét a fiatal Michael Logan atyának. Bízik abban, hogy a római katolikus törvény szerint a papnak tilos bármit is elmondania, amit a gyónás során hall. Véletlen egybeesés, hogy Logan ismerősét, Ruth Gandfortot Vilette zsarolta, a paphoz még ifjúkorában fűződő szerelmi kapcsolata miatt.

Mivel a nyomozás során kiderül, hogy a gyilkosság éjszakáján két gyerek egy papot látott távozni Vilette házából, a gyanú Logan atyára terelődik. Így a bírósági tárgyaláson a papnak vádlottként kell megjelennie. Bár a vád alól az esküdtszék felmenti, a közvélemény szemében ő a gaztett elkövetője, holott Logan atya tudja a legjobban, ki a gyilkos, de a gyónási titkot mindvégig megőrzi. A kérdés ezek után már csak az, miként derülhet akkor ki az igazság?

Egyesült Államok, 1953
Főszereplők: Montgomery Clif, Anne Baxter, Karl Maden, Brian Aherne, Roger Dann
Rendezte: Alfred Hitchcock
93 perc

Forgalmazza az Intervideo

Keiko Sei,
a Videó Magazin tudósítója
jelenti
Barcelonából:

Választási videóbotrány

Óriási botrány, talán a legnagyobb videóperpatvar tört ki még a tavalyi spanyol elnökválasztási kampány idején.

A Spanyol Szocialista Munkáspárt (PSOE), Felipe Gonzalez, Spanyolország elnökének pártja 44 híres személyiség képét használta fel választási hadjáratában, azok tudta és beleegyezése nélkül.

A „megidézett" 44 híres ember az 1980-as években aratta legnagyobb sikereit, éppen Gonzalez elnöksége alatt. Filmesek, színházi emberek, sportolók és művészek lettek akaratlan részesei a PSOE politikai trükkjének. Köztük van Placido Domingo és Montserrat Caballé, a két híres operaénekes, Jose Luis Doreste vitorlázó olimpiai bajnok, Arantxa Sanchez Victorio teniszező, az El Sur című híres film szereplői, Carmen Maura és a Nők az idegösszeroppanás határán című film színésznői, Rafael Alberto költő és még Salvador Dalí emlékezete is.

A felhasznált állóképeket nagy sebességgel montírozták egymás mellé. Több fotográfia a Spanyolország egy napja című reprezentatív kötetből származik a kiadó hozzájárulásának mellőzésével.

A politikai reklámfilm első ízben 1989. október 10-én este 9.20-kor került a képernyőkre, majd még négyszer adták le két héten át ugyanabban az időpontban, a PSOE „Spanyolország a fejlődés útján" című kampánysorozata keretében. A botrány már az első sugárzás után kirobbant, a 44 személyiség közül heten pert indítottak.

A videófilm két kocka időtartamra bevillantja Gonzalez képét János Károly király, a pápa, Reagan és Mitterrand társaságában is.

Az esetnek számos érdekes és megfontolandó tanulsága van. Egyre több párt és politikai csoport készít klipszerű propagandaanyagokat kampány céljaira. Hogyan használhatják fel az ilyesfajta képeket, milyen szabályok korlátozzák a videódokumentumok politikai célú felhasználását?

A PSOE már másodízben használ videófilmeket a választási küzdelemben, miután 86-ban sikerrel vetette be ezt a fegyvert. A videóeszközök használatában erősen befolyásolta a spanyol pártot a Francia Szocialista Párt sikere az elmúlt választási kampányban. Ők is történelmi és kortárs személyiségek társaságában mutatták elnökjelöltjeiket, s úgy állították be, mint aki elnöki reménysugár a politikai problémák megoldására.

Franciaországban a siker egyértelmű volt és bizonyosságát tovább növelte az a klip, amely a bicentenáriumhoz kapcsolta Mitterrand személyes imágóját. Több külföldi ország is átvette ezt a klipet és a híradó anyagai között sugározta. A PSOE bizonyára ebből merítette az ötletet.

A PSOE választási bizottságának szóvivője, Fernando Pajares szerint tanulmányozták a közéleti eseményekről készült felvételek hatását, s nem volt szándékukban azt a látszatot kelteni, hogy a bemutatott személyiségek a pártot támogatják. Sokkal inkább az volt az oka megidézésüknek, hogy tevékenységük összeforrt a 80-as évek Spanyolországának eseményeivel. A barcelonai Alkotmányjogi Bizottság szerint azonban ez a személyiségi jogok nyilvánvaló megsértése, mert tudtuk és akaratuk ellenére bizonyos politikai célok szolgálatába állították őket.

Az érintettek különbözőképpen kommentálják az eseményeket. Rafael Alberti, a költő azt mondja: „Én az Egyesült Baloldali Ligára szavazok. Nem akarok más pártot támogatni." Montserrat Caballé személyi titkára azt nyilatkozta: „Ha tudtuk volna, mire készülnek, nem adtunk volna engedélyt rá." Placido Domingo szerint: „Nem jó művészeket választási dolgokba keverni. Gyalázatos, etikettsértő cselekedet volt."

A legnagyobb balfogás volt, hogy nem kértek engedélyt az érintett személyektől. Azért még marad néhány érdekes kérdés. Egy madridi bíró szerint „Igen trükkös reklám ez, mivel semmi köze a párthoz".

A spanyolországi Választási Ellenőrző Bizottság szerint a PSOE videóreklámja nem sérti a választási morált. Ez esetben viszont felmerül a kérdés: mennyiben különbözhet a választási morál a társadalmi moráltól? Ez viszont már alapvető jogi kérdés. A spanyol jog ugyanis a személyiség jogait a reklámmal és a nyilvánossággal kapcsolatban pontosan tisztázza, de a propaganda tekintetében sok kérdést nyitva hagy. A pereskedő 7 személyiség ügyében hozott bírósági határozat ezért iránymutató lesz.

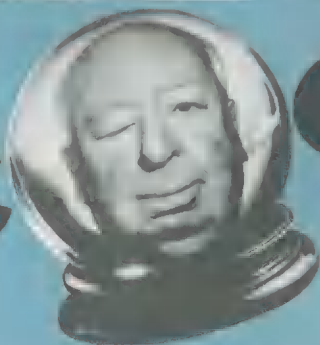
Psycho

Alfred Hitchcock tagadhatatlanul csúnya ember volt: kopasz, kövér, vastag nyakú, vastag szájú. A róla maradt rengeteg fényképfelvételen joviális öregembernek látszik. Esetlensége összetéveszthetetlen másokéval. Egyik híres fotóján nagy fekete madár ül a vállán, Hitchcock bizalmatlanul méregeti. Mintha azt gondolná magában: Hogy kerülhet a vállamra ilyen madár? És egyáltalán: hogy kerülök én ide? Mintha Poe hollója lépett volna bele az életébe. Egy másik képen kisgyereket tart a karjában. A fotó ellentéteivel hat nézőjére: nemcsak öregség és fiatalság szembesül rajta, hanem egy ijesztő álomvilág a hús-vér valóság egy idilli szeletével. Ismét a „hogyan?" kérdés merül fel a nézőben, mert hogyan is találkozhatott mindanynyiunk Nagy Ijesztője, a krimi és a pszicho-horror Nagy Öregje, Alfred Hitchcock egy kisgyerekkel, akit még a karjába is vett? Újabb ellentét tehát – de csak látszólagos.

A BŰN ESZMÉJE

A kép inkább enyhe figyelmeztetés: ne azonosítsuk Hitchcockot filmjei tárgyával, a bűnnel. Az, aki szenvedélyesen nyomoz a bűn hogyanja, mikéntje után, akit a *bűn eszméje* izgatja, nem pedig (vagy csak másodsorban) a bűnözés gyakorlata, az még nem válik automatikusan bűnössé. „Nincsenek maszkjaim. Nem vagyok egyenlő érdeklődési körömmel. Alfred Hitchcock a nevem, angliai születésű amerikai filmrendező vagyok, s ha mégis arra kényszerítenek, hogy többnyire szobormerev álarcomat levessem, azonnal előtűnik alóla igazi szobormerev (ál)arcom." Ilyesmit sugallnak Hitchcock képei, különösen az a híres felvétel, melyen szokásos fekete öltönyében üldögél, alsó ajka, ahogy kell, előrebiggyed, s bal kezében szorongatja álarcát, melyen alsó ajka, ahogy kell, előrebiggyed. De nemcsak eset- ▶

A Nagy Ijesztő: ALFRED HITCHCCK

lensége összetéveszthetetlen. Az jól ismert, brekegő baritonja is, amit legtöbben a televízióban hallhattak, amikor a rendező furcsa kis bevezetésekkel látta el filmjeit (többnyire fotelban ülve, szokásos ruhájában).

A bűn filmen való megjelenítését természetesen az ő alkotásain kell tanítani. Ebben verhetetlen. Valószínűleg igazat mondott, amikor azt nyilatkozta, szereti a festészetet, noha nem festő; szeret olvasni, noha nem író; ő *egyedül a filmkészítéshez* ért, és ebből a szakmából nem is fog soha nyugdíjba menni. Így is lett.

Kevés filmkritikus vonja kétségbe Hitchcock nagyságát. Alkotásainak jelentősebb részét művészi filmnek tekintik, teljes joggal. Szerencséje volt: már életében kiderült róla, hogy kivételes képességekkel megáldott teremtő egyéniség. Számára az is nagyon fontos volt, hogy filmjei kasszasikerek legyenek. E vágya szintén teljesült. Csodát művelt: sajátosan értelmezett krimiket, illetve rémtörténeteket alkotott, tömegeket vonzott a mozikba, s mindezt úgy sikerült elérnie, hogy közben *semmiféle* rendezői engedményre nem volt hajlandó: felszínessé válással, popularizálóoassal, tucatrendezővé való lesüllyedéssel nem lehet vádolni. Vagyis sikerült ellenállnia a csábításnak. S ez nem mehetett egykönnyen.

Úgy tűnik, több oldalról is felvértezte magát mindenféle egyszerűbb krimihagyománnyal szemben. Egyrészt közönyösen elfordult azoktól a mindennapi történetektől, amelyek a detektív személyét, valamint a nyomozás, a bűnüldözés folyamatát helyezik előtérbe, s nem sokat törődnek a bűnöző lelkével, illetve a bűn eszméjével. Felhagyott azzal a konvencióval is, amelyben, mondjuk, egy tucat ember közül kell kiválasztani az egyetlen gyilkost, s ez csak a film utolsó kockáin (vagy a detektívregény utolsó lapjain) valósulhat meg. Magyarán, Alfred Hitchcocknak semmi köze az Agatha Christie-féle tradícióhoz. A rendezőhöz „bonyolultabb" szerzők álltak közel, mint a Pierre Boileau–Thomas Narcejac íròpáros vagy az őt többször is megihlető Daphne du Maurier (*A Manderley-ház asszonya*, 1940; *A madarak*, 1963). Másfelől olyan alapművekkel sem rokonítható a Hitchcock-féle bűnkutatás, mint amilyen a *Bűn és bűnhődés*. Dosztojevszkijt ugyanis inkább a bűnös és a bűn viszonya izgatta, nem pedig a bűn maga.

A RENDEZŐ AZ ISTEN

S védekezett Hitchcock a kommersszé válás ellen technikai eszközökkel is. Rengeteget tanult színházi rendezőktől, talán elsősorban szereplők térbe helyezését, világítástechnikát és díszletezési trükköket. Még többet tanult a *némafilm* mestereitől. Sőt 1929-ig ő maga se csinált hangosfilmeket (a fordulatot a *Zsarolás* hozta meg). Ha Hitchcock és a némafilm viszonyáról van szó, alighanem ismét a fény-árnyék játékokat, a mesteri világítással va-

A hazai tékákban kölcsönözhető Hitchcock-filmek:
Idegenek a vonaton (Strangers on a Train) 1951
Meggyónom (I Confess) 1953
Gyilkosság telefonhívásra (Dial M for Murder) 1954
Londoni randevú (The Lady Vanishes) 1938

ló, korántsem csupán egyszerű optikai trükkökre épülő vizuális szuggesztiót kell az első helyen említeni. *A madarak* és a *Szédülés* rendezője ifjúkorában egy ideig Németországban dolgozott (már akkor a filmiparban), így módja nyílt megismerkedni a német némafilm legjobbjaival. Minden bizonnyal hatással voltak rá (még későbbi korszakaiban is) például Murnau rendezői bravúrjai. És itt kell megemlíteni azt is, hogy a kövér angol úr – külsejével ellentétben – nagy kísérletező volt. Magyar monográfusa, Nemes Károly kiemeli ebből a szempontból az 1948-ban készült *A kötél* című alkotást, mely „8–10 perces darabokból áll, tehát olyan hosszú filmrészekből, amennyit egy felvevőgépbe helyezhető tekercs tartalmaz. A zökkenő nélküli átkötést úgy oldotta meg a rendező, hogy valamelyik szereplő hátát mutatta, így annak zakója kitakarta a képet. A maga korában és nemében páratlan kísérlet volt ez, folyamatos kameramozgással tízperces egységeket csinálni."

Életrajzírói, elemzői azt sem felejtik el megemlíteni, hogy Hitchcock tudatosan alkalmazza a *suspense* elvét, vagyis azt a filmes fogást, melynek segítségével a rendező képes a nézőt izgatott várakozásra sarkallni. A feszültségteremtés bonyolult technikája ez, melynek Hitchcock valóban mestere volt. Akik ismerik életrajzát, tudják: a Nagy Ijesztő mindennel tisztában volt, ami a film készítésével kapcsolatos. Ifjúkorában ismerkedett meg a szakmával, szabadidejét mozikban töltötte, figyelte a hollywoodi fortélyokat. Később vágóként, rendezők asszisztenseként dolgozott. Valószínűleg az inasévek alatt sajátította el a legtöbb filmgyártási titkot, úgyhogy már első filmjeiben megcsillogtathatta tudását.

Hitchcock rendezői személyisége fokozatosan uralkodott el filmjei fölött. „Felnőtt" rendezőként már azt a nézetet vallotta, hogy a játékfilmben a rendező az isten. Rendezői elveit igyekezett maradéktalanul átvinni a filmkészítés gyakorlatába is, ebből többször keletkeztek konfliktusok, például olyan esetben, amikor egy negatív szerepre neves színészt szerződtetett, aki egyes jelenetek felvételeihez nem adhatta az arcát, nevét. Már az az eljárás meghökkentette a kritikusokat, hogy 1960-ban, *Psycho* című filmjében a történet felénél „megölte" népszerű női sztárját, Janet Leigh-t. Később ezt a fogást átvette néhány más krimirendező is: a *Police Python 357* című francia detektívfilm eseménysorának közepén a rokonszenves nyomozó (Yves Montand) szerelmét (Stefania Sandrelli) valaki egy nehéz tárggyal többször fejbe veri, s a néző még örülhet, hogy nem mutatják premier plánban a (feltehetően) kiloccsant agyú hullát.

Hitchcock több nyilatkozatában jelezte, hogy zavarják a közönség ilyen-olyan elvárásai. Mindig azon igyekezett, hogy semmi se befolyásolhassa a filmkészítésben. Ugyanakkor műveihez való viszonyát az irónia határozta meg. Később, *Marnie* című filmjéről (szerette az egyszavas címeket: *Psycho*, *Vertigo*, *Topaz*, *Saboteur*, *Lifeboat*, *Murder* stb.) azt mondta, jobb lenne elfeledkezni róla. Egy korai filmjével kapcsolatban pedig kijelentette, még az a szerencse, hogy elveszett a kópiája. De azt is szemrebbenés nélkül beszélgetőpartnere tudtára adta, ha érzékeny szálak fűzték egy régi alkotásához. Ilyen volt az 1940-es években készült *Forgószél* (Notorious) vagy a szintén ebből az évtizedből való *Boszorkánykonyha* (Foreign Correspondent). A *Forgószélt* hatásos szerelmi történetnek tartotta, és a befejezéssel, illetve a film csúcsponti jeleneteivel is meg volt elégedve.

1980-ban, immár lovagként *Sir* Alfred néven mintegy hatvan filmet tudhatott maga mögött, nem beszélve azokról a műveiről, melyeket a televízió számára forgatott (ezek egy részét annak idején a magyar tv is sugározta).

Ugyan Hitchcock 1899-ben Londonban született, de mint amerikai filmrendező vonult be a köztudatba. Az 1930-as évek végén kezdte meg működését az Újvilágban, s ennek első látványos eredménye *A Manderley-ház asszonya* lett. Ezután egyre-másra kerültek ki keze alól a világhírűvé lett filmek: a *Boszorkánykonyha*, *A gyanú árnyékában*, *A mentőcsónak*, *A forgószél*, *A rémület a színpadon*, a *Gy, mint gyilkosság* és a többiek. Ki kell emelni közülük *A mentőcsónakot*, mert az a film se nem krimi, se nem rémtörténet. Háborús história egy lélekvesztő kis világáról, melyben – az

Mentőcsónak

totta. E film jól példázza azt a hitchcocki törekvést, hogy már az alapszituáció képtelen, irracionális legyen. Hiszen az elbocsátott detektív, akit barátja a felesége követésével bíz meg, tériszonyban szenved, márpedig az asszony csakis olyan helyeken bolyong, ahová kitűnő egyensúlyérzékkel rendelkezők is nehezen másznának utána. Bikácsy Gergely a *Filmvilág* hasábjain (1986. 10. szám) meggyőzően mutatta ki, hogy „az egész *Vertigo*, sőt talán a legtöbb Hitchcock-film a magasság-mélység iránti szorongás balladai homályú (de simára lakkozott felszínű) drámája. Ólomsúlyú tehetetlenség vetül a vászonra: a nőktől való abszolút és leküzdhetetlen rettegés témája ez, a hitchcocki univerzumot mozgató leghatalmasabb erő." A *Vertigo* a szereplők végzetes felcserélhetőségének, valamint a szerepek irracionális változékonyságának a drámája is.

A Hitchcock-világban ugyanis bűnös és áldozat, gyilkos és detektív végérvényes rögzítettség-

ző addigi eredményeit. Alkotásakor „legjobb formájában volt" a Nagy Ijesztő, aki, mint francia kollégája, Jean-Luc Godard szellemesen megjegyezte róla, képes volt ezreket rémületbe ejteni, de nem úgy, mint Hitler, hanem egy-egy „ártatlan" kép, a *Forgószélben* például néhány palack bordói felvillantásával. A *Psycho*, hasonlatosan a mester más nagy filmjeihez, a bűnt állítja a középpontba. Az elhagyatott fogadóban kitömött állatai között élő skizofrén gyilkosról (Anthony Perkins) készített filmben sorjáznak a felejthetetlen jelenetek. A rendező aprólékos gonddal dolgozott ki minden gyilkossági jelenetet, s bravúros kameraállásokkal késleltette a drámában szükséges felismerést. Alighanem ez a film is a bűn természetrajzát gazdagította új vonásokkal, nem pedig a polgári társadalomról mondott megsemmisítő kritikát, mint ahogyan némely kritikusa bizonyítani próbálta. Hitchcock nem politikus

analógiák törvénye értelmében – majdnem minden megtörténik, ami kint a szárazföldön. Közönyösség, őrület, gyilkosság, árulás. Talán nem is a második világháború itt a lényeg, hanem az alig félreérthető üzenet: veszélyhelyzetben minden laza szerveződésű emberi közösségből pokol lesz. A filmnez, melyet George Cukor híres *Gazlángjával*

hogy Hitchcocknál meghatározó motívum a szerelem. Épp ellenkezőleg. Filmjei inkább a megvalósulhatatlan erotikus kapcsolatok mintapéldái. S ez a mozzanat természetesen arra is módot ad, hogy a filmeket lélektani szempontból vizsgáló kritikusok Hitchcock munkáiban aranybányát leljenek. Helmut Färber például az 1958-as *Szé-*

nagyjából egy időben mutattak be. John Steinbeck egyik írása szolgáltatta az alapanyagot.

RETTEGÉS ÉS TEHETETLENSÉG

Hitchcock filmjeiben nyüzsögnek a sztárok. James Stewart, Cary Grant, Sean Connery, Grace Kelly és Anthony Perkins mellett Marlene Dietrich, Kim Novak, Janet Leigh és Doris Day látható az amerikai rendező munkáiban. Ám az elegáns névsor nem jelenti azt,

dülést vizsgálja pszichológusszemmel, és érdekes következtetésre jut: „A filmben a három (női) típus, az egyszerű pajtás, a testetlen szőke álomalak és a sötét, enyhén kétes csábító mélységesen össze van keverve és kölcsönösen kioltja, semlegesíti egymást."

A *Szédülés* vagy ahogy gyakorta hivatkoznak rá, a *Vertigo* valóban az egyik legjobban sikerült Hitchcock-film. Mint több más filmjében, ebben is James Stewartra osztotta a főszerepet, aki mellett a jéghideg hősnőt Kim Novak alaki-

gel nem létezik. Az üldöző könnyedén helyet cserél az üldözöttel, és bizonytalan, ki válik végül gyilkossá. A film egyik fő motívuma a nagy múltra visszatekintő hasonmástéma, mely már a romantika íróinál (Andersen, E. T. A. Hoffmann, Chamisso) megjelent, hogy aztán Dosztojevszkijnél, Kosztolányinál, Krúdynál vagy akár Alain Robbe-Grilletnél (az 1953-as *Les Gommes*ban) különböző módosításokkal térjen vissza. A francia szerző művét azért indokolt megemlíteni, mivel ott is egy detektív a főhős, aki a regény egy adott pontján gyilkossá válik.

A lélektani üzenet

Érett filmjeiben Hitchcock egyre jobban hangsúlyozta munkáinak lélektani üzenetét. A hitchcocki pálya csúcsán, 1960-ban mutatták be a *Psychót*, mely bizonyos értelemben összegezte a rende-

rendező. Annak ellenére nem az, hogy az 1963-as *A madarak* „politikus" műfajként, *negatív utópiaként* is értelmezhető. (A film kisvilágában, mint emlékezhetünk, alapvetően békés természetű madarak, főként tengeri sirályok veszik át a hatalmat és tartják rettegésben a lakókat.)

Sokan azt állítják, hogy az igazi mozi Hitchcock filmjeiben érhető tetten. Minden más csak szerény ráadás. Ez a feltétel nélküli rajongás természetesen erős túlzás. Az azonban elgondolkoztató, amit Godard mondott a rendezőóriás éppen tíz esztendeje, 1980. április 29-én bekövetkezett haláláról: „Hitchcock halála átmenet két korszak között. Nagyjából a televíziós képujság feltalálásával egy időben következett be. Ezzel szerintem olyan korszakba léptünk be, amelyet a vizualitás megtorpanása, pontosabban háttérbe szorulása jellemez. A kor elfojtja a vizualitást."

M. J. Gy.

TESZT

A mérések [redacted] Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumábam készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Az égiek üzenete

Csak [redacted] címünk misztikus, az égiek nagyon [redacted] köznapi üzenetéről, [redacted] műholdvételeiről szól a szokásosnál nagyobb terjedelmű tesztünk. Helyenként persze az újdonság [redacted] meglehetősen „elvarázsolt": [redacted] átlagosnál lényegesen több új műszaki kifejezéssel kell megbirkóznia [redacted] olvasónak. Megéri [redacted] fáradságot, hiszen [redacted] már számos műholdvevő közül válogathat [redacted] [redacted] vásárló, s a készülékek prospektusai vajmi keveset árulnak el képességeikről.

A hazai műholdas televíziózás mintegy két-három éves múltra tekint vissza és első lépéseit a nagyközönségi rendszereken keresztül tette meg, néhány „rövid pórázra fogott" műholdcsatorna vételével. Újra kellett tanulni Európa földrajzát, csak most [redacted] térképeket a domborzati vonalak helyett ellipszisekhez hasonló körök osztották fel. E görbék mentén jelek, számok és különböző dimenziók voltak aszerint, hogy [redacted] különböző műholdak által besugárzott területekre,142az ezek által sugárzott dB/m² teljesítménysűrűségre vagy egyenesen [redacted] szükséges antenna átmérője volt az érdeklődés középpontjában.

Az világosan látszott, hogy Európa egén olyan dolgok történnek, melyekből nem szabad kimaradni, sőt egy elfogadható méretű antennával részesévé lehet válni az Alpokon túl történteknek is. Látásunkat azonoan kicsit zavarta, mi több, elhomályosította, hogy ezen berendezések telepítéssel, felszereléssel együtt meghaladják egy Lada árát. Így aztán inkább [redacted] vásárlási kedv nőtt, mintsem az érdeklődés, pedig az első fecske, a Dyrasat rendszer jó műszaki jellemzőkkel rendelkezett.

Maradtak tehát [redacted] közösségi rendszerek, melyekben [redacted] posta által engedélyezett műsorok attól függően, hogy az előfizetői helyek be voltak-e már kábelezve, vagy még a kábelhálózatot is ki kellett építeni, néhány ezertől (esetenként néhány) tízezer forintos összegért jutottak el a tv-készülékekig.

MŰHOLDLÁZ

A döntő változás a múlt év derekán következett be, amikor a közvetlen sugárzó műholdak megjelenésével, az adóteljesítmények növekedésével az antennák mérete jelentősen csökkent, és így az egész berendezés elérhetőbbé vált. A korábbi árak harmadukra csökkentek, és 60 ezer forint körüli összegért [redacted] képernyőre lehetett varázsolni az égiek egyikét-másikát. A tavaly őszi BNV szinte [redacted] „műholdazás" jegyében zajlott, és nemcsak a hazai gyártók standjain jelentek meg ilyen készülékek, hanem különböző cégeket képviselő importálók pavilonjaiban is. A háztetőkön és erkélyeken szaporodni kezdtek a kelet felé forduló, különböző méretű paraboloid tükrök.

Az év utolsó hónapjaiban kitört az AM-mikroláz, melyről már beszámoltunk olvasóinknak. Ez az új szolgáltatás – a tervek szerint 18–20 programot ígér [redacted] Budapesten és környékén az elfizetőknek, lényegesen kisebb beruházás mellett. Igaz, a vételt nemcsak a távolság, hanem [redacted] Széchenyi-hegyi adótorony környezetében lévő domborzati viszonyok is korlátozzák, de így is igen sokak számára válnak nézhetővé [redacted] műholdak egyes csatornái.

Az állandó változások nemcsak [redacted] technikai körülményekre vonatkoznak, hanem a műholdak által sugárzott adóknál is jelentkeznek. Egyesek megszűnnek, mások feléledenek, esetenként egy-egy adó több satelliten is megtalálható.

Az év vége szenzációja volt az ASTRA, melyen csak az előjelzésekben szerepeltek német csatornák, karácsonykor valóban megjelent a SAT–1, az RTL Plus, a Pro–7 és a Teleclub. Így az elsősorban angol (Sky One, Sky News, Music Television

UNIDEN

Kislexikon a műholdvevőkhöz

Úgy tűnik, hogy a csillagok állása egyre kedvezőbb. Mind több program vehető a műholdakról, és közben az AM-mikro is elég nagy területet tud besugározni Budapesten és közvetlen környezetében.

Az Astra, [redacted] várható Astra B, a Kopernikus mind olyan teljesítménnyel sugároznak, melyek vételüket könnyen elérhetővé teszik és olyan műsorokat, melyek átrendezik a hazai érdeklődőkre ható gravitációt a földiekről az égiek felé. Azt követően, hogy igények eldöntése után a megfelelő műholdvevőt kiválasztottuk, nem kis gondot jelent annak beüzemelése. A kereskedők általában a szakszerviz által történő telepítést javasolják, és magunk is hajlunk ennek az ajánlatnak az elfogadására. Különösen egy nagyobb méretű antenna felállításánál, ahol a szélterhelés mázsákkal mérhető.

Keserves dolog egy felborult, behorpadt, hasznavehetetlen antennát szemlélni, nem is beszélve arról, ha rossz rögzítés miatt lesodorja a háztetőről [redacted] szél. A fejegység szerelése, a rosszul választott kábelezés is rejthet buktatókat. De vannak szettek és vannak olyan helyzetek, amikor elegendő a saját felkészültség [redacted] gondos összeállításhoz. Az ECS 4 vagy az Astra antenna felállítására alkalmas helynek az látszik, ahol délelőtt úgy tűnik, hogy a Napnak nincs árnyéka. Ez telepités szempontjából megfelelő, most már csak az [redacted] kérdés, hogy az antenna mérete az elhelyezést is lehetővé tegye. Ez lehet az erkélyen, vagy [redacted] kertben, vagy háztetőn, de lehetőség szerint ne túl messze a beltéri egységtől, mert a magasabb frekvencián [redacted] kábelcsillapítás miatt jelentős jelveszteségek léphetnek fel. Gyakorlatban 20–25 méter után felléphetnek a csillapításból származó bajok.

A tükörnek egy adott műholdra történő beállítását két szögérték határozza meg. Azimutnak nevezik azt az irányt, ahonnan a műhold jelei vehetők, ez [redacted] déli iránytól való szögeltérés. A pozitív értékek a déltől nyugat felé való szögeltérések, míg [redacted] negatívot [redacted] kelet felé való eltérések jelentik. A tükör fókusz irányát szögmérővel lehet először durván beállítani, majd a jel erősségének megfelelő finom beállítás szükséges.

A másik érték az eleváció (emelkedési szög), mely alatt azt értjük, amelyet a műhold a vízszintes – elméletileg elképzelt – horizonttal bezár. Ezt egy elevációs szögmérővel lehet beállítani, mely [redacted] vízszintmérő és szögmérő kombinációja, de némi gyakorlattal láttunk már képvarázslatot enélkül is. A végső beállítást itt is a vétel minősége dönti el.

E beállítások természetesen gondosan elkészitett vízszintes alapok és stabil tartószerkezetek mellett igazak. Táblázatunkban néhány hazai településre igaz azimut és elevációs értéket közlünk.

Tesztünkben szólunk a pozicionálóval mozgatható tükrökről, melyeket egy motor által meghatározott pályán elmozduló rudazat állít a kívánt helyzetbe. E pályának a szöge a deklanáció, mely azonban általánosságban nem határozható meg. Minden gyártó az ilyen kivitelekre megadja a rögzítési pontokat és korrekciós szögeket.

A tesztben előforduló sok új szakkifejezés áttekintésére technikában kevésbé jártas olvasóinknak egy kis mini lexikonban gyűjtöttük össze a legfontosabb elnevezéseket, rövidítéseket:

ANTENNA: Gyújtótükörhöz hasonló módon fokuszálja [redacted] műholdsugarakat. Tükörnek, vagy parabolaantennának is szokták nevezni. Két alaptipusa van: [redacted] normál tükrök szimmetrikusak, paraboloid alakúak, gyújtópontjuk (és ezzel konverterük) a geometriai középpontban van, míg az ofszet tükrök mintegy a normál tükörből „kivágott" antennaként képzelhetők el. Az utóbbi hátránya a kisebb nyereség, előnye, hogy eltolt fókusza miatt függőlegesebb a beállítása, így kisebb a hólerakódás veszélye

ANTENNAÁTMÉRŐ: Ökölszabály: minél nagyobb, annál jobb. Ez ellen szólnak: a nagy szélterhelés, a nehezebb felépíthetőség akár tetőn, akár [redacted] kertben. Általánosságban a következők [redacted] döntőek a tükörnagyság megválasztásánál: a kívánt vehető programok száma, a kábelhosszúság, közösségi rendszereknél nyereségtartalék és az, hogy rossz idő esetén milyen az üzembiztonság (tartalék).

AZIMUT: Az az elfordulási szög, amelyet az antenna a déli irányhoz képest bezár.

BASISBAND: A konvertált műhold-tv-jel a vevő első középfrekvenciás fokozata után. Ami házi használatra fontos. [redacted] ▶

stb.), francia, holland, svéd és egyéb, többnyelvű műsorok mellett nálunk is vehetők nagy érdeklődésre számot tartó adások.

HOGYAN MŰKÖDIK?

Mielőtt azonban szó esnék a műholdvevőkről, tekintsük át az ilyen rendszerek működését. Az igény, hogy minél messzebbre lehessen juttatni a televíziós jeleket, melyek a fényhullámhosszokhoz hasonlóan terjednek, szinte egyidős a televíziózás létrejöttével. Maga az alapgondolat, hogy műholdakról kell besugározni [redacted] Földet, közel ötvenéves, megvalósítása azonban sokáig váratott magára.

Európa fölött [redacted] első – már nem kísérleti célokat szolgáló távközlési műhold – 1983 júliusában jelent meg, és [redacted] 11 GHz-es sávban sugárzott 20 W-os jelét már 1,5 méteres antennával is venni lehetett a besugárzott területeken. Ez [redacted] műhold, mely az ECS 1 jelzést viseli, geostacionárius pályán mozog. A kezdeti kísérleteknél ugyanis [redacted] műholdak egy nyújtott elliptikus pályán mozogtak, és 12 óra alatt megkerülve bolygónkat, [redacted] földi antennáknak kellett követniük [redacted] mozgásukat.

A geostacionárius pálya esetében [redacted] műhold egy adott földi ponthoz képest mindig ugyanabban az irányban, egy helyben álló pontnak látszik. Ez egy olyan, megközelítőleg kör alakú keringési pálya, melyen [redacted] keringési idő éppen egy nap, és [redacted] Föld–műhold közötti tömegvonzás éppen egyenlő a centrifugális erővel. Ez [redacted] pálya az egyenlítő síkjában, attól számítva 35 875 km távolságban van.

A műholdak frekvenciáit, csatornakiosztásait nemzetközi egyezmények határozzák meg, és eszerint megkülönböztetünk ún. távközlési műholdakat, melyek a 10,95–11,75, illetve a 12,5–12,75 GHz-es sávban sugároznak és közvetlen sugárzó műholdakat, melyek [redacted] 11,7–12,5 GHz-es tartományt hasznosítják. A két rendszer között a frekvenciatartományon kívül más alapvető különbségek is vannak, így az adóteljesítmény, mely az előbbi sávokban kicsi, néhányszor 10, általában 20 W körül van, az utóbbiaknál, [redacted] közvetlen sugárzóknál – melyeket DBS-eknek nevezünk – 200–300 W körül mozog. Ez azt jelenti, hogy az antenna mérete [redacted] DBS-eknél 60–90 cm közötti, [redacted] korábban megismert 2–3 m-esekkel szemben. ▶

KATHREN

egy megfelelő kimenet a műholdvevőn. Ide külső dekódereket lehet csatlakoztatni (Pay-tv, Mac-normák vagy korrekt sztereó Wegener dekóder)

DESCRAMBLER (dekóder vagy dekódoló): kiegészítő elektronika olyan tv-programok vételére, amelyeket illetékfizetési kötelezettség terhel és emiatt, vagy más okból kódoltak.

EIRP: Equivalent Isotropically Radiated Power. A műholdról effektive kisugárzott teljesítmény. Megadása dBW-ban (egy wattra vonatkoztatott dB) történik. Minél nagyobb a megadott számérték, annál kisebb lehet a vételi antenna átmérője

ELEVÁCIÓ: A műhold horizont feletti magassága. Az azimuttal együtt meghatározza a paraboloidtükör helyzetét. Ugyanúgy, mint az azimutszög, az eleváció is földrajzi helytől függő.

FEEDHORN, GERJESZTŐ TÁPVONAL: A konverter előtti mechanika (gyakran integrálva), mely a mikrohullámokat összegyűjti.

FEJEGYSÉG: LNB-nek (angolul: Low Noise Block) is nevezik. Magában foglalja a polárváltót és gerjesztőtápvonalat

FOOTPRINT: (megvilágítási zóna, besugárzott terület) Térkép, mely a különböző műholdak vételi lehetőségeit ábrázolja. Jól használható a szükséges parabolatükör nagyságának kiszámításához.

KONVERTER: LNC-nek (angolul: Low Noise Converter) is nevezik. A 11 GHz-es vagy 12 GHz-es műhold-tv-jeleket az 1 GHz-es sávba, az első középfrekvenciára konvertálja le.

MAC: (Multiplexed Analogue Components) Digitális átviteli mód, mellyel elkerülhetők a több- színrendszereknél meglévő problémák (vibráló színzaj, korlátozott felbontás). A műholdas átvitelnél ezenkívül a zavarárány is javul. A szín- és világossságjelet szétválasztva, időben komprimált jelként viszik át, a hangot digitálisan. Több változat ismert. Gyakorlati jelentősége a D-Macnek és a D2–Macnek van. Az összetétel első része a hang-, a második a képkódolási eljárásra vonatkozik. Vételéhez különleges vevőre vagy csatlakoztatható dekóderre van szükség

POLARIZÁCIÓ/POLÁRVÁLTÓ: A műholdjelek két síkban végeznek rezgést. Általában vízszintesen, vagy függőlegesen (lineáris polarizáció), vagy bal- vagy jobbforgásúak (körkörös polarizáció). A polárváltó a műholdról érkező hullámokat a konverter számára hasznos síkba tereli

POLARMOUNT: Mechanikus rudazat, mely csupán egy mozgási síkkal szimulálja a horizont vonalát

POZICIONÁLÓ: A polarmount-rudazattal összefüggésben a polarmount motort vezérlő egység

MŰHOLDTÍPUSOK:

a) Távközlési műhold (Low-Power-Satellit) Viszonylag kis teljesítményű műholdtípus, eredetileg csak telefonbeszélgetések átvitelére és professzionális adás/vétel-kapcsolatra szánták. Adóteljesítménye tipikusan 20 W, tv-csatornánként. Vételéhez legalább 120 cm átmérőjű paraboloidtükör szükséges, jó vétel 1,80 m, vagy e fölötti antennaátmérővel érhető el

b) Medium-Power-Satellit (pl. az Astra) Csatornánkénti 40 W teljesítmény, 80–90 cm-es tükörrel az ország nagy részén jó, 120-as tükörrel biztos vétel valósítható meg

c) Közvetlen-sugárzó műhold, DBS (High Power) 200 W csatornánkénti teljesítmény, 60 cm-es tükörrel nagyon jól lehet venni

TELEPÍTÉSI HELY (az antennáé): Fontos a teljesen szabad kilátás dél felé. Így a műholdas antennák nem tehetők tető alá sem. A műholdjelek fényhez hasonló tulajdonságúak, az akadályokon nem hatolnak át. Csak a műanyag kivétel ez alól, amelyen áthaladva igen kicsi a veszteség

SZTEREÓ HANG: Két külön frekvencián kerül átvitelre. A normál monó hangot rendszerint 6,5 MHz-es vagy 6,6 MHz-es alvivőn viszik át, a bal és jobb sztereócsatornát többnyire 7,02-n és 7,20-on. A sztereó csatornákat az Európában népszerű programokon a Wegener eljárással komprimálják. Százszázalékos hangminőség csak a megfelelő, eredeti Wegener-dekóderrel érhető el, melyet a műholdvevőhöz kell csatlakoztatni. Néhány cég (Grundig, ITT-Nokia) hasonló eljárásokat kínál

MŰHOLDAS RÁDIÓ: A sztereó hangvivők mellett tisztán rádióprogramok is érkeznek a tv-képekkel a Földre. Fontos, hogy valamennyi program vétele csak akkor lehetséges, ha a hangvivő frekvenciáját a vevőn szabadon választhatjuk meg

TRANSZPONDER: A műhold egy-egy csatornája, mely a Földről vett jeleket a műhold által kisugárzott rádiófrekvenciás jellé alakítja át

WEGENER RENDSZER: Hangra kódolási eljárás, ahol hasonlóan a Dolby–B zajelnyomó rendszerhez, az adás előtt a magas hangokat kiemelik és ezt a kiemelést a vevőben kiegyenlítik. A licensszel Európában a Fuba rendelkezik. A Grundig egy Wegenerhez hasonló kapcsolást alkalmaz, az ITT-Nokia készülékekben Dolby áramkör van. Az elég költséges Wegener-dekóderek a Basisband kimeneten csatlakoztathatók a készülékhez

Az egyedi műholdvevők két jól elkülöníthető egységre oszthatók: kültérire és beltérire. Kültéri egységen ■ rendszerben tovább bontható paraboloid antennát és fejegységet értjük. (Nem véletlenül használjuk a paraboloid meghatározást az általánosan elterjedt parabolával szemben, hiszen az utóbbi síkelem, míg a tükör egy forgástestfelület része.) Az előbbi fogja fel a műholdról érkező nagyfrekvenciás jeleket, melyek elektromágneses hullámok útján terjednek, és ezeket a fókuszába elhelyezett fejegység csőtápvonalába tükrözi. Maga a fejegység foglalja magába a – rendszerétől függően – polárváltót, az előerősítőt és ■ konvertert, mely a 12 GHz-es sávból érkező jeleket „fogyasztható" frekvenciasávba helyezi (950–1750 MHz), ahol már a hagyományos koaxiális kábelen is lehetséges a jeltovábbítás. Persze ez a frekvenciatartomány sem mondható éppen hétköznapinak, éppen ezért nagy távolságra nem vezethető, és a kábel minőségére éppen úgy érdekes odafigyelni, mint a berendezés többi részére.

A beltéri egység elsődleges feladata a csatornák kiválasztása, és a még UHF sáv feletti tartományban lévő jelek tv-sávba történő helyezése úgy, hogy közben ■ műholdközvetítésnél alkalmazott modulációs módok demodulálva, átalakítva feleljenek meg a tv-szabványoknak.

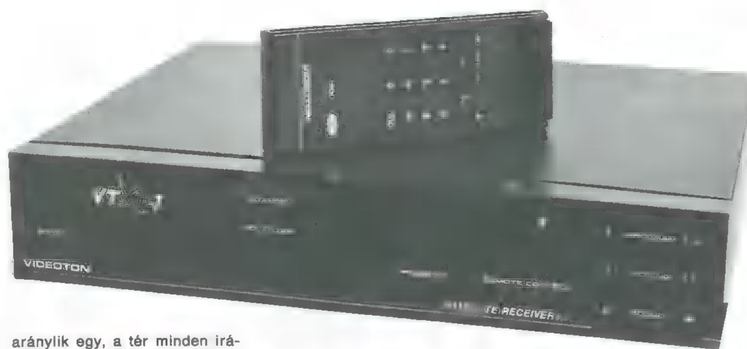
A kültéri és beltéri egység általában komplett rendszerben szerepel a gyártók ajánlatában, és célszerűnek is látszik e rendszerszemléletet megtartani. Egy felépítményen belül biztosíthatóak ugyanis legjobban ■ megfelelő csatlakozások, a kültéri egységnél a mechanikai illeszkedések, a vezérlőjelek. Az elemenként történő beszerzésnek számos buktatója lehet, melyet utólag elég költséges korrigálni. A hazai kereskedők általában rendszerek vásárlásánál az előzetes térerőmérésekhez, telepítésekhez szakembereket, szervizeket ajánlanak. Nem egy összeállítás olyan, hogy ■ mellékelt használati útmutató alapján akár magunk felállíthatjuk az erkélyen. Ez az állítás ■ nagyjellel sugárzott és kis antennaméretet igénylő DBS műholdvételre igaz, mert aki többre kíváncsi, ott bizony végig kell gondolni ■ vételi elképzeléseket, és az ehhez szükséges berendezéseket.

A távközlési műholdak vételénél az antennaméretek kb. 1,8 m-nél kezdődnek. Ezek vételei az ASTRA megjelenésével már csak akkor jönnek szóba, ha konkrét, csak itt vehető műsorok iránt jelentkeznek igények. Beállításuk egyben elkötelezettséget is jelent, hiszen a tükör helyzete egy adott műholdra vonatkozik.

Egyes beltéri egységek lehetőséget teremtenek a paraboloid helyzetének vezérelt változtatására. Ha a tükör egy polármountnak nevezett mechanikus rudazattal van ellátva, mely egy olyan mozgássíkot hoz létre, mely a horizont vonalát szimulálja, máris lehet pásztázni az égi adók között. Amennyiben ez egy vezérelt motorral történik, úgy automatikusan a beállított értékeknek megfelelően képes ráállni a kívánt sugárzóra. Ilyen pozicionálók már ■ hazai kereskedelemben is léteznek.

AZ ANTENNA VISZONTAGSÁGAI

A különböző rendszerek egyes elemei önmagukban is jellemezhetők műszaki paramétereikkel, valójában mégis körülményes ■ számszerű értékelés. A gyártók ugyanis nem túl bőbeszédűek, ■ a nem hétköznapi frekvencia, a speciális modulációs módok igen különleges műszereket igényelnek, és számunkra jelenleg csak ■ műholdakról érkező mérőjelek segítségével történő vizsgálatok, összehasonlító kiértékeléseket teszik lehetővé. Ez különösen igaz az antennára, melynek nyeresége, hatásos felülete, mechanikai jellemzői nem kis befolyással vannak a vételi minőségre. Az antennanyereség fogalma nem újdonság, gyakorlatilag azt határozza meg, hogy a vizsgált antenna legnagyobb intenzitása hogyan

aránylik egy, a tér minden irányában egyenletesen sugárzóhoz. A kettő viszonya, pontosabban ennek ■ dB-ben meghatározott értéke ■ keresett szám.

Gyakorlatban egy 2 m átmérőjű antennától 45 dB várható el. A hatásos felület ■ felvett teljesítmény viszonya a jelenlevő sugárzott teljesítményhez, ami természetesen 1-nél kisebb szám.

A vétel időbeli stabilitását a mechanikai felépítés alapvetően befolyásolja. Gondoljuk csak meg, hogy ■ tükör nemegyszer 100 km/h-s szélviharban áll, miközben felülete, merevítői, fejtartó szerelvénye ki van téve a legszélsőségesebb időjárási körülményeknek; a téli fagyoktól ■ nyári hőségig. Vétel szempontjából télen a tükörbe került, megfagyott hó veszélyezteti ■ vételt, nyáron viszont a déli nap összegyűjtött és fejegységre visszareflektált hősugárzása ronthatja a stabilitást. Az ofszet antennáknál ezek ■ veszélyek kisebbek. Ezek ugyanis kisebb szöget zárnak be a vízszintessel, leszármaztatott felületük laposabb.

A fejegység jellemzői között ■ vételi sávot, az erősítést és a zajszámot tekintjük elsődleges paraméternek. Az első különösebb magyarázatot nem igényel, erősítés tekintetében 50 dB körüli értéket várunk el, míg a későbbi jó jeltisztaság érdekében ■ minél alacsonyabb zajszintet igényeljük. Jó egy évvel ezelőtt ■ 1,3–1,8 dB közötti érték volt a jellemző, ősszel azonban már ■ 1,3 és 0,9 dB körüli LNC-ket is hirdették (Low Noise Converter). Nos e valóban alacsony zajú egységek ára 347 és 635 DM körül mozgott, ami nem kevés. Léteznek persze olcsóbb, reklámáron piacra „dobott" fejegységek, de ezeknél óvatosságra intjük az érdeklődőket. S végül ■ polárváltó, mely egy egységen belül biztosítja a függőleges és vízszintes polarizációjú jelek szétválasztását.

MI AZ, HOGY POLARIZÁCIÓ?

És most megint meg kell állnunk egy gondolatra. A műholdas vételben jártasak talán feleslegesnek tartják állandó kitérőinket, de sokan még csak most ismerkednek ■ technikával. Mit is jelent a függőleges és vízszintes polarizáció? Azt már tisztáztuk, hogy az égi jelek a fényhullámokhoz hasonló fizikai terjedési tulajdonságokkal bíró, ún. elektromágneses hullámokkal terjednek, melyek elektromos és mágneses térerővektorokkal jellemezhetők. Ha ezek iránya állandó, akkor lineárisan polarizált hullámról beszélünk, ilyen a földi tv-sugárzásban alkalmazott jelátvitel. Itt vizuálisan is jól megkülönböztethető ■ vízszintes és függőleges polarizáció, hiszen az antennák ennek megfelelően forognak a háztetőkön vízszintes vagy függőleges irányban. A műholdas technikában azonban a jelterjedés körpolarizáció útján jön létre, ahol az elektromos és ■ hozzá képest 90°-ra elforgatott mágneses vektor ■ terjedés irányára merőleges forgó mozgást végez. Ami pedig számunkra lényeges: ha ez ■ forgómozgás az óramutató járásával megegyező, akkor vízszintes, ha ellenkező, akkor függőleges polarizációról beszélünk. Miért van ennek jelentősége? Azért, hogy adott frekvenciasávon belül minél több adót (csatornát) lehessen elhelyezni.

A csatornák közötti polarizációs váltások az ellentétesen polarizált szomszédos csatornák között ■ szelektivitást javítják. Egyes távközlési műholdak, melyek tehát a 10,9–11,7 GHz-es sávot használják, mind csatornakiosztás, mind sávszélesség tekintetében elég szabadon gazdálkodnak a frekvenciákkal.

Szabályos frekvenciakiosztása van az ASTRA-nak, melynek jelenleg már mind ■ 16 csatornája kihasznált. Ez ún. Medium-Power-Satellit, melynek adóteljesítménye csatornánként 40 W, így viszonylag kis antennával is fogható. A szomszédos csatornák polarizációváltásának további jelentőségét a DBS sávban lehet megérteni, ahol 27 MHz-es sávszélesség mellett ■ 800 MHz-es tartományban 40 csatorna másképpen nem lenne elhelyezhető, mivel ezek átfednék egymást.

A VÁLTÓ

A polarizációk közötti választást biztosítja tehát ■ polarizációváltó, mely ■ tükör által összegyűjtött és ■ fej tápvonalába átadott jeleket függőleges vagy vízszintes módnak megfelelően csatolja ki. A gyakorlatban ezt szervómotoros vagy mágneses állítású váltóval lehet megvalósítani. Ennek minősége, mechanikájának megoldása, stabilitása, ■ későbbi megbízható működésre kihat. A mechanikai váltás elkerülhető kétfejes egységgel, melyben a fejek ■ különböző polarizációknak megfelelően dolgoznak. Ezek azonban növelik a fókuszban elhelyezett elemek súlyát és nem kis mértékben terhelik ■ pénztárcánkat.

A fejegységtől érkező jeleket a beltéri egység dolgozza fel a tv-készülék által is emészthető jellé, és egyben visszafelé is ad feszültséget az LNB-hez, vagy összetettebb, igényesebb konstrukcióknál feszültséget biztosít a pozicionáló motor számára. A kimeneteken a tv számára alapsávi videó- és hangfrekvenciás jeleket szolgáltat, de hasonlóan ■ videómagnókhoz modulátor segítségével a 36-os csatorna környékén nagyfrekvenciás jel adható a tv-antenna bemenetére. A beltéri egység bemenetére érkező jelek ugyanis sem frekvenciatartományban, sem modulációs módban nem felelnek meg a földi sugárzásnak.

A műholdas sugárzásnál a képátvitel általában frekvenciamodulációval történik, de több műhold dolgozik már ■ később részletezendő speciális D2–MAC kódolási rendszerben. A hangjelek feldolgozása is több ▶

▶ újszerűséget tartalmaz. Lehetőség nyílt ugyanis nemcsak egy, hanem több kísérőhang átvitelére is, de mód van a műsorhoz tartozó vagy attól független sztereó adások sugárzásának megvalósítására is.

Mindezek a szolgáltatások széles körű skálát tesznek lehetővé, és a táblázat összeállításánál majdnem úgy vagyunk, mintha almát hasonlítanánk össze körtével. Az import készülékek sorát megnyitó 1,8 m-es antennával forgalmazott és elsősorban ECS műholdak vételére készített Dyras rendszer sztereó vevőjével nehezen vethető össze pl. ■ 90 cm-es ofszet antennával forgalmazott, és kifejezetten ASTRA programok vételére szánt ORION ST 16-ossal, mely távszabályzó és programozási lehetőség nélkül egész más igényeket célzott meg. E különbségek persze az árban is jelentkeznek. Nem szolgálja ■ tiszta kép kialakítását az sem, hogy a beltéri egységek valójában kevés jellemzővel vannak specifikálva. A műszaki adatok elsősorban a bemenő frekvenciatartomány, impedancia, csatlakozó típusokra térnek ki, közlik a programozható csatornák számát, továbbá ■ videó- és audiókimenetek szintjeit, csatlakozó típusait.

■ DYRAS VEVŐ

Az egyéni vevőrendszerek sorát az előbb említett Dyras RC 200 beltéri egységből, RC 210 fejegységből és RC 230 jelzésű paraboloid antennából álló összeállítása nyitotta meg, melyről röviden azt mondhatjuk, hogy a kezdet nem volt rossz. Az antenna – az ECS vételnek megfelelően – 1,8 m-es paraboloid tükörrel, fix rögzítéssel, mely utólag pozicionálóval is kiegészíthető. A tükör alumíniumból robbantott húzással készült, mely nagyfokú stabilitást és pontosságot eredményezett. Nyeresége 45 dB körüli volt, és mind a hazai tapasztalatok, mind a külföldi teszteredmények az első helyekre sorolták. Fókuszában három alumíniumrúd rögzítette a fejegységet a polarizációváltóval. A kültéri egység a 10,95–11,7 GHz-es sáv vételére alkalmas, erősítése 50 dB, zajtényezője 1,4–1,6 dB értékű volt. A polarizációváltás egy kis egyenáramú motorral történt. Az átváltási idő ugyan 0,2 sec alatti, azonban minden átváltásnál 2–3 mp szükséges, míg ■ kép zajtalanná válik. A váltásokat ugyan megfelelőnek ítéltük, ám ■ fogaskerékrendszer bizonytalan-

ADATOK, SZOLGÁLTATÁSOK

Gyártó/Forgalmazó	Dyras	ALBA	ALBA	Satec	Satec	VIDEOTON	ORION
Típus Ár (Ft)	185 000/59 000[1]	ALBA SAT 200	ALBA SAT 300 55 000	AX 85 60 000	SS 3000 60 000	VT SAT–1–s[4] 50 000[6]	ASTRA ST-16 40 000
TÜKÖR ÉS FEJEGYSÉGEK							
Átmérő	1,8	0,85	0,8	0,85	8,85-1,2	1,2	1,2
Sugárzó kiképzése	Paraboloid	ofszet	orszet	ofszet	ofszet v. parabola	parabola	parabola
LNC vételi sáv	10,95-11,7 GHz	10,95-11,7 GHz	10,95-11,7 GHz	10,95-11,7 GHz	10,95-11,7 GHz	10,95-11,7 GHz	10,95-11,7 GHz
LNC erősítés	50	min. 50	min. 50	55	55	min. 50	min. 50
LNC zajszám	1,4-1,6 dB	1,7	1,7	1,3	1,3	1,7	1,7
Polarizációváltás	szervomotorral	ferrites	elektronikus	ferrites	ferrites	szervomotorral	ferrites
BELTÉRI EGYSÉG							
Típusjel	rc 200	SAT 200	SAT 300	Galaxy 24	SS 3000	VT SAT–1–s	ST-16
Méretek (mm)	320 × 70 × 280	320 ■ 70 × 90	320 × 70 × 90	300 × 77 ■ 190	360 × 56 × 200	378 × 77 × 280	280 ■ 60 × 260
Tömeg (kb)	3,3	2,5	2,5	■	2,3	3,9	2,7
Programozható csatornák	49	16	16	32	32	59	nincs[5]
Csatorna v. frekvencia kijelzés	van	nincs	nincs	van	van (interaktív)	van	nincs
Térerőkijelzés	7 lépcsős LED[2]	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Kísérőhang-kijelzés	van	nincs	van	van	van	van	nincs
Változtatható hangvivő	5-8 MHz[3]		■ programozható	4,6-8,4 MHz[3]	5-8 MHz[3]	5,75-8,3 MHz[3]	nincs
Sztereó hang	van	nincs	nincs	nincs	nincs	■[4]	nincs
AV-csatlakozás	2 scart + DIN	1 scart	1 scart	RCA	1 scart	1 scart + RCA	6 pólusú DIN
Polárváltó-vezérlés	programozott	kézi	programozott	programozott	programozott	programozott	kézi
Egyéb csatlakozók	IEC GRUNDIG magnó vezérlésre, BNC alapsávi jelkimenetre, (D2–MAC, Descamber) IEC koax antenna fogadás és kimenet.	RCA dekóder be-kimenet RCA alapsávi kimenet IEC koa ant. kimenet	RCA dekóder be-kimenet RCA alapsávi kimenet IEC koax ant. kimenet	Többféle polárváltó Scart (PAL dekóder kimenet RCA (alapsávi kimenet MAC) és dekóder részére 2-2 RCA (AV be- és kimenet) IEC koax antenna fogadás és kimenet	RCA alapsávi kimenet MAC vagy PAL dekóderhez IEC koax antenna fogadás és kimenet	Többféle polárváltó Interface csatlakozó dekóderhez ■ db RCA jobb és bal hangcsatornához	6 pólusú DIN alapsávi kimenet IEC koaxiális antenna be- és kimenet
Távvezérlő	van	nincs	■	van	van	van	nincs
Tápfeszültség/fogyasztás	220 V 50 Hz/20 W	220 V 50 Hz/25 W	220 V 50 Hz/23 W	220 V 50 Hz/23 W	220 V 50 Hz/25W	220 V 50 Hz/30 W	220 V 50 Hz/25 W

Megjegyzések: Az értékelés a saját antennával és fejegységgel történt.
1. A 185 000 Ft ■ kezdeti, 1987-es ár. A rendszert az 1989-es Őszi BNV-n 59 000 Ft-ért árusították.
2. A Kathrein típusjelzésű beltéri egységnél műszeres kijelzés.
3. A beállított hangvivő memorizálva van.
4. Az „S" jelzés nélküli típus monó kivitel, nincs sztereohang, és hangkimenet is 1 db RCA csatlakozó.
5. A készülék folyamatos kézi hangolású, vételi sávja ■ 16 ASTRA programra szűkített.
6. A ár a monó változatra vonatkozik, a sztereo berendezés ára még megállapítás alatt áll.

ságai miatt itt történik leginkább meghibásodás.

A beltéri egység – mely nem véletlenül megszólalásig hasonlít ■ Grundig ST 200-asára –, bár első rátekintésre egyszerű megjelenésű készülék, valójában igen jó paraméterekkel és sok szolgáltatással rendelkezik, amit ■ hátlapon lévő csatlakozások sokasága sejtet.

Részletesebb bemutatását több szempontból is indokoltnak érezzük. E típus ugyanis nem csak Dyras, hanem Kathrein néven is forgalomba került (az utóbbi csak ■ térerő műszeres kijelzésében tért el) és szinte mindazzal a tudománnyal rendelkeztek, ami elvárható egy ilyen készüléktől.

KEZELŐGOMBOK ÖZÖNE

A működtetéshez szükséges kezelőszervek az előlapon találhatók. Ezek sorát két léptetőgomb nyitja meg, melynek több szerepe is van. Azt, hogy éppen milyen funkciót lát el, egy lehajtható ajtó mögött két sorban elhelyezett 5–5 nyomógombbal történő kiválasztás határozza meg. Ezek: ■ programhely, a polarizáció, ■ csatornaválasztás és ezen belüli finomhangolás, videójel-típusválasztás, sávszélesség-átkapcsoló, hangvivő-átkapcsoló – erről ■ funkcióról még fogunk szólni –, hangkorrekció (deempházis) és memória nyomógombok. A beállítások egy nagyméretű kijelzőn ellenőrizhetők és ■ memorizálás után az adott programszámhoz vannak rendelve. Összesen 49 program állítható be az előbbiek szerinti minden adattal. Bár az áttekintés vázlatos, ■ hang (Ton) kapcsolóról mégis bővebben kell szólni. Mint említettük, egyes tv-műsorok mellett több kísérőhang vagy önálló műsor is található. Ezek különböző frekvenciájú, ún. fő és segédvivőkön kerülnek kisugárzása, melyek beállítása, pontosabban kiválasztása e gombbal történhet fix frekvenciabeállítással. A sztereó segédvivő 5-től 8,5 MHz-ig állítható 10 kHz-es lépésekkel.

A készülék hátlapján rajta felejtettük a szemünket, hiszen szinte egész felülete ki van használva. Egy hatrészes rugós csatlakozóblokk nyitja meg ■ sort. Ide csatlakozik ■ polarizációváltó motor kábele az 5 V-os feszültség és vezérlő impulzusok átviteléhez. Megjelenik a csatlakozósoron egy 0/3/6/9 V-os feszültség is más rendszerű polarizációváltás céljaira. Lehetőség van 0/12 V-os feszültség kivezetésére, és külön ponton megjelenik az AGC feszültség is, mely a fejbeállításhoz szükséges, hiszen ■ rendszer forgatható antennafejet is ki tud szolgálni.

E beltéri egység „grundigságát" mi sem bizonyítja jobban, mint egy koncentrikus csatlakozóaljzat, mellyel az ez időben piacra kerülő Grundig 500-as szériájú videómagnóit lehetett vezérelni előre beprogramozott műholdas adásokkal. Mellette egy ■ pólusú csatlakozó ■ motoros távvezérlés céljait szolgálja. Ezt egy UHF/VHF antenna fogadását biztosító hüvely követi, ahova a földi sugárzás jeleit adjuk be és a jeleket a szomszédos, dugó kiképzésű aljzatról vezetjük a tv-be. E csatlakozóról tehát akár ■ normál tv-adók, akár a műholdas jelek egy kábelen a tv-készülék antennacsatlakozójára vihetők ■ 36., illetve annak szomszédos csatornái közül valamelyiken.

Az alsó sorban két scart csatlakozó is van, közöttük egy hatpólusú DIN aljzattal, ■ baloldali elsősorban videó, képlemezjátszó, számítógép csatlakoztatására, míg ■ jobboldali a tv-készülék részére szolgáltat jeleket. A 21 pólusúaknak a be- és kimenetei is be vannak kötve, innen vehetők le ■ sztereó hangjelek is. A hatpólusú csak jelkimenet ilyen csatlakozóval rendelkező tv-k számára. Külön

BNC csatlakozó szolgál az alapsávi jelek kiadására, ahova külső sztereó dekódert lehet csatlakoztatni, de itt lehet kiadni a jeleket a Descrembler, vagy a D2–MAC dekóder részére. A D2–MAC rendszerről már többször írtunk, de a kiegészítő cikkben még visszatérünk rá, ■ Descrembler feladata pedig ■ előfizetéses műsoroknál az „összekevert", kódolt jelek visszaalakítása. Ez egy kis készülék, mely visszaalakítja az előzetesen normál vevő részére nézhetetlenné tett jeleket.

A rendszert egy távvezérlő egészíti ki, melyen programot lehet váltani és ■ antennát is lehet vezérelni.

A következő készülékek az angliai Alba Radio Limitedtől importált ALBA SAT elnevezésű összeállítások, melyek elsődlegesen az ASTRA műholdprogramok vételére készültek és valós származási helyük Tajvan.

Kétfajta összeállítás szerepel táblázatunkban; ■ 200-as és a 300-as. Az előbbi feszültségszintézeres hangolású, manuális szabályozású, míg az utóbbi frekvenciaszintézeres, távvezérlős kivitel. A készülék belső felépítése az említett szabályzással kapcsolatos részek kivételével megegyező, mint ahogy azonosak a csatlakoztatási lehetőségek is. Határozott eltérések vannak azonban a kezelőszerveknél, azok funkcionális elosztásánál. Formája, megjelenése sajátos, a kezelőszervek egy ferde előlapon nyertek elhelyezést.

A 200-AS

Ennél a kivitelnél a beállításokat és ■ kezelést a készüléken kell elvégezni. Az audió hangolás 4 monó kísérőhang hangcsatorna beállítást tesz lehetővé egy szabályzógombbal, mellette található a kép pontos beállítását biztosító finomhangoló gomb. A durva frekvenciabeállítást a készülék fenéklapján lévő 8 db potenciométerrel lehet elvégezni. Ezek átfogása ugyan ASTRA-tól eltérő frekvenciájú műhold-csatornák vételét is lehetővé teszi, valójában ■ legoptimálisabb csatornakihasználás ASTRA-vételnél mutatkozik. A rendszer sajátossága ugyanis, hogy „szabályos" frekvenciakiosztás esetén, vagyis ha egymást váltják a horizontális és vertikális csatornák, akkor elegendő a ■ horizontális csatornát váltani, a polárváltással automatikusan helyükre kerülnek a vertikálisak is.

Ez teszi lehetővé, hogy az előlapon ■ programváltó és egy polárváltó nyomógomb, illetve átkapcsoló van és ez 16 program választását biztosítja. Más előlapi beállítószerv nincs, csak egy programkijelző ablak, mely 1–16-ig jeleníti meg ■ számokat. A fenéklapon az alapsávi erősítésen kívül ■ videóerősítés szabályozható.

A 300-AS

E kivitel – mely tehát távvezérlős – előlapján más funkciójú gombokat találunk, és nemcsak távvezérlőjével, hanem funkcionális szolgáltatásaival is többet nyújt. A frekvenciaszintézeres hangolásból következően a kívánt csatornát nyomógombos léptetéssel lehet beállítani. A kívánt frekvenciáknak megfelelő ▶

csatornákat egy táblázatban lehet kikeresni, illetve ellenőrizni, és választás után külön gomb szolgál a finomításra. Szintén nyomógombbal lehet választani azokon ■ helyeken, ahol van választási lehetőség – a 4 monó kísérőhangot. A beállítások, így a hang, csatorna és polaritás ■ kijelzőkön ellenőrizhetők. (A polaritás a frekvenciakiválasztással automatikusan beáll, de lehetőség van változtatásra.)

A hátlap nincs „túlzsúfolva" csatlakozókkal. A kültéri egység jelét egy „F" típusú csatlakozón keresztül kapja a vevő és két RCA aljzat szolgál egy külső dekóder részére ■ jel kiadásához, illetve fogadásához. Szintén egy RCA csatlakozót helyeztek el az alapsávi jel kiadásához, míg ■ AV jeleket egy Scart csatlakozón keresztül lehet kiadni. Természetesen mód van 36-os csatorna környezetében UHF frekvenciasávban ■ tv antennabemenetére adni ■ jeleket. Az kár, hogy ha a beállított kimeneti frekvencia változtatást igényelne, akkor csak belső állítás lehetséges, mint ahogy hiányoltuk azt is, hogy ■ vevő földi antennák közvetlen fogadására nem képes.

A Marconi gyártmányú LNB-re min. 50 dB-t specifikálnak, zajtényezőre 1,7 dB. A polárváltás feszültségszint-változtatásra történik; 13,5 V esetén vertikális, 17 V esetén horizontális polarizációjú jeleket fogad az előerősítő. A működtető feszültség ■ koaxiális kábelen jut fel ■ fejhez. Magáról ■ fejegységről kevés közvetlen tapasztalatunk van, nem éreztük megnyugtatónak, hogy a palástrészek elég nagy felületeken zárnak, ahol a tömítés meghibásodása belső páralecsapódáshoz vezethet.

Az egység gyárilag tömített és szegecseléssel zárt. A tükör 0,8 m-es ofszet rendszerű. A beltéri egység zajviszonyait, képminőségét ■ mellékelt antennával budapesti vételi viszonyok mellett is jónak értékeltük, és hasonlónak találtuk hangminőségét is ■ szűkebb szolgáltatások mellett. Ismereteink szerint a nem távszabályzós kivitelt ■ Nyíregyházi Gelka, a távszabályzóst ■ Reklám Transzport Kisszövetkezet forgalmazza. Ez utóbbitól kaptunk kipróbálásra egy összeállítást. Mivel a készülékek csatlakozásokban nem térnek el, így mindkettőnél igaz, hogy hiányérzetünk volt a csatlakozások tekintetében, és nagyon szűkszavúnak találtuk a kezelési használati útmutatókat is. Sem ■ korábban látott nyíregyházitól, sem ■ budapestitől nem voltunk elragadtatva.

Nézzük az utóbbit, mely igaz, hogy az eredetire támaszkodik, de eltekintve ■ sajtóhibáktól, szinte utalást sem tesz csatlakozásaira, a valós szolgáltatásokra, műszaki adatokra, csatornaprogramokra. A kezdő „csillagász" bizony egyedül érezheti magát.

GALAXY

Az elmúlt évi őszi vásáron igen nagy érdeklődés volt az osztrák Satec cég hazai képviseletének pavilonjánál is, ahol több készülék mellett bemutatták a Galaxy 24 és az SS 3000 típusokat. Nézzük először az AX 85-tel jelölt szettet, melynek kültéri egysége egy 85 cm-es ofszet tükörből és egy 55 ■ erősítésű japán származású fejből áll, melynek zajtényezője 1,3 dB-es (mód van ettől eltérő zajviszonyú fej alkalmazására is, csupán pénz kérdése), és ■ 11 GHz-es sávban dolgozik. A beltéri egység elnevezésében a 24-es szám a távvezérlővel kiválasztható 24 program utal, mely már e cikk írásakor nem igaz. Ezt nem ■ készülék hátrányára említjük. Arról van ugyanis szó, hogy belátható időn belül fellövésre kerül az „ASTRA B", mely azonos pozícióban további tizenhat programot fog sugározni. Ez azt jelenti tehát, hogy szűken értelmezve ■ néző szemszögéből 32 csatorna vehető. Nos az új GALAXY–24, melyet ■ SATEC cég jóvoltából már láthattunk, ezt biztosította.

Nézzük közelebbről a készülék szolgáltatásait. Az infravörös távvezérlővel működő beltéri egység nyomógombjai mind a készüléken, mind ■ távvezérlőn kevésbé adnak képet a szolgáltatások köréről. Magán a készülék előlapján, a készenlétből bekapcsoló gombon kívül a programléptető (fel- és le), valamint ■ tárolás (beállított helyzet rögzítése) nyomógombjai találhatók. A távvezérlőn a programválasztáson kívül mód van a kép- és hangvivők beállítására és polarizációváltásra és a videó, vagy dekóder kiválasztására. Az üzemmódokat, így PAL, MAC esetben egy-egy LED jelzi ki, míg normál videójel esetében nincs kijelzés. Szintén egy-egy LED jelzi ki ■ polarizációt, míg a két számjegyes ablakban megjelenített számok szolgálnak a programhelyzet, ■ kísérő kép vagy hangvivő, valamint a polarotor dőlési szög értékének megjelenítésére.

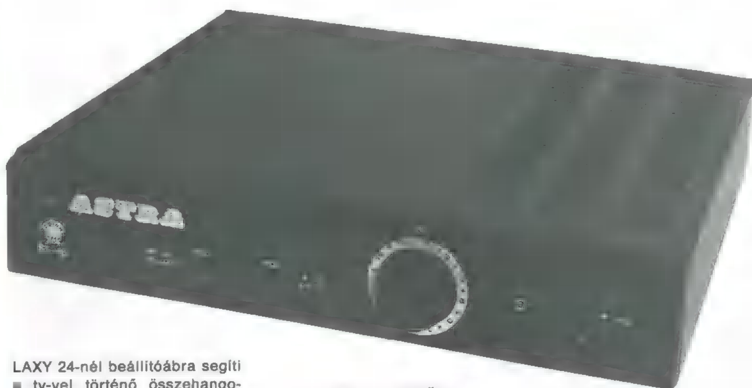
A PAL és MAC dekódert kívülről kell csatlakoztatni ■ készülékhez, míg egyéb esetekben a demodulálás készüléken belül történik. A hangsegédvivő 2 kHz-es lépésekben változtatható 4,6–8,4 MHz nyomásával, először finomabb, majd durvább lépésekben. A kijelző tized MHz-es pontossággal jelez ki. Sajátos a képvivőfrekvencia kijelzése is, mely tulajdonképpen „kódolva" van, és ■ 10,950 MHz-es alsó frekvenciához képesti 10-zel osztott frekvencia különbséget mutatja. A szolgáltatások további köre ■ hátlap alapján érthető meg. Az „F" típusú antennabemenet, mely a kültéri egység jeleit fogadja, másrészt ezen keresztül kap a fejelektronikája távtáplálást, egyben ■ Marconi típusú fejek részére szolgáltatja ■ polárváltó kétféle feszültségszintjét. Egy csatlakozósáv biztosítja más típusú polárváltók ellátását is. Scart csatlakozó szolgál a dekóder fogadására, míg két-két RCA aljzat adja ki és fogadja a videójeleket. Szintén RCA aljzaton adja ki az alapsávi jeleket, pl. a MAC dekóder számára. Anélkül, hogy további részletesebb elemzésekbe kezdenénk, összességében praktikusnak ítéltük a készülék szolgáltatásait, jónak a beltéri egység zajviszonyait, beállítási pontosságát és a kísérőhangot. A használati utasítás világos és a kezelhetőséget jól biztosította.

SS–3000

Az SS–3000 az újabb típus. Az antenna és az LNB gyakorlatilag azonos az előbbi összeállításban ismertetett részekkel, míg ■ belső téri egység szolgáltatási körében mutat rokonvonásokat, de mégis más. Az üzemi kapcsoló ■ hátoldalon található és az előlapon néhány jelzés kivételével, így távvezérlőjel-fogadás, készenléti jelző, és a PAL, illetve MAC üzemhelyzet információk közlésén kívül kezelőszervek nem találhatók. Minden a távvezérlőn keresztül történik, ■ beállítási értékeket pedig interaktív módon ■ tv-képernyőjén lehet ellenőrizni. Így ■ pontos frekvenciaértéket vagy ■ prog-

Astra műhold azimut- és elevációadatai Magyarország különböző pontjain

Települések	Azimut	Eleváció
Aggtelek	2.0	34.4
Baja	0.0	39.9
Balatonfüred	–1.5	36.0
Békéscsaba	2.9	36.3
Buda (Dél)	0.0	35.5
Buda (Észak)	0.0	35.3
Cegléd	1,1	35.6
Debrecen	3,6	35.3
Dunaújváros	–0.1	36.0
Eger	1.8	35.0
Érd	-0.1	35.6
Fonyód	–2.0	36.2
Gyöngyös	1.3	35.1
Győr	–1.8	35.2
Gyula	3.1	36.3
Hatvan	0.9	55.3
Kalocsa	0.0	36.5
Kaposvár	–1.7	36.7
Karcag	2.6	35.6
Kecskemét	1.0	36.1
Keszthely	–2.4	36.2
Kiskunfélegyháza	1.2	36.3
Kiskunhalas	0.7	36.6
Kisújszállás	2.4	35.7
Komárom	–1.2	35.2
Kőszeg	–3.3	35.5
Leninváros	2.8	34.9
Miskolc	2.4	34.7
Nagyatád	-2.3	36.8
Nagykanizsa	–2.8	36.6
Nyíregyháza	3,7	34.9
Ózd	1,7	34.6
Pápa	–2.1	35.6
Pécs	–1,0	37.0
Pest (Dél)	0,2	35.5
Pest (Észak)	0.2	35.3
Püspökladány	2,9	35.6
Salgótarján	1,0	34.8
Siófok	–1.3	36.1
Sopron	–3.2	35.2
Szeged	1.6	36.6
Székesfehérvár	–0,8	35.8
Szekszárd	–0.4	36.7
Szentendre	0.1	35.2
Szentes	1.7	36.4
Szolnok	1,6	35.8
Szombathely	3,2	35.7
Tapolca	–2,1	36.1
Tatabánya	–0,8	35.3
Vác	0,2	35.1
Veszprém	–1,5	35.9
Zalaegerszeg	–2,9	36,1

ramhelyzetet, a hangvivőt (ilyenkor nem közvetlenül ■ frekvenciát írja ki), a polarotor beállított értékét vagy annak módosított helyzetét. Megjeleníti a képernyőn ■ kontrasztbeállítás értékét, és mód van a hang némítására is, amit megint csak MUTE felirattal kiír. A készülék egyébként az ASTRA csatornákra programozva kerül forgalomba, de természetesen – és ezt biztosítják a változtatási lehetőségek – más műholdra is állíthatók. E mintán is 32 csatorna volt beprogramozható. A kísérőhang e típuson is monó. A hátlapon külön csatlakozó van ■ földi antenna fogadására, míg ■ beltéri egység jele 38-as UHF csatornán és videókimeneten is (Scart) átadható ■ tv vagy videómagnó felé. A nagyfrekvenciás kimenet hangolható és akárcsak ■ GALAXY 24-nél beállítóábra segíti ■ tv-vel történő összehangolást.

Önálló csatlakozó szolgál természetesen az alapsávi jelek kiadására ■ dekóder részére, és egy RCA aljzaton lehet feszültséget kiadni a mágneses polárváltó vezérléséhez. Ez ■ készülék is PLL demodulátorral rendelkezik, melynek zajküszöbértékei ■ korábbi típusokhoz hasonlóan jó, a vett képek zajviszonyai, színhűsége, kontrasztossága igen jó volt.

Az árakról ■ kiértékelések összeállításakor – ahogy ez táblázatunkban is látszik – csak tájékoztató adatokat lehetett közölni. Persze ez szinte igaz ma már az egész termékskálára.

MAGYAR VEVŐK

A hazai típusokról ■ megjelenés sorrendjében ejtünk szót. A VIDEOTON VT SAT–1 és VT SAT–1-s típusai közötti fő különbség, hogy az előbbi monó, míg az utóbbi sztereó kivitel. Mindkettőnek kültéri része 120 cm-es antennával és ■ dyras LNB-vel az ott már megismert szervómotoros polárváltóval épül fel, így arról külön nem szólunk. Itt említjük azonban meg, hogy lehetőség van ferrites polarizátorral működő fejek alkalmazására is és a dőlési szög korrekció is állítható. A beltéri egység digitális hangolású, 59 program tárolása lehetséges, sztereó vagy két beállítható hangvivő választása lehetséges, melyek 5,75–8,3 MHz között változtathatók.

A készüléket gyárilag a már működő műholdak csatornáira programozták, ■ megfelelő polarizáció- és hangadatokkal. A négy számjegyes kijelző megjeleníti az aktuális programállást, a távvezérlő parancsára kiírja, hogy melyik műhold hanyadik csatornájára van az illető program állítva (ez a gyárilag beállított értékekre vonatkozik, melyek a kezelési útmutató mellékletét képezik), és megjeleníti ■ hangvivő értékeket is. Finomhangoláskor (a képvivő pontosításánál vagy más frekvenciára állításánál) vízszintes vonalak villogása jelzi a hangolás tényét. Két LED-en pedig az aktuális polarizáció ellenőrizhető. A beállítások egy része ■ készüléken, elsődlegesen azonban ■ távvezérlőn végezhető el, mint ahogy ezen van ■ memóriagomb és a sávszélesség-választó gomb is, melynek szerepe zajosabb adásoknál fontos.

Vessünk itt is egy pillantást ■ hátlapra is, melynek felülete ■ készülék méreteiből következően viszonylag kényelmes elhelyezést nyújt a sok csatlakozó felfogására. Két csatlakozósáv szolgál a szervómotoros vagy mágneses polárváltók vezérlésére. A tv-hez vagy videómagnóhoz egy Scart aljzaton lehet csatlakozni, míg egy 15 pólusú interface csatlakozó szolgál ■ dekóderhez, illetve egy RCA alj- ▶

zat ■ alapsávi kimenet csatlakozója a D2–MAC dekóder vagy descrembler, valamint külső sztereó dekóder számára. Az más kérdés, hogy ezek a kiegészítő egységek közvetlenül a láncba nem fűzhetők, így kényelmes válogatásuk a beltéri egységgel nem oldható meg. A csatlakozók sorát két további RCA aljzat zárja, melyek ■ jobb és bal csatorna jelét adják ki. (A monó változaton természetesen csak egy van.) Végül két kapcsoló által nyújtott szolgáltatásról; ■ egyik a tv és a műholdvevő összekapcsolását könnyíti meg, míg ■ másik hatástalanítja ■ távvezérlő beállításait arra gondolva, hogy többvevős rendszerben ■ lehessen elállítani a már megtanított készülékeket.

Néhány gondolatban tapasztalatainkról. Az antenna felülete lényegesen nagyobb, mint az ALBÁ-ké, vagy SATEC-nél látottaké. Azon túlmenően, hogy ott is van mód nagyobb tükrök beszerzésére, ■ VIDEOTON-t és általában ■ hazai gyártókat két gondolat is motiválja. Egyrészt ■ ASTRÁ-n kívül más műholdakra való kitekintés, de – és ez nem elhanyagolható szempont – ■ gazdaságossági optimum megtalálása. A nagyobb antennafelület nagyobb nyereséget eredményez és olcsóbb LNB-vel lehet felépíteni a rendszert. A gyakorlati próbák során a VT–SAT 1-ek jól vizsgáztak, stabilan működtek, beállításuk, kezelésük normál vétel mellett tulajdonképpen kényelmes és egyszerű volt.

Az ORION két műholdvevő szettel jelentkezett hazai piacon, melyek közül részletesebben az ASTRA ST–16-tal foglalkozunk, mivel várhatóan az árából következően is elterjedtebb lesz hazai piacon. Nem megyünk el azonban szó nélkül az ST 29 E típus mellett sem, melynek típusjelzésében az S betű a sztereó, ■ 29-es szám pedig ■ 29 programos memóriára utal. Szolgáltatásai csatlakoztatások szempontjából sokoldalúak, két Scart csatlakozója, 2 alapsávi kimenet van, de külön csatlakozón kiadható ■ monó vagy sztereó hang, és külön DIN AV csatlakozás is van a hátlapon. A beltéri egység távvezérlős (program és monó-sztereó hangválasztás). A kültéri egység tükre 120 cm-es, melyhez egy ferrites polárváltású LNB tartozik. Ennek zajértéke 1,7 dB alatti, erősítése 50 dB felett van.

Az ASTRA ST 16 típust is ezzel a fejegységgel láttuk, persze, akárcsak ■ többi szállítónál, eltérések lehetségesek, melyek a specifikációra is kihatnak.

Nos ez a beltéri szolgáltatásaiban egyszerűbb az eddigieknél. Láthatóan ASTRA vevőnek készült. Maga a fej természetesen ■ teljes 11 GHz-es sávot tudja, csatornaválasztó potenciométerének szabályzási tartománya azonban le van szűkítve az 1–16-os ASTRA programokra. Az előlapon az üzemi bekapcsolón kívül a hangológomb, a polárváltó és az AFC kapcsoló található.

A hátlapon a kültéri egység jelét hagyományos koax aljzattal fogadja és ezen adja ki a fej felé ■ 15 V-os tápfeszültséget. Ez egyébként lekapcsolható. Két hatpólusú DIN csatlakozó van a hátoldalon, ezek közül az egyik a tv vagy videó részére adja ki ■ jeleket, a másik ■ dekóder részére szolgáló aljzat. Ez PAL, vagy D2–MAC jel szerint váltható. Fogadja ■ földi antennajeleket is és ■ tv felé 32–39 közötti UHF frekvenciákon is biztosít csatlakozást.

A szolgáltatásokból következően e készülék bemutatásánál sem voltunk bőbeszédűek. Megítélésénél figyelembe kell venni, hogy ezt ■ típust ■ gyártó egyszerűbb igények kielégítésére szánta, igyekezett egy minél szélesebb, bár számára elérhető konstrukciót kihozni. Hogy ez mennyire sikerül ezt még nem tudjuk, ■ sorok írásakor még csak a 30–40 ezer forint körüli irányárról hallottunk, a végső szót a piac mondja ki. Vételkészsége jó volt, zajküszöbértéke valamivel gyengébb, mint ■ PLL-es vevőké, ■ 120 cm-es antenna azonban jó képet biztosít. A szabályozógombos skála a 16 csatorna esetében könnyű adóratalálást ad, különösen hogy számsor biztosítja ■ rátalálást. Ha már lesz ASTRA B is, persze többször kell odaugrálni ■ készülékhez.

Végigtekintve ■ táblázaton, láthatóan eltérő szolgáltatású, különböző konstruktőri megfontolású készülékek szerepeltek palettánkon. Éppen ezért összevető értékelésük is sok buktatóval járna. Vételkészségük, kép- és hangminőségük jó volt. A végső döntés előtt el kell dönteni, hogy milyen szélesre kívánjuk tárni ablakunkat az égi információk előtt, megelégszünk-e ■ alapsávi hangjelekkel, vagy további szolgáltatásokra vagyunk kíváncsiak, milyen praktikus (kényelmi) szolgáltatásokkal.

A videótechnika, világunk fejlettségének egy lehetséges fokmérője – kezdetben jókora elmaradással érkezett hazánkba.

E csúszás okát taglalni már nem érdemes, hiszen mára részben elhárultak az akadályok a naprakész információszerzés elől.

Cégünk, a Quartet Kereskedelmi és Tanácsadó Kft. a műszaki világban kiépített kapcsolatrendszere segítségével igyekszik naprakészen megfelelni azoknak a kihívásoknak, amelyek ezt a fejlődő és változó szakterületet oly vonzóvá teszik. A számítógépek mellett – nem véletlen a hasonlóság – a videótechnika az a terület, ahol egyre nehezebb nyomon követni a fejlődést – olyan mennyiségű információt kell feldolgozni.

Mi mindennap kell hogy foglalkozzunk a szakirodalommal, az egyes területek fejlődésével, így óhatatlanul kialakult nálunk egyfajta szűrő, amin fennakad a műszaki bóvli, a fölösleges, értelmetlen, „digitális" csingilingi. Az áramló információ azonban természetesen megismertet minket jó néhány értékes, hasznos berendezéssel, géppel – ezek egy része ráadásul árában nem is tükrözi a tudását – magyarul árát érő készülékről van szó.

Az elkövetkezendőkben közreadunk néhányat ezekből a tapasztalatokból, hozzátéve, hogy nem kívánjuk csak mi magunk meghatározni a különféle témaköröket. Szívesen alakítunk menet közben is a megírandó témák körén, az olvasói kívánságnak megfelelően.

Az évek során megszokhattuk, hogy majdnem minden csoda a felkelő nap országából érkezik. Ez alól a videótechnika sem kivétel, hisz nem győzzük kapkodni a fejünket a sok videórendszer között. S-VHS, 8 mm-s, High 8 mm-es, M–II, Betacam, Betacam SP, U-Matic, Low-Band-HighBand/SP, composit, componens digital rendszer.

Természetesen a minőségi szempontok mellett nagyban az üzleti érdekek is vezérlik a gyártókat.

Gondoljuk csak el, új rendszer – új gépek és kiegészítő egységek.

Ráadásul megszűnni látszik – legalábbis részben – az a bűvkör, ami a kiegészítő elemek, az utómunka nélkülözhetetlen berendezései körül forogtak.

A következőkben szeretnénk bemutatni néhány olyan berendezést, melyről hisszük, hogy megdobogtatja a videósok táborának szívét.

Alig egy éve múlt, hogy az úgy várt S-VHS rendszer térhódító útjára indult Európában így hazánkban is.

Ám mintha a gyártók csak most ébredeznének, hogy ■ méregdrága Compontent mixerek mellett olcsóbb, csak S-VHS és composit jelfeldolgozásra alkalmas képkeverőkkel is megjelenjenek.

WJ-MX12

Ennek jó példája a Panasonic cég WJ–MX 12 tip. digitális audio-videó mixere.

A név elsőre ismerősen csenghet, hisz a korábbi elődöt az MX–10-et jó néhány videóstúdió használja nagy megelégedéssel.

Már az MX-10 megjelenésekor is csodálattal adóztunk a készülék szolgáltatásainak és miután megismertük, mindig az következett – de jó lenne ha tudná még azt is, hogy ...

Az MX-12 tervezésekor ■ Panasonic tervező mérnökei úgy látszik erre is gondoltak, hisz kiegészítették ■ berendezést egy sor fontos és ésszerű megoldással.

Az első és legfontosabb újdonság, hogy ■ készülék nemcsak normál composit be- ill. kimenetekkel rendelkezik, hanem S-VHS-rendszerű jelfeldolgozásra is alkalmas.

Nézzük a további jellemzőket:

– két független bemenetére bármilyen videó csatlakoztatható és keverhető a beépített frame syncroniser segítségével:

– az MX-12-re már egy könnyebben fogható, kezelhető kart raktak ■ trükk elvégzésére;

– igazi újdonság, hogy van rajta autótrükk üzemmód, azaz a mix, vagy wipe nem csak manuálisan, hanem egy tetszőlegesen beállított idő alatt egy gombnyomásra automatikusan is elvégezhető;

– újdonság a soft wipe és hogy a wipe-nak lehet különféle színű bordert (keretet) rakni (összesen 17-féle wipe van rajta, ebből kettő, a kör és a négyzet ■ képernyőn pozicionálható);

– a bejövő jel színfázisát és színtartalmát lehet változtatni;

– ■ digitális trükkök, Still, Strobe, Mosaic, Paint kiegészültek egy Negatív/Pozitív effekttel;

– a készülékbe beépítettek egy key-csatornát, amivel tetszőleges forma vagy felirat vihető a képernyőre egy gen–lock-bemenettel rendelkező kamera segítségével;

– igazi szenzáció, hogy beépítettek a készülékbe egy úgynevezett automata program effekt memóriát, ez lehetővé teszi, hogy négy különféle, sűrűbben használt effektsort eltároljunk és azt egy gombnyomásra előhívjuk. Ráadásul az előhívás sebességét is lehet változtatni;

– a készülék rendelkezik egy háromsávos sztereó hangkeverővel is, mely lehet a két bejátszó magnó hangja és egy harmadik hangforrás vagy három egymástól és ■ képtől független audió jel is;

– a fade control is kiegészül egy úgynevezett auto fade gombbal, így most már lehetőség van képpel, színnel, felirattal, hanggal le- vagy felúsztatni automatikusan egy gombnyomásra is;

– a készüléket ellátták egy fejhallgató és mikrofon bemenettel továbbá egy külön karakter generátor csatlakozási ponttal. (A korábbi WV–KB 12 tip. Char. Gen. mellett ■ készülékhez megjelent az új, WJ–KB 15 tip. Char. Gen.);

Az eddigiekből, úgy hiszem, kiderült, hogy a berendezés számtalan lehetőséget nyújt ■ trükktechnika területén, és ráadásul most már nem csak a normál, hanem az S-VHS jelfeldolgozás mellett is.

Számtalan próbálkozásról kaptunk már hírt ■ videófilmek feliratozásával kapcsolatban. Nálunk a legelterjedtebb a különféle számítógépekkel történő feliratozás. Az eddigi vállalkozások több-kevesebb sikerrel jártak. A hazai próbálkozások fő mozgatórugója az alkotni vágyó elme, és nem utolsósorban a pénz. Tudjuk, az igazi profi feliratozók eddig szinte megfizethetetlenek voltak.

Szeretnék bemutatni most egy szolgáltatásaiban magas, árban viszont szolid készüléket. Ez a FOR.A cég VTW-222S típusú video typewritere. A készülék egyik nagy előnye, hogy compatibilis az S-VHS rendszerrel is.

Nézzük most röviden a jellemzőit:

- szövegszerkesztés
- színszelekció (14-féle, összesen 512 db)
- 4-féle karakterméret
- karakterforma 16 × 20-as pont mátrix
- S-VHS Composit transcoder
- karakterek egyenkénti színes aláhúzása, villogtatása
- 32 kbyte-os 32 oldalas cserélhető RAM kártya
- árnyékhatás
- háttérszín 3 területen, összesen 512-féle
- tíznyelvű karakterkészlettel rendelhető
- az opcióként megvásárolható SY-240 Sync. generátorral önálló információ tárolására is használható.

A készüléket sokoldalúsága, kezelhetősége és nem utolsósorban az ára miatt tartjuk ajánlásra érdemesnek.

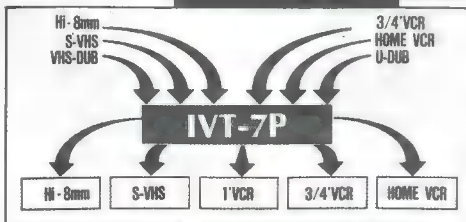
Az elmúlt évek során ha egy videós kiejtette a száján azt, hogy TBC-t akarok venni, akkor azt hitték, hogy egy betegségről beszél vagy pedig őt magát hitték betegnek. Ennek az volt az oka, hogy a TBC-nek (Time Base Correctornak) olyan csillagászati ára volt, hogy egy-két komoly stúdiót leszámítva a nagy többség csak hírből ismerte.

Íme megtört ■ jég. A következő készülék kiváló minőségével és még kiválóbb árával hívja fel ■ figyelmet magára. A japán I. DEN cég nemrég alakult. A céget két – ■ FOR.A cégből – kivált fejlesztő mérnök alapította. Több készülékkel jelentek meg a piacon, ebből ■ legújabb az IVT-7P Digital Time Base Corrector.

A készülék egyik legfontosabb eleme, hogy ■ componens rendszereket leszámítva (Betacom, M-II) minden más videórendszer fogadására alkalmas. Nagy előnye, hogy a készülék DUB üzemmódban is képes dolgozni.

Mintavételezési frekvenciája:
Y = 13,5 MHz
C = 6,75 MHz.
Chroma: 4,43 MHz– ± 0,5 MHz–3 dB.
A jel/zaj viszony: 58 dB
Képkorrigálás: Full Frame Correction

A készülék igen-igen alacsony ár mellett igazi broodcast paraméterekkel rendelkezik. A készülék kizárólagos magyarországi forgalmazója ■ Quartet Kereskedelmi és Tanácsadó Kft.

NYELVLECKÉK VI.

Az idegenforgalom nyelve Spanyolországban is az angol

Travel and Tourism

(Kiadó: Nelson Filmscan, 1982)

Nem tudom, hogy a szerző, *Saxon Menné* többet ért-e az idegenforgalomhoz, mint egy átlagos halandó. Ahhoz azonban senkinek sem kell szakirányú képesítéssel rendelkeznie, hogy megállapítsa: ez az idegenforgalmi hivatal, a *Thomson Holidays*, amelynek segítségével Menné elkészítette a *haladó* angol nyelvtanulóknak szánt kiegészítő tananyagát, joggal büszkélkedhet azzal, hogy igen jól menő cég. Itt nem bízzák a dolgokat a véletlenre, hanem nagy körültekintéssel, szakértelemmel tervezik, szervezik meg az utazásokat és az üdüléseket. Itt a Passenger Relations nevet viselő tulajdonképpeni panasziroda vezetője, Frank Taylor a legnagyobb természetességgel mondja el, hogy jogos panasz, hiányos szolgáltatás esetén az árkülönbözetet magától értetődően visszafizetik az ügyfélnek, sőt *egy kicsivel többet is*, mert „meg akarjuk tartani az ügyfél jóindulatát" (a kulcsszó a goodwill, mely nyilván ismerős a szakemberek számára).

Talán megbocsátható, hogy mindjárt a közepén, a 12. leckénél kezdtem el a tananyag ismertetését, de nemcsak nyelvi, hanem tartalmi szempontból is igen lényegesnek tartom, mi történik egy ilyen modellértékű cégnél, ha valami nem úgy megy, ahogy kellene. Márpedig – és ebben az idegenforgalom szakemberei is egyet fognak érteni velem – ahol emberek foglalkoznak emberekkel, ott hiba is becsúszik.

Nem mindegy azonban, hogy mi történik azután. Az itt tárgyalt panasz a következő: egy angol család Máltán üdült és nem volt megelégedve a szállodai szoba, az evőeszközök és a mellékhelyiségek tisztaságával. Kifogásolják továbbá azt is, hogy a szállásuk a „piros lámpás negyed" közvetlen közelében volt, amire korábban senki sem figyelmeztette őket, és főleg kiskorú gyermekeik miatt ez igen kellemetlen élmény volt számukra. Ügyvéd útján óhajtanak elégtételt szerezni maguknak. Mit gondol a kedves olvasó, mennyi visszatérítést fog kapni a család? A panaszirodán dolgozók belső megbeszéléséből kiderül, hogy 30 százalékkal kezdik a tárgyalást, de hajlandók elmenni akár 50 százalékig is, hiszen, lásd fentebb, fő az ügyfél részéről a goodwill megtartása. Ugye volt már legalább egy (vagy több) olyan élményük, amikor úgy érezték, hogy hazai idegenforgalmi cég valamelyik munkatársa nem vallotta azt az álláspontot, amelyet az *ibizai* tengerparton dolgozó idegenforgalmi alkalmazott valahogy így fogalmaz meg (8. lecke): „Tudom, hogy sok család a nehezen összespórolt pénzéből fizette be az üdülést. Az én munkámban az az öröm, ha az ügyfél távozáskor kezet fog velem, és azt mondja: »Köszönjük szépen a segítséget, jól éreztük magunkat, jövőre is visszajövünk!« Ilyenkor érzem, hogy nem volt hiábavaló az igyekezetem."

A tananyag, természeténél fogva, igen bő szakszókincset tartalmaz, melyet nem mindenkinek kell száz százalékig elsajátítania. Megfelelő szelektálással mindenki megtalálhatja benne a számára szükséges szavakat. Hiszen a színhelyek, ahol a szereplőkkel találkozunk, igen változatosak, kezdve az utazási irodától, a tengerparti üdülőn keresztül egészen az idegenforgalmi hivatal különböző részlegeiig. És a szereplők is az idegenforgalmi ranglétra legkülönbözőbb fokain állnak: az ügyintéző az irodában az ügyféllel tárgyal, az üdülővezető a saját munkájáról tájékoztat, ugyanezt teszi a marketingcsoport vezetője, a reklámszakember, az idegenvezető és a Thomson Holidays ügyvezető igazgatója is.

Mindegyiküktől saját szakterületének szókincsét tanulhatjuk meg. Sőt mivel a tananyag szakirányú nyelvi szinttartó, továbbképző tanfolyamokra is kiválóan alkalmas, egyfajta *remedial course* („gyógyító kurzus") is válhat belőle. És mivel ■ szakszókincs tekintélyes része nemzetközileg is használatos (lásd check in, terminal, voucher, reception stb.), sok-sok idegenforgalmi szakembernek hasznára válik, ha áttekinti ezeknek a szavaknak (és még sok másnak is) ■ helyes angol kiejtését. Apropó, *kiejtés:* ■ szerző ■ szereplőket kifejezetten arra kérte, hogy (amennyire ■ kamera előtt ez lehetséges) természetesen beszéljenek, és csak ■ felvételek után vágta meg és rendszerezte az anyagot, ezért nyilván nem kis nehézséget okoz a tanulók számára az „ömlesztett, élő" angol nyelv hallás utáni megértése. Higgyék el, megéri az időt és a fáradságot.

A tananyag felosztása és a feladatok rendszere és sorrendje hasonlatos Menné másik tananyagához, a *Business*hez. (Lásd: Videó Magazin, 1990. 3. szám). Legjobb ■ *könyvet*, ■ körülbelül 40 perces *videókazettát* és ■ *magnókazettát együtt* használni, bár el lehet boldogulni akkor is, ha ■ utóbbi kettőből csak az egyik áll rendelkezésünkre. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy legjobb a könyv és a magnókazetta mellett ■ videót is „látni és megszeretni". Sokszor, sok helyütt leírtuk már, mennyivel hasznosabb a képi információval gazdagított írásos és meghallgatni való anyag (annak ellenére, hogy a téma és ■ helyszín által sugallt tengerpartból igen keveset látunk, és szinte kizárólag villanásokra és nagytotálban, így sajnálattal kell az érdeklődőket kiábrándítanom: a helyi fürdőruhadivat tanulmányozására nem nyílik lehetőség...)

A négy alapvető nyelvi készség közül ez a tananyag *kettőt* céloz meg: a *hallás/megtekintés utáni megértést* és a *beszédkészség fejlesztését*. Az előbbinek mindkét formáján érdemes

átrágni magunkat a gyakorlatok segítségével (általános és részletekbe menő megértés), az utóbbi jelentőségét pedig már hangsúlyoznom sem kell: a könyv kérdései, szituációi és gyakorlatai alapján bőséges lehetőség nyílik [redacted] szaknyelv párbeszédekben való gyakorlására. Ami [redacted] két fennmaradó nyelvi készséget illeti: *Menné* ebben [redacted] tananyagban nem tűzte ki célul az *olvasás* utáni megértés és az *íráskészség* fejlesztését. Akinek ezekre is feltétlenül szüksége van, annak további írásos anyagokat kell gyűjtenie [redacted] saját szakterületéről.

Meggyőződésem, hogy az idegenforgalmi szakemberek ebből a tananyagból nemcsak nyelvet, nyelvtant, kifejezéseket és szavakat, hanem *szemléletet* is tanulhatnak, [redacted] ezt szinte ugyanolyan fontosnak tartom, mint [redacted] nyelvi aspektust. Tapasztalatból tudom, mekkora a különbség az iskolában tanított-tanult szép, vegytiszta, ideális idegenforgalom, és [redacted] már nem mindig ilyen steril gyakorlat között.

Hadd hivatkozzam a 10. leckére, ahol arról van szó, hogy a spanyolországi benzináremelések miatt [redacted] helyileg szervezett kirándulások száz pesetával drágábbak lesznek. A Thomson Holidays helyi képviselete azonnal elkezdi a tárgyalásokat a vasúttal és a helyi közvetítőkkel annak érdekében, hogy az áremelés [redacted] lehető legminimálisabb és *csak időleges* legyen, hiszen a versenyképesség megőrzése érdekében az áraikat le kell szorítaniuk. Vagy nézzük a 11. leckét, ahol arról esik szó, hogy [redacted] egyik szállodát felújítják, és a helyi iroda képviselője azon fáradozik, hogy ebből mindhárom fél (tulajdonos, üzemeltető, vendég) a legtöbb hasznot húzza, és [redacted] szezonkezdetre biztosan minden készen álljon. A *marketingről* szóló részben pedig azt tudjuk meg, hogy állandó gondos és igen kiterjedt kutató- és elemzőmunka eredményeképpen [redacted] vállalat mindig *két évre* előre [redacted]utakat, dátumokat, létszámokat, és – tessék csodálkozni – *árakat* is. Hogy ez hogyan lehetséges, annak egyik titkát el is árulják, ami nem is olyan nagy titok: kemény munkával törekednek arra, hogy az utakat mindig maximális létszámmal „adják el", ettől lesznek nyereségesek, így tudják sikerrel felvenni a versenyt [redacted] konkurenciával.

Folytassam még? Inkább tessék közelebbi ismeretséget kötni [redacted] 17 részből álló tananyaggal. Érdemes!

[redacted] László
egyetemi tanársegéd
ELTE Angol Tanszék

[redacted] MOKÉP angolnyelvlecke-kínálata

English Teaching by Video sorozat, gyártója [redacted] Nelson Filmscan (Anglia), a videókazetták VHS-rendszerűek.

Let's Watch
(alapfokú)

Videókazetta 120 perc hangkazetta Teacher's Book Student's Book	4800 Ft + áfa
Csak videókazetta	1500 Ft + áfa

Engineering
(műszaki nyelv)

Videókazetta 60 perc hangkazetta eredeti tankönyv	3500 Ft + áfa
Csak videókazetta	1200 Ft + áfa

Double Trouble
(kezdő kisiskolásoknak)

Videókazetta 120 perc Active Viewing Guide Video Trunscript Answer Key Workbook Teacher's Book (hangkazetta nincs)	5000 Ft + áfa
Csak videókazetta	1500 Ft + áfa

Business
(pénzügyi-üzleti nyelv)

Videókazetta 60 perc hangkazetta eredeti tankönyv	3500 Ft + áfa
Csak videókazetta	1200 Ft + áfa

It's your Turn to Speak

Videókazetta 120 perc Teaching by Video Study Guide	4500 Ft + áfa
Csak videókazetta	1500 Ft + áfa

Switch On
(alapfokú)

Videókazetta 60 perc hangkazetta Handbook Teacher's Book	3800 Ft + áfa
Csak videókazetta	1200 Ft + áfa

Travel [redacted] Tourism
(alapfokú)

Videókazetta 60 perc hangkazetta eredeti tankönyv	3500 Ft + áfa
Csak videókazetta	1200 Ft + áfa

A tankönyvekből és hangkazettákból csak korlátozott mennyiség áll [redacted] cég rendelkezésére, ezért a megrendeléseket [redacted] beérkezés sorrendjében elégítik ki.
Cím: MOKÉP 1081 Budapest, Mező Imre út 25.

Íme ■ szupersvindli? címmel múlt év végén egyik írásunk ■ kábeltévés vállalkozásokkal foglalkozott egyetlen példán mutatva be ■ kft.-alapítás fonákságait. Összeállításunkban közöljük az érintett, budapesti V. kerületi tanács válaszát, olvashatják egy jogász véleményét ■ vállalkozások több fajtájáról is, s az alábbi dokumentumok arról is árulkodnak, valóban jó üzlet lehet ■ kábelezés, ha akadnak olyan VII. kerületi házak, amelyekben valóságos háború dúl ■ vállalkozók között. A kérdés csupán az, vajon ■ lakók érdekében-e

KÁBELI ZŰ

Kábeltévés vállalkozások

Íme a szupersvindli?

Gombamód szaporodtak el az utóbbi években a kábeltelevíziós hálózatok, s értelemszerűen sorra alakultak, alakulnak ■ magán kábeltévés vállalkozások. A „szerencsés" lakók fizettek, fizetnek anélkül, hogy végiggondolnák, milyen papirokat is írnak alá.

Budapest Belvárosában például viszonylag késön, de már jól szervezetten jelentek meg a „vállalkozók". Immár ■ kerületi tanács is kiokosodott, s a lakosság átverésének az irányítását is elválta, abban ■ pózban tetszelegve, hogy a lakosság átverésének az irányítását is elvállalta, abban ■ pózban tetszelegve, hogy a lakosság érdekeit képviseli.

Tanácsi határozattal alakították meg ■ Belvárosi Kábeltelevíziós Kft.-t. Egy-egy millióval szállt be a tanács, az IKV és egy kivitelező cég. Hárommillió alaptőkével látnak neki a 20 ezer lakást érintő, a dokumentumok szerint 127 millióra tervezett beruházás megvalósításának.

Hogy ezt a matematikailag képtelen tervet hogyan lehet megoldani ■ óriási bankkamatok korában? Mindössze a lakosságot kell rábirni, hogy kinyissa a pénztárcáját.

Ötezer forint „becsatlakozási" díjért plusz havi 160 forintért már meg is szerezhető a kábelmennyország.

De számoljunk csak!

Igénybe veszünk egy szolgáltatást, amiért havi díjat fizetünk.

De mi is az az elegánsan megfogalmazott „becsatlakozási díj"?!

Nos, az a rendszer kiépítésének ■ egy lakásra eső költsége. A belvárosi példánál maradva, húszezer ember „becsatlakozási díja" éppen 100 milliót tesz ki.

De mi történik ezzel ■ 100 millióval? Nos, ez már a kiépült kábelrendszer képében az éleseszű „vállalkozóé" lesz!

Elsiklik ugyanis ■ figyelmünk a hosszadalmas szerződés olvastán, miszerint a rendszer a „vállalkozó" tulajdonává válik.

Magyarán: ■ ilyen konstrukcióban kiépített kábelhálózat esetében egyetlen kerület lakói 100 millió forintot ajándékoznak a tanács IKV-kivitelező társaságának.

Ez azonban a nagy svindlinek csak ■ előjátéka. A folytatás egy életre szól, hiszen a lakók pénzéből kiépült kábelhálózat újdonsült tulajdonosa bérbe adja nekünk a tőlünk kapott kábelhálózatot... Mindhalálig szedi tőlünk ■ bérleti díjat. Számoljunk újra: a teljes rendszer kiépítése esetén, hogy használjuk ■ pénzünkből kiépített rendszert, évi 38,4 millió forintot fizetünk azoknak, akiknek ■ hálózatot ■ magunk ajándékoztuk...

Ez már igen! Azok járnak élen megkopasztásunkban, akiket azért tartunk, hogy az érdekeinket képviseljék!

Az V. Kerületi Tanács vezetői tudják, hogy ■ lakosságnak nem áll rendelkezésére olyan eszköz, amelyet hatékonyan mozgósíthatna ■ svindlijük ellen. A kerületi lapot ■ tanács birtokolja, s ha a jelenlegi konstrukcióban épül ki a kábelrendszer, akkor a helyi tévé is az ő kezébe kerül. A kör bezárul.

Pedig lenne más megoldás is. A lakóknak nem szabad befizetniük az 5000 forintot, követelniük kellene, hogy egy egyesület segítségével negyedik tagként váljanak maguk is a kábelhálózat tulajdonosaivá! Havonta csak a ténylegesen felmerülő költségeket kellene fizetni, ami jóval kevesebb lenne, mint 160 forint. A tanács azzal fenyegetőzik, hogy ebben az esetben nem vesz részt ■ kiépítésben: oldják meg a dolgot a lakók, akár házanként, s fizessenek emiatt akár kétszeres díjat. A tanács ■ hivatkozik, hogy ■ esetben nem járna el tisztességesen a kivitelezővel. Hogy a térség lakóit becsapja, ■ persze ■ érdekes.

Az érdektelenség oka azonban nyilván máshol keresendő. Túl azon, hogy fuccs a nagy biznisznek, más „veszélyes" mussal is fenyeget ■ lakossági tulajdonban lévő kábelrendszer. Azzal, hogy a kerület ügyei nyilvánossá válnak! Hogy olyan csatorna születik, amelyben mindenki nyíltan felhánytorgathatná sérelmeit.

Hogy mekkora az értéke egy közösség életéről szóló csatornának? Nos, a Belvárosi Kábeltelevíziós Kft. ■ még nem létező rendszerből – ■ lakosság tudta nélkül – két csatornát máris felajánlott ■ kerület politikai szervezeteinek. Az ár így is jelentős: a pártoknak hallgatniuk kellene ■ lakosság érdekeit semmibe vevő svindliről...

A tanulság tehát: ne hagyjuk magunkat átverni. A kábelhálózat bérlőitől kizárólag ■ havi használati díj beszedése a jogos. Amennyiben ■ rendszer kiépítéséhez is hozzá kell járulnunk – ezt hívják úgy, hogy „becsatlakozási díj" –, ■ befizetésünk fejében adjanak tulajdonjogot is! Az összes többi konstrukció svindli, aminek csak mi vagyunk a vesztesei. Van, ahol már fizetik ezt ■ „vesztességdíjat", de máshol csak most kezdődik a nagy játszma.

■ György

Megjelent ■ Videó Magazin ■ 11. (28.) számában

Kábelfúrás,

avagy mi jó a lakóknak?

Napjaink nagy slágere a műholdas adások vételének lehetősége. Ahogy mondani szokták az utolsókból lesznek az elsők, azaz ■ sokat szidott lakótelepeken – helyzeti előnyükből fakadóan – épültek ki először ilyen antennarendszerek.

Ami a megvalósítást, az anyagi terheket illeti épp ■ sokszínűség, a kiforratlan műszaki megoldások miatt igen eltérő összegekkel találkozhatunk. Lényegesen nehezebb helyzetben vannak azok ■ lakók, akik régi bérházakban vagy esetleg családi házas településen laknak. Központi antenna hiányában csak igen drága egyedi berendezésekkel tudják a műholdas adásokat venni.

Természetes dolog, hogy a Belvárosban is felmerült a lakók igénye ilyen központi antennarendszer létesítésére, annak ellenére, hogy maguk a lakók is tisztában voltak az eltérő helyzet miatti problémákkal. Az egyremásra alakuló szövetkezetek, egyesületek néhány helyen megkezdték ■ szervezést, a szerelést, ám gyakoriak voltak a lakossági panaszok. Ezért merült fel a lakókban az ötlet, hogy maga a kerületi tanács vállalja fel a műholdas vétel lehetőségének megteremtését a lehető legkedvezőbb áron. Az igények a tanácstagokon keresztül jutottak el a kerületi vezetőkhöz, s kezdődött el a hosszú előkészítő munka, melynek során az illetékesek számos kábeltévés szervezettel tárgyaltak, s igyekeztek a legolcsóbb és a legmegbízhatóbb megoldást kiválasztani. Létrehozták a Belvárosi Kábeltelevíziós Kft-t, mely 5000 Ft egyszeri becsatlakozási díjért, valamint havi 160 Ft karbantartási és üzemeltetési összegért vállalkozott a rendszer kiépítésére, a legjobb minőségben, és a legkorszerűbb technikával.

Ahogy az már lenni szokott rögtön jelentkeztek az ellenzők, az úgynevezett ellendrukkerek, akik közül Mola György igyekszik a legkitartóbban megfúrni a vállalkozást. Óriási elszántsággal igyekszik híveket szerezni antitelevíziós mániájának – úgy tűnik egyelőre sikertelenül. Szándékai ellenére az V. kerületben megnyugtató ütemben épül, bővül a kábelhálózat, sőt kb. 20-25 háztömbben már vehetők a földi és műholdas adások. Mola György legutóbb itt, a videósok lapjában igyekezett ötletének híveket szerezni. Korábban ■ tv, a rádió segítségével próbálta népszerűsíteni elképzeléseit. Említett cikkében szuper svindlit emleget, mondván, ■ tanács nemtelen eszközökkel igyekszik „átverni" a la-

RZAVAR

kosságot. Ennek az ötletének már korábban, több lakossági fórumon is megpróbált híveket szerezni, akkor ■ tanácstag visszahívásával fenyegetőzött. Nem volt sikeres akciója, ezért most ismét vagdalkozik.

Igazából maga a lakosság sem érti ezt a fene nagy tulajdonosi mániát. Szolgáltatást kér és kap, melyet a jelzett összegért köteles a vállalkozó teljesíteni. A demagógia ékes példáját adja Mola a „legyen ötvenezer tulajdonosa az antennának, a kábelrendszernek” című egyszemélyes mozgalmával.

Vajon hol volt a „hátrányos helyzetű lakosság” harcos szószólója akkor, amikor 8-10 ezer forintos belépés mellett szerveztek kábeltévét a kerület több pontján is. Úgy tűnik, csak a tanácstól félti ■ lakók érdekeit.

Tömegesen érkeznek ■ „megtévesztett” lakók befizetései, igényei, és egyre nagyobb az a terület, ahol megbízható módon lehet a különféle tv-adásokat venni.

Mola György „svindli-elmélete” nem érte el a kívánt célt. A lakosság ugyanis nem a kerület szervezett és hivatásos átverőit látja a tanácsi tisztségviselőkben és apparátusában. A kábelhálózat, teljes kiépülése után – ellentétben a cikkben közöltekkel – nem a kft., hanem a tanács tulajdonába kerül, ami bármilyen változás után is a lakosság érdekvédelmi szervezete marad. A keletkezett hasznot pedig – ■ tanács szándékai szerint – a lakosság terhének csökkentésére fordítja.

Természetesen sok gonddal küszködik ■ kerületi tanács is. Elkél a segítség, legyen szó választási, népszámlálási, hatósági vagy éppen kábeltévés ügyekről. Mola György „önzetlen segítségéből” azonban most sem kérünk.

S. Szabó Ferenc,
a Budapest Főváros V. ker.
Tanács sajtótitkára

Kft., alapítvány, avagy:

Mit mond a jogász?

Először is azt érdemes tisztázni, hogy mit is jelent a kft. fogalom. A korlátolt felelősségű társaság polgári jogi gazdálkodó társasági forma, amelyben a tagok közös gazdasági célra közösen vagyoni eszközöket bocsátanak rendelkezésre és a kockázatot közösen viselik. Korlátolt kockázat viselésére vállalkoznak, vagyis arra, hogy amennyiben az üzleti vállalkozás sikeres, annak nyereségét befizetéseik (törzsbetéteik arányában) élvezik, veszteség esetén elvesztik a befizetett törzsbetéteiket. Úgy vélem, e vitatott esetben nem erről van szó.

Hiszen például hol van itt közös nyereségen osztozás? Tény, hogy veszteség esetén a befizetett összeg elvész, ám ez igencsak egyoldalú.

Kft.? Akkor kellene lenni társasági szerződésnek – melyet valamennyi fél aláírt – és jogtanácsosi, ügyvédi ellenjegyzésnek és cégbírósági bejegyzésnek. Kft. üzemeltethet kábeltelevíziót, de akkor a tagok, illetve ■ lakók mire fizették be az 5000 forintokat? Kft. esetében ■ törzsbetét 100 000, és 10 000 forinttal osztható kell hogy legyen, tehát az üzletrészek minimuma 10 000 forint. Az 1988. évi VI. törvény a gazdasági társaságokról egyértelműen szabályozza a korlátolt felelősségű társasági forma működésének feltételeit, szabályait. Ismereteim szerint a vitatott, úgynevezett kábeltévés kft-k ennek nem felelnek meg. Jogszabállyal ellentétes formák pedig nem nyernek polgári jogot a gazdaságban és azok nem is elfogadhatóak. Azért, mert kft.-nek nevezünk valamit, amelynek egy cél érdekében közös célja van és számos befizetője, még nem tekinthető korlátolt felelősségű társaságnak. Ez csak akkor az, ha a már említett 1988. évi VI. törvény szabályainak megfelelően jött létre és működik. Ha nem kft. és nem is alapítvány, akkor minek minősíthető? Az alapítvány kritériumának nem felel meg, ■ kft. feltételeit nem valósítja meg, így csak azt lehet mondani, hogy az rosszul és pontatlanul sikerült vállalkozási szerződés. Akkor pedig egy újabb kérdés merül fel: kik között jött ez létre? A lakosság ■ befizetéssel ráutaló magatartásával a maga részéről létrehozta a szerződéseket, de vajon jogosultak voltak-e a másik oldal – a meghirdetők – ezek létrehozására? Számos kérdés, amelyre nincs felelet, mert a kötelező gondosságot mindenki elmulasztotta■ a szerződéskötésnél. A lakosság, amely körültekintés nélkül befizette a pénzeket; a hatóságok, akik nem figyeltek fel a jogi előírások be nem tartására: a törvényességi felügyeletet gyakorló szervek, s – ne tételezzünk fel rosszindulatot – ezért talán a jót akaró szervezők is, akik nem lévén tisztában ■ következményekkel, elmerültek olyan alvállalkozók és ígéretek ingoványába, amely ehhez ■ zavaros helyzethez vezetett.

Az utóbbi időben a főváros régi településein – tehát ■ lakótelepeken kívül, például a VII. kerületben felhívásokat tettek közzé kábeltévés rendszerek kiépítésére. Jogilag a legegyszerűbb és legtisztességesebb ■ vállalkozási ajánlat, illetve szerződés lett volna, ehelyett azonban alapítványt tettek közzé, tagsági belépőket, 5000 forintokat beszedve a gyanútlan lakóktól. Tulajdonjogot ígértek, 22 csatornát és különböző vállalási határidőket. Majd teljesítés helyett szívhez szóló röpiratokat szórtak szét, szidva az alvállalkozókat, ■ Magyar Postát.

De lássuk, mi az alapítvány. Az alapítvány tartós közérdekű célra, alapító okiratban létrehozott polgári jogi kötelezettségvállalás, melyet a Polgári Törvénykönyv szabályoz. Az alapítványnak vagyona lehet, ■ vagyon pedig ■ közérdekű célt kell hogy szolgálja.

A Ptk. nem rendelkezik külön arról, hogy ■ tulajdonjog szétosztható. Az alapítványnak van vagyona, de az nem ■ tagok között felosztható tulajdonjog! Tehát az ígéret, miszerint a kábeltévé a tagok tulajdonjoga is, jogi lehetetlenség. A tulajdonjog, amennyiben megilletné ■ tagot, kizárja, hogy bérlője legyen egyben saját tulajdonjogi hányadának. Az alapítványi tag tehát vagy tulajdonos, vagy bérlő lesz. Az alapítvány felhasználható ■ kábeltévé-hálózat létesítésére és működtetésére, de az nem osztható tulajdonjogi hányadot jelent és megállapodás kérdése, hogy az alapítványi tagok számára a használat ingyenes-e vagy sem. A kábelhasználat, úgy vélem, ingyenes kell hogy legyen. Ott ahol az IKV vagy más szervezet épít ki ilyen láncolatot, a felhasználható köteles ezért díjat fizetni, de jelen esetben ha alapítvány- ▶

ként működik a díjfizetés, ellentétes – a jogon túl – az ésszerűséggel is.

Sajnos ezek az alapítványi közlemények ráadásul nem is egyértelműek. Vegyítik a vállalkozási szerződés és az alapítvány fogalmát. Amennyiben határidőt vállaltak, úgy a késedelem polgári jogi szankciót von maga után. Elállási és kártérítési jogot, de alapítvány esetében ez nem gyakorolható. Az iratokat tartalmuk szerint kell elbírálni, hajlamos lennék arra, hogy ezeket az alapítványokat egyszerűen vállalkozási szerződésnek tekintsem, és mint ilyet kezelve a kártérítési igényre lehetőséget kellene adni. Célszerűnek látszana a kérdést polgári peres útra terelni, és próbaperben bírói döntést kérni a jelen esetre. A „Nyitott Világ" és hasonló alapítványok, valójában jogilag nem alapítványok, de nem is valódi vállalkozási szerződések. Ha alapítványnak tekintjük őket, elszámolási kötelezettség terheli az alapítvány kezelőit a beszedett díjakról, s ha a cél nem valósult meg, melyre létrehozták, meg kell szüntetni ezeket, s el kell számolniuk a vagyonnal. Ha vállalkozás, ez esetben a késedelem, illetve a nem teljesítés jogi következményeket von maga után.

Célszerűnek látszik megvizsgálni törvényességi szempontból ezek bejegyzését, alapszabályát, működését – melyet senki sem látott a befizetők közül –, és elszámoltatni az alapítvány kezelőit a felhasznált vagyonról. Szükségesnek látszik törvényességi felügyelet során az ügy kivizsgálása. A Ptk-ban szabályozott alapítványokat meg kellene szüntetni.

Fennáll a törvényességi felügyelet felelőssége is, ami működésük ellenőrzését illeti. Vajon bejegyzésük során megvizsgálták-e, hogy a törvénynek megfelelően hozták-e ezeket létre? A VI., VII., VIII. kerület lakóit, akik között sok a kisjövedelmű nyugdíjas, és befizették az 5000 forintot, őket természetesen nem nyugtatja meg az elvi megállapítás. Jogi úton kell kényszeríteni a vállalás teljesítését, illetve ennek sikertelensége esetén a befizetések visszaszolgáltatását.

Felveti ez azt a kérdést is, hogy bárki bármikor nyomtatott iratokon a tanácsok és az IKV nevének felhasználásával következmények nélkül beszedhet-e a lakosságtól pénzeket és ki vizsgálja meg e felhívásokat és csekkeket, hogy valósak-e. Miért nem számoltatja el például a VII. kerületi tanács a nevét felhasználó alapítványt? Vagy miért nem tiltakozik, amennyiben nem tagja, vagy tudta nélkül működik?

Összefoglalva véleményemet: úgy tűnik ügyészi beavatkozásra van szükség, a törvényesség védelme érdekében.

Kenyeresné
dr. Winkler Mária
jogtanácsos

KÉRVÉNY

Tisztelt ügyvezető igazgató úr!

A ház lakói az alábbi kéréssel fordulnak Önhöz:

1989. október hónapban a VII., Rákóczi út 74–76. ház hátsó lépcsőházának 3–4. emelet szintje között a BIN Kft. szerelői a kábeltelevíziós csatornájuk szerelése és kiépítése közben (amelyet egyetlen lakótárs sem igényelt) megfúrták és megcsapolták a szóban forgó lépcsőház világítását biztosító elektromos elosztódobozt ill. kábelt.

A hátsó lépcsőházban szintenként ill. szakaszonként ellenőriztük, hogy sem nulla, sem fázis nincs. Ebből kifolyólag világítás sem.

Kérjük egyesületünket, mint érdekképviseleti szervezetünket, hogy az illetékesek részére panaszunkat továbbítsák azzal a kézenfekvő kéréssel, hogy a BIN Kft.-t szólítsák fel a hiba elhárítására, ill. megjavítására valamint a lakótársak által meg nem rendelt (és egyébként sem működő) kiépített kábelrendszerét az általunk megrendelt és befizetett (Nyitott Világ) kábelrendszerének megsértése és megrongálása nélkül haladéktalanul szerelje le.

Azért fordulunk Önökhöz, mivel a kerületen belül más érdekképviseletünk, amely működne ezen a szinten és amelyben megbíznánk nincs.

Budapest, 1989. november 23-án

Köszönettel a ház lakói:

Következő számunk tartalmából!

– **Fókuszban az erotika**

– **A Videó Magazin sztárinterjúja Nastassja Kinskivel**

– **Képmagnót nyerhet májusban induló negyedéves játékunkban! Plusz 150 000 forintnyi nyeremény!**

Nyitott Világ

KÖZHASZNÚ TÁVKÖZLÉSI KÖZMŰ, KULTURÁLIS ÉS SZOCIÁLIS ALAPÍTVÁNY
HUNGARY 1076. Budapest, Garay utca 5.sz. II.emelet
Kuratóriumi iroda: 1077. Budapest, Almásy tér 6.sz. 4.em. 420.
Tel.: 1421-567/28

Tisztelt Alapítványttevő Egyesületi Tagtársunk!

Amennyiben Ön nem az Akácfa u.,Majakovszkij u.,Izabella u.,Alsóerdősor u.,
Rákóczi út,Blaha L.tér által határolt területen lakik, ahol december 5.-ig
(egyes tömbökben december 10.-ig) bezárólag - a PARABOLA RT igérete szerint -
2400 tagtársunk és családja élvezheti a 22 programot, vagy a Rottenbiller u.,
Péterfy S.u.,Bethlen G.u.,Landler J.u., valamint a Rózsa F.u.,Dob u.,Wesselé-
nyi u.,Hevesi S.tér,Izabella u. által határolt tömbökben, ahol nagy valószí-
nűséggel ekkorra már szintén működni fog a 22 csatorna, vagy ha nem a Damja-
nich u.26-38.-ig alatti házakban, vagy a Damjanich u.,Hernád u.,Peterdy u.,
Murányi u. által határolt tömbökben, ahol ideiglenes fejállomásunkról látják
már műsoraink egy részét, akkor Ön a VII.kerület olyan területén lakik - Egye-
sületünk Vezetőségének minden tagjával együtt - ahol fővállalkozónk, a PARA-
BOLA RT, érvényes fővállalkozói szerződése ellenére sem valósul meg 1989.de-
cember 5.-ig távközlési közműhálózatunk szerelése. Ez azt jelenti, hogy erre
az időpontra egyikünk sem fogja itt látni a 22 televíziós csatorna műsorát.
Reményünk van arra, hogy a Majakovszkij u.,Akácfa u.,Blaha L.tér,Klauzál
u.,Csányi u. által határolt terület még ez évben elkészülhet.
Erőfeszítéseink arra irányulnak - fővállalkozónk értehetetlen és értelmet-
len késlekedése ellenére is -, hogy nagylétszámú alvállalkozói csoportok be-
vonásával a Rottenbiller u. és a Dózsa Gy.út közötti teljes területen kará-
csony előtt (legkésőbb 23.-án) - ha az időjárás végzetesen közbe nem szól -
mindenütt meginduljon a műsorszolgáltatás. A területen 2503 befizetett ta-
gunk van. A kivitelezés szervezését itt már nem bízzuk a PARABOLA RT-ra, mi-
vel az súlyosan bizonyította erre való képtelenségét. Azt magunk vettük ke-
zünkbe. Sajnos eddig ezt, szerződésünk kötelmei miatt nem tehettük meg.
Voltak-e olyanok - saját kivitelezőnkön kívül - akik tevékenységünket aka-
dályozták?
Igen, voltak és vannak.
Nevüket nem érdemesítjük leírásra, hiszen az elmúlt félévben Önök ezekkel a
nevekkel, akik bennünket csalással, sikkasztással, félrevezetéssel vádoltak
meg, többször is találkozhattak.
Elmarasztalható-e Egyesületünk és Alapítványunk abban, hogy a helyzetünk
így alakult?
Részben igen. Azért mert bízott az adott és írott szó erejében, azért mert
nem volt hajlandó sorozatos támadások ellenére sem, tisztességtelen, törvé-
nyenkívüli eszközökhöz folyamodni, a VII.kerületi lakosság érdekei felett át-
nyúló, sajátzsebre haszonthajtó, elvtelen alkut kötni. Mindezért sajnos és
bizonyosan lesznek a VII.kerületnek olyan területei, amelyekre 1989-ben nem
fogunk tudni sort keríteni.
Nagy valószínűséggel ilyen terület lesz a Rákóczi út,Alsóerdősor u.,Izabella
u.,Majakovszkij u.,Rottenbiller u. által határolt terület.Bizonyosan ilyen
lesz a Csányi u.,Klauzál u.,Rákóczi út,Tanács krt.,Majakovszkij u. által hatá-
rolt terület, amelyet valószínűleg csak március 1-re tudunk befejezni.

Felhívjuk tagtársaink figyelmét, hogy ne hallgassanak semmilyen kedvezőbb-
nek tűnő ajánlatra, mert mint Egyesületi tagok KÖZHASZNÚ KÖTELEZETTSÉGVALLA-
LÁST tettek és az Alapítványi hozzájárulásaik visszafizetéséhez, a vonatkozó
törvényeket kellene módosítani, amire - beláthatják - nincs lehetőségünk.

Tisztelt Nyitott Világ Egyesület Elnöksége!

Próbáltam Önökkel telefonon keresztül kapcsolatot teremteni, de nem sikerült, s mivel a dolog nem tűr halasztást, levélben értesítem Önöket.

A Nyár utca 22. egy frissen tatarozott ház, ■ lakók is nemrég költöztek be a környező, éppen tatarozás alatt levő házakból. 1989. május 25-én a házban megjelentek a GELKA dolgozói a HKI megbízásából és közölték, hogy a lakásokba bekötik ■ központi antennát, amelyért ezentúl havi 75 forintot kell fizetni. Azt válszoltuk itt többen is ■ házban, hogy nem kérjük, van tetőantennánk ■ padlástérben, máshol a szobai antenna is jó addig, amíg a Nyitott Világ Alapítvány majd beköti a kábeleket, mi ugyanis erre fizettünk be. Azt válaszolták nyeglén, hogy majd talán 5–10 év múlva fog ez megtörténni, mert a HKI és a Nyitott Világ nem tudtak egymással megegyezni, így a HKI végzi a telepítéseket, és különben is, ha a központi antennára nem fizetünk be, akkor a HKI úgysem enged be semmilyen más kábelt a házba! Ha viszont a GELKA köti be a kábeltelevíziós kábelt, akkor a központi antennáért már csak 14 forintot kell fizetni havonta. (Csak tudnám, hogy akkor minek???)

Ez a dolog teljes mértékig felháborít! Hol élünk és mikor, hogy az embereket egy senki gelkás nyehó megzsarolja és megfenyegesse, így bírva rá a lakókat arra, hogy pénzt csaljanak ki a zsebünkből akaratunk ellenére??!! Gondolom nem mink vagyunk az elsők, akiknek ezt a púdert elhintették.

Feltétlen választ és intézkedést várok Önöktől, egyáltalán mi igaz ebből, és mit lehet tenni ellene, hogy az ember ne érezze kiszolgáltatottnak magát, és az Alapítványi hozzájárulás további részleteit is nyugodtan, bátran postára adhassa.

Szeretném azt is megtudni Önöktől, hogy hogy állnak ■ munkálatok, elkezdték-e már valahol a telepítést, mert ez véleményem szerint eléggé megnyugtatná ■ kedélyeket.

Előre is köszönöm;
1989. 05. 26.

Molnár Rudolf

SIKERLISTA

MOKÉP

1. **Néma düh** (amerikai akciófilm)
2. **10. különítmény (Navarone II.)** (amerikai háborús kalandfilm)
3. **A sátán testvérisége** (amerikai horror)
4. **Űrvadász** (amerikai sci-fi)
5. **„Kezes banda"** (amerikai akciófilm)
6. **Suspiria (Sóhajok)** (olasz horror)
7. **Remo** (amerikai kalandfilm)
8. **Vaskereszt** (angol háborús kalandfilm)
9. **Gyilkos robotok** (amerikai sci-fi)
10. **Az utolsó szolgálat** (amerikai vígjáték)
11. **Állj mellém!** (amerikai ifjúsági film)
12. **Magányos zsaru** (francia krimi)
13. **Őrültek** [redacted] (amerikai horror)
14. **Az öldöklés terme** (angol krimi)
15. **Folytassa** [redacted] **sikoltozást!** (angol vígjáték)
16. **Rossz fiúk** (amerikai bűnügyi dráma)
17. **„Mindenem a tiéd"** (amerikai vígjáték)
18. **Rémület** (angol thriller)
19. **Mulató** [redacted] **sztrádán** (amerikai vígjáték)
20. **Vágyakozás egy vámpírért** (angol horror)

INTERVIDEO

1. **Wolfen (Farkasok)** amerikai horror Albert Finneyvel
2. **Rain** [redacted] **(Esőember)** amerikai film Dustin Hoffmannal
3. **Dr. No** angol James Bond-film Sean Conneryvel
4. **Shark's Treasure (A cápák kincse)** amerikai kalandfilm Cornel Wlde-dal
5. **The Bourne Identity (A Bournel-rejtély)** amerikai bűnügyi film Richard Chamberlainnel
6. **Savage Harvest (Véres szüret)** amerikai horror Tom Skerrittel
7. **Inside Out (Aranyszöktetés)** amerikai kalandfilm Telly Savalasszal
8. **Sphinx** amerikai kalandfilm Lesley Anne Downnal
9. **Exodus** amerikai dráma Paul Newmannel
10. **Bug's Bunny Road Runner Movil (Tapsi Hapsi)** amerikai rajzfilm

VICO

1. **USA-akció** (olasz kalandfilm)
2. [redacted] **nindzsa színre lép** (amerikai akciófilm)
3. [redacted] (amerikai vígjáték)
4. **Dempsey** (amerikai játékfilm)
5. **Hercules** (amerikai sci-fi)
6. **Rajzfilm gyermekeknek 3.** (Walt Disney-összeállítás)
7. **Szahara** (amerikai kalandfilm)
8. **Féltékenység** (amerikai játékfilm)
9. **Ördöghegy** (amerikai kalandfilm)
10. **Vörös Szonja** (amerikai kalandfilm)
11. **Dracula** (amerikai horror)
12. **Bolero** (amerikai szexfilm)
13. **Szökevényvonat** (amerikai kalandfilm)
14. **Bosszúvágy** (amerikai akciófilm)
15. **Aladdin** (olasz kalandfilm)
16. **Delta kommandó** (amerikai akciófilm)
17. **Szakaszvezető** (amerikai háborús film)
18. **Gyilkos** [redacted] **toronyházban** (amerikai horror)
19. **Dühöngő gnom** (amerikai horror)
20. **A Las Vegas-i zsaru** (amerikai bűnügyi film)

HUNGAROVIDEO

1. **Komplett** [redacted] (amerikai zenés film)
2. **Rózsaszín Párduc** (amerikai rajzfilm)
3. [redacted] (amerikai horror komédia)
4. **Fegyőrnők** (amerikai akciófilm)
5. [redacted] **merénylet órája** (amerikai bűnügyi film)
6. **Kiáltás az idegenekért** (amerikai lélektani krimi)
7. **Fenyegető erőszak** (amerikai bűnügyi film)
8. [redacted] **zóna** (amerikai sci-fi)
9. **Nyári dili** (amerikai vígjáték)
10. **Napgyerek** (amerikai sci-fi)

Böngésző

E rovatunkban eddig elsősorban portyázó kedvű videóbarátainknak akartunk támpontot adni külföldi vásárlásaikhoz. Úgy tűnik azonban, hogy egyre több típus a hazai üzletekben is visszaköszön némi eligazítást adva a videók egyre sűrűsödő dzsungelében. Következő számunkban éppen ezért egy olyan összeállítást tervezünk, amelyben bemutatjuk, hogy a nagyobb gyártók termékei között milyen összefüggések fedezhetők fel. De egyelőre maradjunk e havi táblázatunknál. Az S–VHS modellek egyelőre elvétve fedezhetők fel hazai kínálatban, bár tudunk egy-két típus behozatalának tervéről. A Panasonic NV–L20, már régi ismerős, sőt az NV–L25-ös is megtalálható a hazai üzletekben, mely nem sokkal marad el az NV–L28-tól. Az első harmadban található a Siemens FM 603, Sony SLV–402 és a Fisher FVH–P10, melyek jó minőségi jellemzőik mellett sok szolgáltatásukkal tűnnek ki. A középmezőnyben van a Philips 6185-öse, amely a hazai kínálat 6180-as típusával egyezik. Joggal vetődik fel a kérdés: a többi nagyobb gyártó itthon is megvásárolható típusát hová [illegible] besorolni. Nos, a Fisher P1 DK-át, a Fisher P200-ast, az ITT [illegible] típusát szintén a középmezőnybe állítanánk. Ez utóbbi [illegible] újabb fejlesztésű típus (1989. év 11. számában mutattuk be), és nem véletlen, hogy sok rokon vonást mutatnak, hiszen mindkettő Sanyo tőről fakadt. Jelenleg van laborasztalon a Sanyo VHR–5100 EE, a Siemens FM 620 és a Sony SLV 252 EE videója. Előzetesen annyit árulhatunk el róluk, hogy mindhárom csaknem azonos szolgáltatású (bár a Siemens távszabályzója nagyobb komfortot nyújt), az 55–56 pontot megérdemlik. Eléjük helyezzük a rangsorban a Siemens

Típus	Kép-[illegible]	Ár/Dm	Kép	Hang	Szolgáltatás	Felszereltség	Magazin minősítése
Super-VHS Képmagnók							
Grundig VS [illegible]	S–VHS	4000	39	13	15	7	nagyon jó
Blaupunkt	S–VHS	3000	38	17	15	6	nagyon jó
Panasonic NV-FS 100	S–VHS	3000	30	17	15	6	nagyon jó
Blaupunkt RTV-910	S–VHS	2500	38	18	14	5	nagyon jó
JVC HR-S5000EG	S–VHS	3300	37	18	15	5	nagyon jó
Mitsubishi HS-E70	S–VHS	3000	37	18	15	5	nagyon jó
Panasonic NV-FS1	S–VHS	2500	38	18	14	5	nagyon jó
Hitachi VT-S85	S–VHS	3000	37	18	14	4	nagyon jó
Philips VR 6548	S–VHS	3000	38	18	13	4	nagyon jó
Saba VR 6480	S–VHS	3100	37	18	13	5	nagyon jó
Telefunken A1296	S–VHS	3000	37	19	14	4	nagyon jó
Nordmende V 8005S	S–VHS	2990	37	18	14	4	nagyon jó
Akai VS-S99EOG	S–VHS	3000	35	18	13	5	nagyon jó
ITT Nokia VR 3799	S–VHS	3000	36	17	14	4	nagyon jó
NEC DS 8000G	S–VHS	3000	37	16	13	4	jó
Sanyo VHR-S4985G	S–VHS	3000	35	17	14	4	jó
Siemens FM 61[illegible]	S–VHS	3000	36	17	13	4	jó
Hifi-sztereó képmagnók							
Panasonic NV-[illegible]	S–VHS	2000	32	18	15	5	jó
Fisher FVH-955HV	S–VHS	2400	32	17	14	4	jó
ITT VR 3995	S–VHS	2400	32	17	14	4	jó
Sanyo VHR-D700G	S–VHS	2400	32	17	14	4	jó
Akai VS-A77EOG	S–VHS	1900	30	17	15	4	jó
Loewe OC 570 H	S–VHS	2700	30	18	13	5	jó
Sanyo VHR-D4710	S–VHS	2400	32	16	14	5	jó
Universum 2186	S–VHS	1898	30	17	15	4	jó
Hitachi VT-585E	S–VHS	2700	29	17	14	5	jó
Toshiba V700	S–VHS	1850	32	17	13	3	jó
Blaupunkt RTV-800	S–VHS	1900	29	17	13	3	jó
Siemens Fm 586	S–VHS	19000	26	16	15	5	jó
Sony EV-S650	Video–8	2300	32	17	11	2	jó
NEC DX-4000 G	S–VHS	2200	28	16	14	3	jó
Telefunken A980 P	S–VHS	1900	30	19	10	2	jó
Telefunken A990 P	S–VHS	2300	31	18	10	2	jó
Philips VR 6970	S–VHS	2000	30	19	9	2	jó
Braun atelier VC 4	S–VHS	3000	27	17	13	2	közepes
NEC DX 2000 G	S–VHS	1700	28	15	13	3	közepes
Universum VR 43788	S–VHS	1098	22	15	8	2	közepes
Mono képmagnók							
Panasonic NV-L28	S–VHS	1700	31	11	14	4	jó
Akai VS-3811 Top	S–VHS	1650	30	11	14	4	közepes

videomagnó

FM 617-et, mert három feje és több szolgáltatása van.

Nem ismeretlenek a Goldstar és Samsung típusok sem, bár mindkét gyártónál a közeljövőben várható „frissítés". A Goldstar 1248-asa még ma is fellelhető, a Samsung SVX–303-as modellje nálunk SVX–710-es jelzéssel fut.

Grundig VS-550	S–VHS	1900	30	13	13	3	közepes
Mitsubishi HS-E20	S–VHS	1300	32	11	13	3	közepes
Mitsubishi HS-E30	S–VHS	1400	32	11	13	3	közepes
Philips VR 6980	S–VHS	2000	32	11	13	3	közepes
ITT Nokia VR 3929	S–VHS	1150	33	11	13	1	közepes
JVC HR-D700	S–VHS	1600	31	11	12	4	közepes
Panasonic NV-L20	S–VHS	1200	31	11	14	2	közepes
Philips VR 6285	S–VHS	1200	32	11	13	2	közepes
Mitsubishi HS-E10	S–VHS	1200	32	11	12	2	közepes
Philips VR 6160	S–VHS	1050	32	11	13	1	közepes
Sharp VC-810 G	S–VHS	1900	30	11	13	3	közepes
Siemens FM 693	S–VHS	1200	31	11	13	2	közepes
Sony SLV-402	S–VHS	1600	29	11	14	3	közepes
Telefunken A 935SV	S–VHS	1100	28	9	16	4	közepes
Akai VS-22EOG	S–VHS	1100	31	12	11	2	közepes
Fischer FVH-P210KV	S–VHS	1200	31	11	12	2	közepes
Fisher FVH-P110KV	S–VHS	1100	32	10	12	2	közepes
Loewe OC635M	S–VHS	1300	31	10	12	3	közepes
Panasonic NV-D48	S–VHS	1800	30	11	12	3	közepes
Sanyo VHR 4300	S–VHS	1300	31	11	12	2	közepes
Toshiba V300	S–VHS	1250	29	11	14	2	közepes
Blaupunkt RTV-660	S–VHS	1500	30	11	11	3	közepes
Blaupunkt RTV-720	S–VHS	1800	30	11	11	3	közepes
Multinormás képmagnók							
JVC [illegible]	S–VHS	2100	32	10	9	2	[illegible]
Akai VS-X965	S–VHS	2300	24	10	13	2	közepes
Kamorderek							
JVC GF-S1000	S–VHS	6000	37	18	11	6	nagyon jó
Philips VKR 9500	S–VHS	6000	37	18	11	6	nagyon jó
Bauer VCC 666	S–VHS–C	4000	36	17	14	4	nagyon jó
Blaupunkt CR 8000S	S–VHS–C	4000	36	17	14	4	nagyon jó
Grundig S-VS-C 60	S–VHS–C	4000	36	17	14	4	nagyon jó
Metz 9636	S–VHS–C	4000	36	17	14	4	nagyon jó
Panasonic NV-MS50	S–VHS–C	4000	36	17	14	4	nagyon jó
Sony CCD-V200 Pro	Video–8	4500	33	18	14	6	nagyon jó
Canon A1	Video–8	4000	32	17	16	5	jó
JVC GR-S707	S–VHS–C	4500	34	17	13	6	jó
Mitsubishi C-40	S–VHS–C	3900	38	12	14	5	jó
Bauer VCC 826	S–VHS–C	3000	33	17	14	4	jó
Loewe Profi 820	Video–8	3000	32	17	15	4	jó
Sharp VL-S 860	S–VHS–C	3500	37	11	14	5	jó
Canon E303	Video–8	3000	32	13	16	4	jó
Sony CCD-V95	Video–8	3700	33	15	13	4	jó
Bauer VCC 559	S–VHS	4300	36	12	10	5	jó
Bauer VCC 836	Video–8	3500	33	14	11	5	jó
Blaupunkt CR-2000S	S–VHS	4500	36	12	10	5	jó
Blaupunkt CR-8080	Video–8	3500	33	14	11	5	jó
Canon E640	Video–8	3000	32	14	13	4	jó
Canon E80	Video–8	2800	32	13	15	3	jó
Chinon CG-C80 E	Video–8	3500	33	14	11	5	jó
Grundig S-VS-180	S–VHS	4300	36	12	10	5	jó
Hitachi VM-S7200	S–VHS	4500	36	12	11	4	jó
Metz 9630	Video–8	3500	33	14	11	5	jó
Panasonic NV-MS1	S–VHS	4500	36	12	10	5	jó
Sony CCD-V200E1	Video–8	5500	33	15	12	3	jó
Canon E-708	Video–8	3700	32	12	13	5	jó
Hitachi C-52	VHS–C	3500	32	11	15	3	jó
ITT Nokia S-VMC 3699	S–VHS–C	3700	35	11	12	3	jó
JVC GR-S77	S–VHS–C	3700	35	11	12	3	jó
Nordmende SV-500	S–VHS–C	3700	35	11	12	3	jó
Saba VM 6995	S–VHS–C	3700	35	11	12	3	jó
Telefunken A2000P	S–VHS–C	3700	35	11	12	3	jó
Loewe Profi-810	Video–8	3500	32	14	12	3	jó

Melyik Herlangótól?

Herlango kontra Herlango! No nem önmagával pereskedik az osztrák cég, ellenben ausztriai boltjai kemény versenyben állnak az alig fél éve nyílt Főfotó—Herlango üzlettel, amely Budapesten, a Váci utcában található.

Mi is készítettünk egy kisebb elemzést, hogy a Vásárlás rovat olvasói betekinthessenek a verseny állásába. Azt vizsgáltuk, miként küzdenek a két országban a vásárlók kegyeiért. Vagyis a videócikkek kínálatát, valamint az árakat vetettük össze. A sportszerűség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a hasonlítgatás kicsit torzra sikerült, ám nem a mi hibánkból. Hiszen a pesti bolt a videókereskedelemben mindössze néhány hónapos múlttal rendelkezik, míg az ausztriai hálózatban már évtizedesek a tapasztalatok. (A Váci utcai bolt egyébként részben sem a Herlango tulajdona – hanem a Főfotóé –, a két cég csupán beszerzési kapcsolatban áll egymással.) Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy Ausztriában elsősorban az ottani lakosság kiszolgálására rendezkedett be a Herlango, a nem arra, hogy a magyar turisták számára a határnál még több mint 40 százalékos vámköltséggel terheli az állam a vásárlási árat. De, kivételesen, most tekintsük úgy hogy az előnyök és a hátrányok kiegyenlítik egymást!

Táblázatunk azt mutatja, hogy itthon még mindig az olcsóbb, gyengébb minőségű cikkek kerülnek a polcokra (az üzletekben és a lakásokban egyaránt). Az osztrák kínálattól tehát főként a jó minőségű, megbízható termékekkel vagyunk elmaradva. Az árakkal viszont álljuk a versenyt! A képmagnókat például közel hasonló áron lehet megvenni a Váci utcában, mint a magánimportnak a vámmal, kezelési költséggel és áfával terhelt ausztriai ára. Persze az új vámjogszabályok szerepe nem elhanyagolható ebben! A táblázatból kitűnik, hogy egy osztrák állampolgár jóval alacsonyabb áron tud az osztrák Herlangóban videót venni, mint egy magyar vásárló a Váci utcában. A Sharp VCD 801S-nél például közel 14 ezer forint a különbség.

Arról sem feledkezhetünk meg, hogy az elemzés hivatalos árfolyamon vett schillingárfolyammal (lapzártakor 1 ATS = 5,2513 forint) számolt. Így, ha a magyar turista netán hét forint feletti fekete árfolyamon tud csak schillinghez jutni, és az utazás költségei is őt terhelik, az észérvek egyértelműen a budapesti vásárlás mellett szólnak.

A televízióknál még szembeötlőbb a hazai vásárlás előnye. A Váci utcai Főfotó—Herlangóban akkor is több ezer forintot lehet megspórolni (a Dual Color 4070 típusnál közel 20 ezer forintot!), ha nem ingyen utazunk. Televíziókból egyébként mind többen választják itthon is a drágább, de szemmel láthatóan jobb minőségű, több szolgáltatást nyújtó készülékeket.

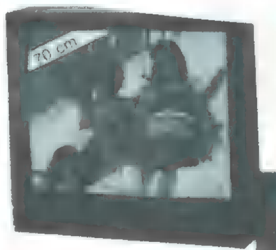
(Az árkínálat látszólagos gazdagságában a minőségből adódó árkülönbségek mellett a képcsőméret eltérítő hatása is erősen közrejátszik.)

Kazettát sem érdemes a határon túli Herlangónál vásárolni. Táblázatunk még egy apró meglepetéssel is szolgál. Míg az osztrák katalógus csupán Audioton szalagot kínál a Video 8-as magnókba, addig itthon sokkal jobb minőségű Sony és BASF kazetták is kaphatók. Továbbá kazettát már az osztrákoknak is nagyon megéri Magyarországon vásárolni, annyira leesett a hazai ár.

Kameráért viszont még mindig a szomszédokhoz kell menni. E drága terméket egyelőre kevesen keresik a magyar üzletekben. Így a kerskedők nem kényszerülnek lenyomni áraikat. Még a borsos feketepiaci áron vett valutáért is érdemes a kamerát a szomszéd országban beszerezni.

De minthogy a magyar vevők elsősorban a tévékért és a képmagnókért ostromolják a videoüzleteket, ez nem sokat ront az összképen, az itthoni Herlango üzlettel nem lehetünk elégedetlenek. Egyébként megtudtuk, egyelőre nem határoztak meg végleges nagyságú haszonkulcsot, a Főfotó kezdetben azt várja el a bolt vezetőségétől, hogy ne termeljenek veszteséget. Hogy ezt miként oldják meg, rájuk bízták. Ők a nagy forgalom – kis haszon elvét választották fő üzleti stratégiának – ma úgy tűnik, sikerrel.

Sz. I.

A televízió típusa	Ausztriai ár		Mehrwertsteuer-visszatérítés (Ft)	Vám + kezelési költség (Ft)	Áfa (Ft)	A Herlangótól származó magánimport összköltsége (Ft)	A magyarországi Herlangónál kapható azonos vagy hasonló típus ára (Ft)	Megjegyzés
	ATS	Ft						
AUDIOTON 3602 RM 37 cm PAL SEC–BG	3 990	20 952	3 493	3 562	6 129	27 150	23 990	ugyanaz a típus
AUDIOTON 4202 RM 42 cm PAL SEC BG	4 990	26 204	4 368	4 455	7 665	33 955	–	nem kapható
AUDIOTON T 5102 51 cm PAL SEC BG	5 990	31 455	5 244	5 347	9 201	40 759	32 790	ugyanaz a típus
DUAL COLOR TV 100 63 cm PAL-SEC BG STEREO, TELETEXT	9 990	52 460	8 475	8 918	15 344	67 978	–	nem kapható
DUAL 4070 COLOR TV 70 cm PAL-SEC-BG STEREO TELETEXT	12 990	68 214	11 371	11 596	19 953	88 392	69 900	ugyanaz a típus

A kamera típusa	Ausztriai ár		Mehrwertsteuer-visszatérítés (Ft)	Vám + kezelési költség (Ft)	Áfa (Ft)	A Herlangótól származó magánimport összköltsége (Ft)	[redacted] magyarországi Herlangónál kapható [redacted] vagy hasonló típus [redacted] (Ft)	Megjegyzés
	ATS	Ft						
JVC GR A30 VHS–C kamkorder	12 950	97 290	16 218	9 618	19 458	81 072	131 990	azonos típus
RICOH 2600 Video [redacted] kamkorder	14 990	98 717	13 122	11 099	22 454	99 148	129 000	azonos típus
SONY CCD F340 Video 8 kamkorder	19 900	104 973	17 499	14 801	29 944	132 219	–	nem kapható
SONY CCD V88 Video 8	24 990	131 230	21 876	18 503	37 433	165 290	–	nem kapható

	Ausztriai ár		Mehrwertsteuer-visszatérítés (Ft)	Vám + kezelési költség (Ft)	Áfa (Ft)	A Herlangótól származó magánimport összköltsége (Ft)	A magyarországi Herlangónál kapható azonos vagy hasonló típus ára (Ft)	Megjegyzés
	ATS	Ft						
Audioton VCR 50 DFP PAL–SEC, VHS	4 990	26 204	4 368	3 695	7 475	33 006	32 990 33 990	hasonló típus AUDIOTON VCR 32 AUDIOTON VCR 52
SHARP VCD 801S PAL–SEC VHS	9 900	52 460	8 745	7 397	14 964	66 076	–	nem kapható
JVC HRD400EG HQ–VHS	9 900	52 460	8 745	7 397	14 964	66 076	–	nem kapható
SANYO 4100 VHR–EE PAL–SEC, VHS	7 990	41 958	6 994	5 916	11 969	52 849	–	nem kapható
AUDIOTON VCR-32 DBD VHS	4 790	25 154	4 193	3 547	7 175	31 683	32 900	ugyanaz a típus

Kazetta típusa	ATS	Ft	Mehrwertsteuer-visszatérítés (Ft)	Vám + kezelési költség (Ft)	Áfa (Ft)	A Herlangótól származó magánimport összköltsége (Ft)	A magyarországi Herlangónál kapható [redacted] vagy hasonló típus ára (Ft)	Megjegyzés
POLAROID E-180 HG VHS	99	520	*	43	141	704	469 399	hasonló típusok: TDK VHS, E–180 JVC E–180
POLAROID E–240 VHS, HG	139	730	*	60	198	988	549	hasonló: TDK VHS E–240
BASF E-240 HG, VHS	149	782	*	64	212	1058	–	nem kapható
SONY E–180 VHS HG	99	520	*	43	141	704	399	azonos típus
AUDIOTON HC–V8V	99	520	*	43	141	704	1190 1390 999 1190	hasonlók: BASF 8–60 BASF 8–90 SONY 8–60 SONY 8–90

* Csak ezer schilling fölötti vásárlásnál Mehrwertsteuer-visszatérítés

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen közzétesszük magánszemélyek 100 szótagnál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Levélben kérhetik gyári vagy házilag felvett, de megunt műsoros kazettáik, valamint „üres" kazettáik, prospektusaik, televízióik, monitorjaik, képmagnóik, kameráik hirdetéseit

Keres–kínál

■ VHS, kiemelt műsorú kazettáimat magyar hanggal, jó minőségben eladom – méltányos áron. Pf. 207 Szeged 6701

■ 30–35 db VHS kazetta akció- és egyéb filmekkel egyben eladó, 900 Ft/db áron. Telefon 8–16 óráig: 121-0110/214, 163.

■ Keresem „A szél dühe", a „Police Story", a „Szárnyas fejvadász" és „A hallgatás törvénye" című filmeket. Cserébe felajánlom „A sárga ördög" és ■ „Sanghaji rendőrörs" c. filmeket. Rózant Ferenc, 5212 Surján, Kőrisfa út 18.

■ Panasonic NV–G45 videómagnót keresek megvétel céljából, használtat is ármegjelöléssel. ENTERPRISE program csere-vétel-eladás. Listát kérek! Tóth Zoltán, 2700 Cegléd, Sas u. 9.

● Keresem átvételre térítés ellenében jó minőségű szinkronnal ■ Emmanuelle V-VI. filmeket. Juhász Péter, 3200 Gyöngyös, Farkas T. u. 3. II. em.

■ Keresem jó képminőségben megvételre ■ következő filmeket videókazettán: A hal neve: Wanda, Női börtön I-II., Missing in Action I-II., Salo vagy Sodoma 120 napja, China Blue, Rendőrakadémia V. Papp László, Abony, Táborhegy d. 38.

■ Eladó Fisher PI–DK videómagnó PAL/SECAM, 4 felvétel két héten belül + hetente – naponta is, QSR, képkocka léptetés, memóriastop, tanulóprogram, automatikus adókeresés, 30 csatorna, Ár: 31 000 Ft. Flender Attila, 3526 Miskolc, Pozsonyi út 84. 2/3

■ Jó minőségű szinkronizált vagy narrátoros sci-fi filmeket keresek másolás céljából térítés ellenében + postai költség. Listát és árajánlatokat ■ következő címre kérem: Kovács László, 8457 Bakonypölöske, Új u. 17/1.

■ Eladó egy Panasonic 4320 és egy Siemens 464 videómagnó, valamint 90 db műsoros videókazetta. Irányár: 300 000 Ft. Tóth Imre, 6000 Kecskemét, Reviczky u. 6. III/9. 17^h után.

● NEC N9055, JVC HR–D320E videómagnók és ■ GoldStar TV9562 prospektus fénymásolt fordításait eladom vagy műsoros kazettára cserélem. Demeter Ilona, 2750 Nagykőrös, Salamon F. u. 20.

■ Videókazetta-katalógus, valamint Elekta VC 611 típusú videókészülék magyar nyelvű kezelési utasítása eladó vagy szinkronizált műsoros kazettára cserélhető.

■ Fordítok kezelési utasítást videóhoz, tévéhez, mikrosütőhöz. Sharp VC-A 111s, Sharp VCA–105B, Samsung SVX–303, Panasonic NVG–12EE, NV–230, Crown VR-D 120 PS, Fisher FVH–PIKV, Funai VCR–5400 Yenmade VCR 32DAD típusú videókhoz kész fordítást adok. Tel.: 186-5912

■ Képmagnók kezelési utasításának fordítását vállalom. Reichardt Géza, Tel.: 188-9574

■ Eladó 1 db Videoton (EA 6383S 2 × 50 W) erősítő és 1 pár Videoton (2050A 110 W) hangfal. Májrer Tamás, 2840 Oroszlány Népek barátsága u. 51. II/7.

■ VHS rendszerű filmek cseréjéhez társakat keresek. Cserealap: 150 film. Horváth József, 9485 Nagycenk, Petőfi u. 9.

■ Panasonic F–10-es kamera és NV–180-as videómagnó eladó. Kiss Zsolt, 6000 Kecskemét, Őz u. 23. Tel.: 76/26690

■ Grundig–2000 videómagnó javítási kapacitást keresek vagy eladom ■ db kazettával, esetleg az egészet VHS kazettákra cserélem. Reményi Ferenc, 1173 Budapest, Gyökér u. 17. I/3.

■ Keresem kitűnő minőségben a következő szinkronizált vagy feliratos filmeket: E. T., Támadók a Marsról, Oliver, Annie, Commando, Rémálom az Elm utcában, Fantasztikus labirintus, Végtelen történet, King Kong, Kék madár, Ómen, Ördögűző. Bányai Csaba, 4400 Nyíregyháza, Tanácsköztársaság tér 3. I/7.

■ Jó minőségben keresek mozifilmeket átvételre vagy térítés ellenében felvételre. Továbbá keresem ■ Hóbortos népség I-II. részét. Olasz Zsolt, 1213 Budapest, Ady Endre út 13–15. Tel.: 114-7772

■ Commodore VC20-as számítógéphez programokat cserélnék, alapgépre valót és bővítettet is. Keresem másolásra vagy megvételre ■ Police Academy V–VI. részét és a Szellemirtók II. részét. Seres Zoltán, 6723 Szeged, Építő út 5/A 519. ép.

■ Keresem a Volt egyszer egy Vadnyugat c. filmet. Reális összeg meghatározása után (1000 Ft-ig) kazettát küldök. Mészáros Gyula, 2528 Uny, Deák Ferenc u. 7. Tel.: 149-0900/289 m. hétfő–péntek 6–14-ig

■ Eladó JVC HR–55000EG típusú, Super VHS rendszerű hi-fi videómagnó rengeteg szolgáltatással, S-VHS/RGB konverterrel vagy anélkül is. Tel.: 34/61-387 délutántól

■ Eladó Sinclair ZX Spectrum személyi számítógép sok játékprogrammal 12 ezer Ft-ért. Erdélyi István, 3377 Szihalom, Temető út 23.

■ Italo és Eurodisco-számok felvételét vállalom. Rövid határidővel és jó minőségben. Molnár István, 8900 Zalaegerszeg, Jákum u. 4.

■ Eladó 1 db VHS-C ITT gyártmányú kamkorder komplett szett. Horváth Gábor Tel.: 47/11-647 nappal, 47/12-551 este

■ Eladó 58 db kazettából álló gyűjtemény (600 FT-tól 1100 Ft-ig) – német szinkronnal – jó minőségben. Felbélyegzett válaszboríték ellenében listát küldök. Pálkövi Tamás 9400 Sopron, Lackner Kristóf u. 32.

■ Nyelvtanulás C–64-en! 5000 szavas szótár diszkem oda-vissza szótáraz, oktat. Három változatban, ■ német I–II., vagy a Themen I–II., vagy az angol I–II. nyelvkönyv leckéi szerint. Ára: 950 Ft. Megrendelhető: Kiss András, 7400 Kaposvár, Arany János köz 12.

■ Orion ST 240-es tunert és SE 260 típusú erősítőt vennék fekete előlappal. Nagy István, 8230 Balatonfüred, Vásártér út 9/A

■ Megunt, jó minőségű filmjeimet eladnám. Kérésre listát küldök. Nemes JÓzsef, 4600 Kisvárda, Felszabadulás ltp. 6/IV. 2.

■ Szívesen cserélnék jó minőségű filmeket. 100 film cserealapon. Filmlistákra válaszolok. Torma Balázs, 9023 Győr, Nagy István u. 6/a

■ Eladó egy hároméves Seltron videórekorder és 10 videókazetta 30 ezer forintért, és egy Enterprise 128-as számítógép + 22 programkazetta 10 ezer forintért. Breuer Péter Bicske, Munkácsy Mihály u. 37.

■ Keresem cserébe vagy megvételre másolható minőségben a Terminátor, Predátor II. (nar. vagy felirat) c. filmeket. Csak budapestiek írjanak. Máy Ferenc, Budapest, III. Szilke u. 7. IV/13.

■ Eladó egy Sharp 51 cm-es teletextes, szupersarkított tévé 45 ezerért, egy Panasonic 430-as videórekorder 35 ezerért, és egy Enterprise számítógép tartozékokkal, programokkal 15 ezerért (C–64 csere érdekel). Borbás Zoltán, 7355 Nagymányok, Zalaka u. 28.

■ Eladó 3 hónapos HQ Philips VR 6080 videórekorder 35 ezer Ft-ért. Granciális, infrás, 35 program + AV bemenet. Jó minőségű háromszoros kép és visszajátszás. Nagy Mihály, 5000 Szolnok, Rózsa u. 2/a

■ Műsoros videókazettákat cserélek (kaland- és művészfilm) illetve C + 4-es számítógépet (joystickkel, magnóval, többezer játékkal, szakirodalommal) ajánlok fel. (142-8272 du. 3 és 7 között)

■ Eladók JVC, Fisher, Sony, Philips, TDK, Akai, Maxell, Fuji műsoros videókazetták. Kiváló filmek, kiváló magyar hang- és képminőség. 800 Ft/db. Kívánságra listát küldök. Varga Béla, 1134 Budapest, Lehel út 19. I/20.

■ Megvételre vagy átmásolásra keresem a Jedy kristály, Harc az Endoron, A nyolcadik utas ■ halál, az Indiana Jones (három epizód) filmeket és ■ Szellemirtók I-II. részét. File Miklós, 4233 Balkány, Kállói út 91.

■ 650 cm³ Uralt oldalkocsival videóra, 350 cm³ Jawát oldalkocsival lejátszóra cserélek. Lángi László, 8000 Székesfehérvár, Pintér K. ltp. 35. 114

■ Eladó Universum videórekorder 20 ezer forintért és egy orsós Akai GX magnó, három üvegfejes készülék. Nagy Lajos 2120 Dunakeszi, Kincsem út 11.

■ Eladom ■ Videó Magazin 1–30. számát (a 2. hiányzik), a Videótechnika 2., 3. számát, valamint Szűcs Pál Videó kézikönyvét. Ajánlatot kérek. Kovács János, 1122 Budapest, Maros u. 15.

■ Nagy méretű lakóautó eladó vagy elcserélhető értékegyeztetéssel Panasonic NVMS 1 vagy NV M7 illetve hasonló típusú kamkorderre vagy nyugati márkájú lakókocsira. Pintér Géza, 6769 Pusztaszer, Petőfi u. 51. Tel.: 62/75-025

CHUCK NORRIS

– karatebajnok és filmsztár

Röpül az idő, divatok jönnek-mennek, változnak a népszerűségi mutatók a videofeketepiacon is. Néhány évvel ezelőtt – a nagyobbak még biztosan emlékeznek rá – Clint Eastwood, Charles Bronson, meg a különböző szupersztárok által megszemélyesített 007-es ügynök uralta a „terepet". Ma már mindenképp más van. Új üstökösök jelentek meg: Schwarzenegger, Stallone, Harrison Ford és Chuck Norris. Majdnem mindegyikük *akciófilmekben* vált ismert karakterré. Olyan produkciókban, melyek egyesítik a háborús filmet és a krimit, valamint a tágabban értelmezhető kalandfilmet. Az új hősök közül Chuck Norris az, akit a magyar nézők a legkevésbé ismernek, így hát ő a legkeresettebb „hős" a fekete- s a legális videopiacon.

A ma már világhírű színészt eredetileg Carlos Ray Norrisnak hívták, és az Oklahoma állambeli Ryanban született 1940-ben. A kohász apjától nem sok anyagi vagy egyéb segítségre számíthatott, úgyhogy korán önállósodott és rendszeresen edzette a testét. Mintha már gyermekként tisztában lett volna azzal, hogy később nagy szüksége lesz a testi ügyességre. Leérettségizett, majd a légierőhöz került és Koreában szolgált. Már ott is került kihasználnia a jó fizikai felépítését, sőt tovább is képezte magát. Megismerkedett a távol-keleti harci művészetekkel, melyek későbbi pályáját mind a mai napig meghatározzák. A hatvanas évek derekán több karatebajnokságban lett első helyezett, és rövid időn belül Amerika első számú „nehézfiújává" küzdötte fel magát. Ezekben az években barátkozott össze Bruce Lee-vel, a karatefilmek legnépszerűbb főhősével. Lee intézte Norris első filmszerepét is. *A sárkány visszatér* című filmben kapott szerepet a volt koreai katona. De az igazi siker még négy évig váratott magára. Csak ekkor, 1977-ben kezdték vetíteni a *Jó srácok feketében járnak* (Good Guys Wear Black) című első Norris-filmet, amely azonban egy csapásra megismertette nevét az akciófilmek rajongóival. S aztán a szokásos történet: filmek egymás után, például a Magyarországon is játszott *Szemet szemért*, melyben egy meggyilkolt barátjáért áll bosszút félelmetes ellenfelein. Vagy az immár három részből álló *Missing in Action*, melynek főhőse, egy Braddock nevű vietnami veterán vissza-visszatér a háborús színterekre, ahol újabb csetepaték várnak rá. A legutóbbi részben, melyet Norris testvére rendezett, kiderül, hogy kisfia [illegible] Braddock nemcsak harcolt a dzsungelben, [illegible] a kommunisták fogságában van, s neki kell kimentenie. Az akció természetesen sikerül, sőt további gyermekeket is megment a „pokolból".

Norris maga is tudja, hogy filmjei nem jelentenek csúcspontokat a filmművészet történetében. Interjúkban, nyilatkozatokban mindig hangsúlyozza, hogy most már valami egészen mást szeretne csinálni. Olyasfélét, mint például Dustin Hoffman. A *Missing in Action*-ról úgy beszél a szupersztár, mint ami már harmadik változatban kissé unalmas.

Az akciófilmhősnek eddig mintegy tizenhét filmje készült el. Sikerült bennük megteremtenie egy jellemet, mely változatlan, noha a történetek nem mindig egyformák. Mindennapi külseje, szakállta, szőkésbarna haja az új hőstípus „kellékei". Pontosan tudja, hogy egyszer majd az ő napja is leáldoz, nem vezeti többé a videósikerlistákat, de azzal is tisztában van, hogy amíg ő a fő csillag, addig kíméletlennek kell lennie magával szemben. Egyetlen edzésről sem mondhat le. Most ötvenéves, de fizikai erejéről, erőnlétéről csodákat mesélnek. Egyesek szerint jobb formában van, mint karatebajnok korában. Mind többször is nyilatkozta, filmezés közben mindig Steve McQueen figyelmeztetése jár a fejében: a néző csak kevéssé figyel arra, amit a színész *mond*, viszont nagyon is odafigyel arra, amit *csinál*. Találó bölcsesség – kalandfilmek esetében. Ha viszont Norris tényleg „komolyabb" szerepekre vágyik, valószínűleg el kell felejtenie néhai barátja és kollégája hivatását. Ma azonban ez még elképzelhetetlennek tűnik.

A hazai tékákban kölcsönözhető Norris-filmek:

USA invázió
Delta kommandó
A hős és a terror
Néma düh
Szemet szemért
A hallgatás törvénye

Hírözön

Bo és [redacted] Szellem

Bo Derek bájainak [illegible]sára szolgál [redacted] férj, John Derek új filmje, [redacted] Ghosts Can't Do It (A szellemek nem tudják megtenni).

A szellem, aki mindig csak egyet akar, Anthony Quinn alias M. B. Scott – a gyönyörű Bo (Kate) férje. Évtizedekkel idősebb feleségénél (éppúgy, mint Bo férje). Scott szívinfarktust kap, valószínűleg élete végéig mozgásképtelen lenne, ezért inkább az öngyilkosságot választja. Utána viszont rövidesen visszatér a túlvilágról forrón szeretett hitveséhez.

Scottnak egyetlen problémája van: a „szellem" mindenre kész, a test azonban gyenge. Sőt, túl gyenge. Scott [redacted] vízbe sem tud behatolni, nemhogy... Na igen, [redacted] plátói szerelem azonban a csábító Kate számára édeskevés. Még egy második nászút sem segít.

Kate számára egyetlen kiút marad: [redacted] jóképű, fiatal Faustóval (Leo Damian alakítja) kárpótolja magát. Fausto külsőleg kifogástalan, egyébként viszont kevés. Így tehát egyetlen lehetőség marad: Scott szellemének át kell költöznie [redacted] ifjú testébe. Érdeklődik [redacted] ilyesfajta birtokbavételek felől [redacted] túlvilágon. Megtudja, hogy [redacted] lélekátvitel csakis [redacted] halál pillanatában lehetséges. Most Katenek kellene akcióba lépnie. A gyilkosság azonban nem [redacted] ő asztala. Furfangos kiutat talál, ám valószínű, a film tartalma kevésbé fogja lenyűgözni a nézőt, mint Bo Derek bájai...

Redford is forgat

Múlt év novembere óta a Dominikai Köztársaságban forgat Robert Redford. Sydney Pollack, [redacted] amerikai előkelő társaság egykori játékparadicsomának és bordélyának pazar életét próbálja újraéleszteni. Az akkori helyszín a kubai főváros volt. A film címe: „Havanna".

*

Mickey Rourke szerelmi kábulatban

Már a „9 és ½ hét" forgatókönyvéért is felelős volt Zalman King és felesége, Patricia Louisiana Knop, s most ismét együtt írtak egyet. King legújabb filmje brazil napsütésben játszódik: trópusi erotikus történet a „Wild Orchid". A feleség szerint a cselekményt egyszerűen azért helyezték Rióba, mert el akartak jutni végre oda. „A filmben Rióról [redacted] mi romantikus elképzelésünk látható majd, és nem a város valóságos képe" – vallja az asszony.

A történet két üzletasszonyról szól – Claudia (Jacqueline Bisset) [redacted] tapasztalt és Emily (Carré Otis) [redacted] zöldfülű. Együtt utaznak üzleti ügyben Rióba, ott találkoznak Wheelerrel (Mickey Rourke). Wheeler gazdag világfi, ám fél az emberi kapcsolatoktól. Claudia bolondul utána, ő azonban kezdettől Emily után jár. A cselekmény élénkítése érdekében minden szereplő összefekszik valakivel: autóban, romok között, szállodaszobákban, a legkülönbözőbb helyszíneken.

A szexjeleneteket a nyilvánosság elől elzárva rögzítették, [redacted] helyszín szinte megközelíthetetlen volt. Néhány újságírónak mégis sikerült a forgatás közelébe férkőznie a pampán. Mickey minden lépését ketten vigyázták: testőre, valamint testvére, Joe. A szerepet állítólag azért vállalta el, mert így kedvére motorozhat keresztül-kasul Rión... Persze partnernője, Carré Otis sem tett rá éppen rossz benyomást. [redacted] kamera előtt [redacted] mögött egyaránt összetartoznak.

Carré Otis egyébként [redacted] rendező új felfedezettje. Lauren Bacall és Ingrid Bergman szerencsés ötvözetének tartja. Jacqueline Bis[redacted] remekül beleillik [redacted] trópusi környezetbe. A filmben gyakran látható Adoniszok oldalán. A három sztár közül csupán ő, [redacted] 45 éves színésznő közelíthető meg kérdésekkel.

King filmjében [redacted] férfiak bármikor készen állnak arra, hogy leszakítsák [redacted] nőnemű virágokat. A rendező vallomása: „Szeretem [redacted] szerelmet [redacted] kamera előtt..."

*

Buddha és Bertolucci

Egyelőre még csupán a felénél tart Bernardo Bertolucci mamutvállalkozásával, [redacted] „Ég a sivatag fölött" című produkciójával, de már tervezi a következőt: 36 millió dolláros filmet a kelet-ázsiai filozófus, Buddha életéről. Egyelőre még főszereplő kerestetik.

Easy Rider II.?

Peter Fonda legújabb filmjében, ■ „Just Horrible"-ben lányát, Bridgetet rendezi. A sztár ■ hírek szerint az egykori sikeres hippitörténet folytatását tervezi Jack Nicholsonnal és Dennis Hopperral, s várhatóan el is készül majd az Easy Rider (Szelíd motorosok) II.

*

Brian Ferry videója

Vakító fehér zokni, fűzős cipő, finom vászonöltöny, mellény – ez Brian Ferry.

Nemrégiben jelent meg új videója, mely '88/89-es turnéjáról készült. Olyan híres dalai láthatók-hallhatók a kazettán, mint ■ „New Town", a „Boys and Girls" vagy ■ „Love Is A Drug". A színpad fényei, a ledér szépségek, a környezet tökéletesen összhangban van ■ karizmatikus Ferryvel – állítják a szolid kritikusok.

*

Schwarzenegger

hamarosan rendezőként is debütál. A fantasztikus amerikai tévésorozatot, a „Tales from the Crypt"-et rendezi. Szakértőként az előmunkálatokban közreműködött Richard Donner, Walter Hill és Robert Zemeckis. A produkiót Joel Silver vezeti.

*

Beatles-film az ex-Beatlesekkel

Úgy tűnik, a még élő ex-Beatlesek félreteszik sérelmeiket, hiszen közös filmet terveznek. „The Long and Winding Road" címmel ■ mesés négyes történetét szeretnék filmre vinni. Paul egyedül legközelebb Richard Lester filmjében, a „Get Back"-ben áll kamera elé.

Éppen tíz esztendeje

aratta addigi legnagyobb sikerét ■ most 24 esztendős Brooke Shields, ■ Kék lagúnával. Először 11 éves korában állt kamera elé ■ „Pretty Baby" című filmben.

Bár ■ pletykarovatokban gyakran „vasszűz"-ként emlegetik, a múltban már suttogtak néhány afférjáról: még Michael Jacksonnal is összeboronálták. Szerelmi élete mindenesetre Hollywood legféltettebb titkai közé tartozik.

Brooke Shields jelenleg egyetlen „férfira" vágyik, és ez Oscar, vagyis ■ legnagyobb filmdíj.

A 24 éves színésznő szép, sikeres és állítólag – magányos.

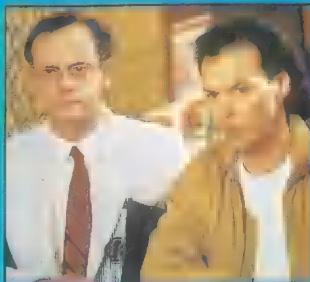
*

Batman bolondokházában

Agresszív fickót játszik legújabb filmjében Michael Keaton, ■ Batman megformálója. Az álomcsapat (The Dream Team) egy bolondokházában játszódik.

A kacsázó járású Henry Sikorsky (Christopher Lloyd) három bennlakót visz csoportterápiára. Megismerkedünk az álomcsapat tagjaival is: ■ felvágós Billy Caulfield (Michael Keaton) csodálatra méltó türelemmel pingpongozik egy másik pácienssel. Jack McDermott (Peter Boyle) – ■ egykori sikeres reklámszövegíró vallásos, így arra a következtetésre jut, hogy ő Jézus. Albert Ianuzzi (Stephen Furst) ezzel szemben érzékeny, majdnem autista sportrajongó, kizárólag a baseball és ■ reklámszövegek segítségével fejezi ki magát. Gyógyítójuk, dr. Weitzman (Dennis Boutsikaris) fiatal orvos, aki betegei érdekében cselekszik, nem pedig ellenük, mint ■ kórházvezetés. Persze Sikorsky is az álomcsapat őrültjeinek egyike. Idegorvosnak tartja magát, beteges rendszeretete vezérli mindenben.

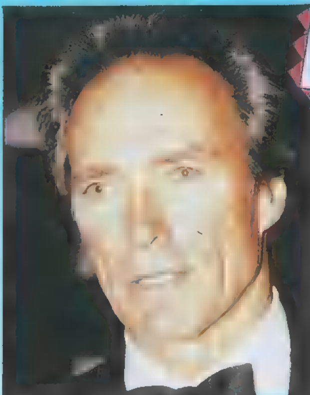
A „The Dream Team" az utóbbi idők leghumorosabb és egyben legintelligensebb komédiája, kitűnő szereposztással – dicsérik a különös filmet a szakértők.

*

Clint, Woody és ■ western

Clint Eastwood hű maradt szerelméhez, mely a nagy múltú zenei stílusokhoz fűzi. Sikert hozott számára a „Honky-tonk Man" rendezése, ebben ■ filmben az öregedő country-énekes szerepét el is játszotta. Sikeres volt ■ „Bird" is, ott a dzsessz-szaxofonos Charlie Parker élettörténetét rendezte. Producerként vett részt egy másik nagy dzsessz-zenész, ■ zongorista Thelonius Monk életének filmrevitelében. Ismert Woody Allen dzsessz iránti szerelme is. Gyakran fújja ■ klarinétot dzsesszklubban. Most azonban újdonsággal lepi meg ■ szakmát: Eastwooddal együtt westernt készítenek, melyben mindketten főszerepet játszanak majd. A rendezői székben ezúttal Clint foglal helyet.

Vissza a természethez

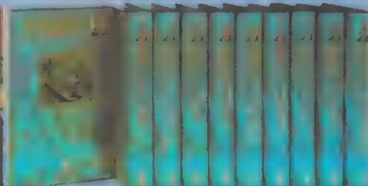
Ki ne látta volna, akár többször is a *Sivatagi show*-t, ezt a közismerten nagy műgonddal készített természetfilmet? És ki az, aki nem ült ■ tévé előtt, amikor Jacques Cousteau kapitány tenger alatti kalandjait vetítették sorozatban? A puszták, az erdők és a tengerek természetrajza iránt vonzódók között aligha akad olyasvalaki, aki ne vágyott volna terepjáróról zsiráfokat és antilopokat filmezni vagy éppen búvárkodni ■ víz alatti birodalomban; aki még nem kívánkozott a dél-amerikai őserdőkbe, hogy ■ helyszínen élvezhesse az ember nélküli világ csodáit. Van az efféle vágyakozásban valami ■ rousseau-i felvilágosodott természetimádatból, a romantika természetközpontúságából, mely azt állítja, hogy ■ romlatlan környezet jobb hatással van az emberre, mint az ember-lakta civilizált város.

Az ember ősi vonzódását a szűzi természethez pontosan ismerik a *National Geographic* szerkesztői. Ez a világhírű folyóirat mindenben kielégíti olvasói óhaját. Színvonalas ismeretterjesztő cikkeit nyomdai csúcstechnológiával előállított színes felvételek egészítik ki.

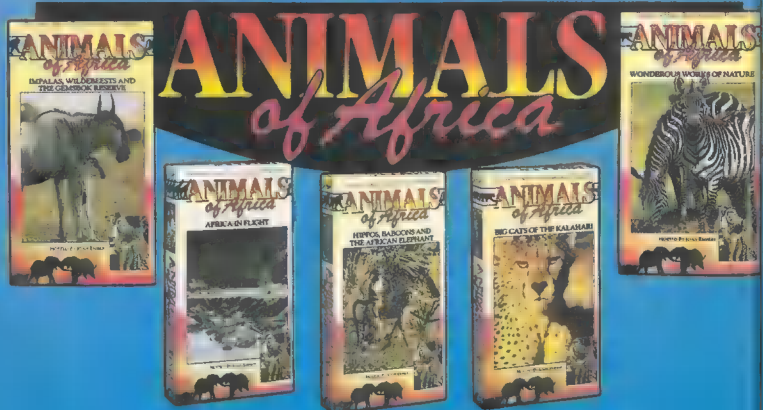
Ennyit tudtunk a folyóiratról – eddig. Nemrégiben azonban egészen új jelent meg a piacon. Ismét egy remek ötlet, el kell ismerni. A *Vestron Video* – egyenként 29 dollár 98 centes áron hirdeti a *National Geographic Video* sorozatát, mely harminc darab hatvanperces kazettán, immár filmen hozza közelebb az állatok, növények, ásványok bűvös világát.

Nézzünk meg egy párat közelebbről!

A *Lions of the African Night* (Az afrikai éjszaka oroszlánjai) például nem az ismert (és kicsit unalmas) képsorokat villantja fel a fák árnyékában szunyókáló királyi vadakról, hanem a sötétedés utáni zsákmányszerző körutakra kíséri el őket. Egy másik filmen, melynek címe *Land of the Tiger* (A tigris földje) Ázsia csíkos ragadozójának rejtelmes életét leste meg az operatőrök. Tanzániába kalauzolja nézőit az *Among the Wild Chimpanzees* (Vad csimpánzok között), mely arra vállalkozott, hogy megfigyelje a majmok mindennapi életét, míg kínai területeken forgatták a *Save the Panda* (Mentsétek meg a pandát) című alkotást. E film készítői tudós zoológusokat kísértek el kínai útjukra, hogy megfigyeljék a kihalóban lévő faj életét. Természetesen a cápákról is készült National Geographic-videó. De nem csak az emberevő szörnyről. A film éppen azt tudatosítja a nézőben, hogy a 350 létező cápafajtából csupán 20 veszélyes az emberre. A *Gorilla* című film megismertet Kokóval, a híres, az emberekkel jelbeszéd útján érintkező majommal, a *White Wolf* (A fehér farkas) pedig a sarki farkas kevéssé ismert világát filmezi.

Talán még a vadállatok titkos élténél is meglepőbbek azok a képsorok, amelyek a sorozat legkülönlegesebb filmjein láthatók. Ilyen például a *The Incredible Human Machine* (A hihetetlen embergép) című alkotás, amely fantasztikus utazást tesz – mikrokamerák segítségével – az emberi testben. Ilyen a *The Invisible World* (A láthatatlan világ), amely az emberi szem számára ilyen vagy olyan okokból érzékelhetetlen világokba vezet el. Mindazt megmutatja, ami látószervünk számára túl kicsi, túl nagy, túl gyors vagy éppen túl lassú. S ilyenek azok a gyönyörű víz alatti felvételek, amelyek a *Secrets of the Titanic* (A Titanic titkai) című filmben láthatók.

Ugyancsak a *Vestron Video* forgalmazza a díjnyertes *Audubon Video Releases* sorozatot is, mely – szintén körülbelül harmincdolláros áron – hatvanperces filmeket kínál egy-egy különleges állatfaj életéről. E sorozatból érdemes kiemelni a Galapagos sziget élővilágáról készült filmet, a párducokkal és gepárdokkal foglalkozó alkotást *(Panthers and Cheetas)*, valamint azt a valóban különleges kazettát, amely a ritkán filmezett kondorkeselyűt örökíti meg. E filmhez egyébként Robert Redfordtól halljuk a kísérőszöveget.

A *New Wildlife Series* vadonatúj sorozata az *Animals of Africa* – az *Afrika állatai*. Ezek közül a legszebb filmeket nagyon nehéz kiválasztani, a sorozat címe önmagáért beszél.

S ha már e rövid áttekintés elején megemlítettük Cousteau kapitány nevét, az ő videóit se hagyjuk ki a felsorolásból. Ezek *The Cousteau Odyssey* (Cousteau Odüsszeiája) címmel kerültek a külföldi videoüzletekbe. A kilenc kazettából álló sorozat (huszonöt dolláros áron) a *Calypso* kapitányának legizgalmasabb kalandjait mutatja be. Az ötvennyolc perces *Warm Blooded Sea – Mammals of the Deep* például a delfinek és bálnák életmódját kutatja. Más Cousteau-filmek pedig „portrét festenek" az Atlanti-óceánról, illetve a Földközi-tenger csodálatos világáról.

Pornósztár
önagyság

Mindenképpen helyi szenzáció az első magyar pornófilm, hiszen ilyesmit éppen eleget gyártottak tőlünk nyugatra, keletre, északra és délre. Az sem valószínű, hogy ez lenne az első magyar pornófilm, bizonyára készült ilyen a háború előtt, no meg a fáma szerint a közelmúltban is, csak nem hazai mozik számára.

Mivel a honi videózásban nyilvánvalóan új üzletág születéséről van szó, érdemes alaposabban is szemügyre venni, hogyan sikerült ez a 71 perces „műalkotás". Ha egyetlen szóval kellene minősíteni a Pornósztár volt őnagyságát, akkor – nagy jóindulattal – közepesnek nevezhetjük. Akárcsak magát a címszereplőt – habár az ízlés mindenben, de leginkább a női szépség megítélésében meglehetősen szubjektív dolog. Mindenesetre leszögezhetjük, hogy vitathatatlanul dús keblei ellenére Laura Lynn (hogy mi baj volt a Leiter Laura névvel, azt senki sem érti), nem lett volna esélyes még a hazai szépségversenyeken sem. Viszont nem is oly csúf, hogy a férfiaknak el kellene fordítani szemüket a tévé képernyőjéről. Másrészt nem olyan jó színésznő, hogy el tudja hitetni a történetet. Sőt nem is színésznő.

Így van ezzel maga a történet is. Elmegy. Még az is elképzelhető, hogy az életben minden szóról szóra így történjék, hiszen semmi rendkívüli nincs abban, ha egy pocakos, enyhén gusztustalan főnököt elcsábít a tikárnője. Az is megeshet, hogy a vén kecske magával viszi élete sóját egy stockholmi tárgyalásra. Ha a titkárnőnek vagy egy sanghaji, jobban mondva stockholmi nénikéje, még az is eszébe juthat, mennyivel jobban keresnek Svédországban a csinos titkárnők, mint otthon. Ha netán kinnmarad, akkor egy fotós készíthet róla aktképeket, egy pornórendező láthat benne fantáziát.

Az sem kizárt, hogy a forgatás közbeni szerelmeskedés olyannyira jólesik egy szereplőtárssal, hogy azután szabadidejüket is a munkának áldozzák. Amilyenek ezek a férfiak, még az is kiderülhet róluk, biszexuálisak, ami életveszélyes bonyodalmak és gyilkosság forrása is lehet. Végül hol vagyon az megírva, hogy egy étteremben egyedül üldögélő pornósztárt nem ismerhet föl egy tiszta szándékokkal közeledő építési vállalkozó, a kapcsolatból nem lehet őszinte vonzalom és házasság? A filmmel egyetlenegy baj van. Az, hogy ezt a voltaképpen nagyon szimpla kis történetet nem képes hihetővé tenni. Vagyis nem jó.

Arról szó sincs, hogy egy pornófilmnek Fellini szabja meg a „művészi" mércét. A baj akkor kezdődik, ha egy pornófilm többnek akar látszani, mint ami. Nem vitatható, hogy az alkotók, a Flotta Art Stúdió és a stáb megkísérelték a hazai gyakorlatban még nem igazán elterjedt elv betartását. Megpróbáltak igényesek lenni. A forgatáshoz alighanem komoly tőke kellett, hiszen tucatnyi szereplőt kellett mozgatni több helyszínen. Végül is nem a legolcsóbb pornóval kísérleteztek, ami rövid távon a leggyorsabb és legbiztosabb bevételt hozhatta volna, hanem igyekeztek kitalálni egy kerettörténetet. A forgatókönyvet író L. di Sartore (hogy ez miért hangzik jobban, mint mondjuk a D. Szabó László név, az is örök rejtély marad) azonban meglehetősen kevés esélyt ad hiteles atmoszférateremtésre. Az amatőr szereplőktől nem lehet elvárni, hogy rutinjukkal megmentsék a menthetetlenül lapos, sablonokból álló szöveget. A dolog duplán kínos, hiszen amúgy is mindenki „arra" vár. Még ha érdekes lenne a sztori, akkor is mellékes maradna. De nem érdekes.

Magáról a lényegről nemigen lehet mit mondani. Azt már több tízezer éve felfedezte az emberiség. (Egyesek szerint éppen ezzel emelkedett ki az állatok közül, de ezek a nézetek még nem kellőképpen bizonyítottak.) Ez nem oktató-nevelő, netán ismeretterjesztő film, itt nem magyaráznak, hanem csinálják. Meglehetősen nehezen, olykor nyögvenyelősen, ami főleg a korosabb férfiszereplőkön látszik meg. A hölgyek és a fiatalabb férfiak teszik a dolgukat, ahogyan az egy pornófilmben elvárható. Sem nem lelkesebbek, sem nem őszintébbek nyugati kollégáiknál, viszont biztosan sokkal olcsóbbak, ami hosszú távon is rentábilissá teheti a magyar pornóipart.

Annál is inkább, mert semmilyen törvény sem korlátozza. Ami van, azt nem tartják be, mert mindenki elavultnak, lehetetlennek tartja. Az ország jelenlegi helyzetében pedig a parlament legkisebb gondja is szokszor nagyobb annál, hogy a pornográfiát szabályozza. Így megmarad az egyházi kezdeményezésű aláírásgyűjtés és a nem túl sok szakember jámbor óhaja: mondják meg pontosan, hol, milyen előírások betartásával terjeszthetők a pornográf termékek, gondoskodjanak róla, hogy fiatalkorúak kezébe ne kerülhessenek, az ilyesmire nem kíváncsi emberek – mert ilyenek is vannak! – jó ízlését ne sérthessék. Erre annál is nagyobb szükség van, mert őnagysága csak az első volt egy hosszúnak ígérkező sorban.

Ha igazi filmkritikát írnánk, szólni kellene még az operatőr, Hajós Géza munkájáról vagy a rendező Hetényi József Ákos színészvezetéséről is. De hát a film sem igazi, miért pont a kritika legyen az. Szorítkozzunk annak megállapítására, hogy a videókazettán csaknem kétezer forintba kerülő alkotás nem lépi túl a műfaj íratlan szabályait, nem mutat mást, mint többé-kevésbé egészséges szeretkezést – szerelem és minden más érzelem nélkül. Talán itt húzódik a pornó határa, amelyet most már át is léptünk. Hogy milyen messzire kell tőle eltávolodni, azt sajnos már nem a jóízlés, hanem az üzleti érdek szabja majd meg.

Horváth Gábor

„Külön kell választani a pornót és a szexfilmet" – így látja a főszereplő

Az első magyar pornófilm vagy „forró" szexfilm főszereplőjével ülök szemben. E téma sokféle érzelmet kelt, mindenféle feltételezésre ad okot. Ezért a kérdések sem lesznek udvariaskodók.

– A film főcímén Laura Lynn neve szerepel, ön viszont magyar. Elárulná a nevét?

– Az eredeti nevem Leiter Laura Lyn. A Lyn egy n-nel van írva, ez egy angol női név.

– Mi a foglalkozása?

– Nekem több foglalkozásom is van: közgazdasági szakközépiskolát végeztem, utána gondozónőképzőt és előadóművész képzettségem is van.

– Milyen tulajdonságok alapján választották ki erre a szerepre?

– A színészi képességeket vizsgálták.

– Tud arról, hogy mások is szóba kerültek e film főszerepére, akik esetleg a szexjeleneteket nem vállalták?

– A főszerepre, azt hiszem, tizenöt lányt szemeltek ki. Természetesen voltak közöttük, akik nem vállalták.

– Szerepe szerint ön egy feltűnően szép nőt játszik. Külső jegyeiből vagy tulajdonságaiból melyeket tartja a legvonzóbbnak?

– Ez változó. Nem elsősorban a külsőmre vagyok büszke, hanem inkább a belsőmre, ami miatt nagyon sokan szeretnek és kedvelnek. Az előnyös külső jegyek segítenek abban, hogy felfigyeljenek rám. De végül is, ha belül nem lenne semmi, akkor tulajdonképpen nem érne semmit, hogy előnyös a külsőm.

– Melyek azok a belső jó tulajdonságai, amelyek külsőre nem fedezhetők fel?

– Talán az, hogy nagyon könnyen létesítek kapcsolatot, mivel kedvelem az embereket és... Azt hiszem, nagyon barátságos természet vagyok.

– A film forgatása előtt fotózták? Volt fotómodell? Szerepelt filmekben?

– Nem, bár sokszor hívtak fotózni. Táncoltam és vetkőztem nyolc éven keresztül.

– Hogyan határozná meg azt a tevékenységet, amit a filmben végez?

– Színészi tevékenységként, mivel itt szituációk voltak, és komoly teljesítményt igényelt az a film színészileg.

– A szex, főleg a szeretkezés intim dolog. Nem zavarta, hogy ennek űzése közben lámpákkal világították és filmre vették?

– Nem zavartak, mert nem űztük a szexet, hanem szerepet játszottunk el.

– Ez azt jelenti, hogy a „forró" szexjelenetek imitáltak voltak?

– Hát... milyen értelemben imitált? Olyan értelemben imitált, hogy itt a szereplők részéről évezetről nem igazán volt szó, hanem színészi feladatról.

– Végül is létesült nemi kapcsolat!

– Létesült nemi kapcsolat, persze, de az élvezetet akkor is el kellett játszani.

– Nem fél attól, hogy esetleg azonosítják a szereppel, vagy azzal a szituációval, ami a filmben látható?

– Félni nem félek, de számítok rá, mert ilyen az emberek gondolkodása. A magánéletemben teljesen más természetű vagyok.

– Akar még hasonló témájú filmekben szerepelni?

– Szexfilmekben? Miért ne! Ha kapok ilyen ajánlatot, természetesen. Úttörőnek lenni nagyon nehéz dolog, azt nem vitatom, de amikor elvállaltam ezt a szerepet, számoltam vele.

– Megkérdezhetem, mennyi pénz kapott ennek a szerepnek az eljátszásért?

– Azt hiszem, magánügy, hogy ki mennyiért adja el magát. Mindenkinek megvan a maga taksája.

– Ön szerint miért és kiknek készülnek az ilyen filmek?

– Nyilván azért, mert az emberek megnézik őket, bár nem vallják be. Igény van rájuk. Az elsőt biztosan csak kíváncsiságból nézik meg. Aki az első után többet is megnéz, az már nyilván nem kíváncsiságból teszi.

– Hanem?

– Mert nyilván szexuálisan serkenti a film.

– Akkor mégsem a történet az, ami miatt megnézik ezeket a filmeket!

– Külön kell választani a pornót és a szexfilmet. A pornót nyilván nem a történet miatt nézik meg, mert a pornónak általában nincs története, csak a közösülés látványa a lényeg.

– Az önök filmjének az a címe, hogy Pornósztár volt őnagysága. Szavaiból azonban úgy veszem ki, hogy filmjüket nem pornónak, hanem szexfilmnek tartja!

– Igen, ez mindenféleképpen szexfilm, tekintve, hogy ebben a filmben a sztorin és az érzelmeken van a hangsúly. Bár vannak olyan jelenetek, amelyek súrolják a pornó határát, de itt szó sincs pornóról. Azért ez a címe, mert a filmben szereplő lányból pornósztár lesz. Ez nem jelenti azt, hogy a film egy pornófilm.

– Hol húzná meg a határt a pornó és a szexfilm között?

– A pornófilmben a közösülésen van a fő hangsúly, a sztori teljesen mellékes. Azonkívül a közösülési jeleneteket kinagyítva mutatják, az orgazmus a férfiaknál mindig kívül kell hogy legyen. A szexfilmben erről szó sincs, bár vannak benne szerelmeskedések.

– Mit szólna ahhoz, ha Cicciolinához hasonlítanák?

– Érdekes kérdés... nem is tudom. Talán hízelegne. Az embernek hízeleg, ha egy ismert személyhez hasonlítják. Végül is Cicciolina sem kurva, én sem vagyok az.

Dékány István

...ósztár volt ...ysága